

UNIVERZITA KARLOVA

Fakulta tělesné výchovy a sportu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2021

Michal Grečl

UNIVERZITA KARLOVA

Fakulta tělesné výchovy a sportu

Zahraniční vlastnictví v českém fotbale

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. William Morea Crossan, Ph.D.

Vypracoval:

Michal Grečl

Praha, květen, 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne:

.....

podpis autora práce

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své bakalářské práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení: Fakulta / katedra: Datum vypůjčení: Podpis:

Poděkování

Rád bych poděkoval Mgr. William Morea Crossanovi Ph.D. za cenné a odborné rady, trpělivost a časovou dostupnost při vypracovávání mé bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat mé rodině za vytvoření ideálního prostředí pro studium a za jejich neutuchající podporu. V neposlední řadě děkuji všem respondentům dotazníku, kteří mi umožnili pracovat s potřebnými daty.

ABSTRAKT

- Název:** Zahraniční vlastnictví v českém fotbale
- Cíle:** Hlavním cílem bakalářské práce bylo zjistit aktuální rozložení fanoušků v České republice ohledně budoucích potenciálních vlastníků, zároveň současných vlastníků, a investorů ze zahraničí v českém fotbale. Mojí snahou byla analýza konceptu zahraničních fotbalových lig, dle kterého přistupovaly a přistupují k cizím zahraničním vlastníkům a jaké používají případná opatření. Cíleným výstupem mé bakalářské práce bylo podat názory a obavy řadových i skalních fanoušků k tomuto tématu, a zamýšlení se nad možnými změnami, kterými by se Ligová fotbalová asociace mohla řídit.
- Metody:** Pro svou bakalářskou práci využívám elektronické dotazování. Dotazník je polo-strukturovaný – tedy situace kombinování standardizovaného typu dotazníku a typu s otevřenými otázkami. Na jedné straně je tedy snadnost sečtení a porovnání dat u pevně daného seznamu otázek a na straně druhé má respondent možnost se více slovy vyjádřit a přidat tak ucelenější názor.
- Výsledky:** Bakalářská práce nabízí detailní pohled na zahraniční vlastnictví českých fotbalových klubů a představuje organizační struktury ve vybraných soutěžích států Evropy. Kapitola s výsledky uvádí konkrétní názory fanoušků z České republiky napříč všemi soutěžemi a shrnuje smíšené názory na toto téma.
- Klíčová slova:** Management, investice, fanoušci, komunikace

ABSTRACT

Title: Foreign ownership in Czech football

Objectives: The main goal of the bachelor's thesis was to find out the current mood of fans in the Czech Republic regarding future potential owners, as well as current owners, and investors from abroad in Czech football. My effort was to analyse the concept of foreign football leagues, according to which they approached and are approaching foreign owners and what possible measures they use. The targeted outcome of my bachelor's thesis was to present the opinions and concerns of ordinary and diehard supporters on this topic and a reflection on the possible changes that the League Football Association could follow.

Methods: I use electronic questioning for my bachelor thesis. The questionnaire is semi-structured - a situation of combining a standardized type of questionnaire and a type with open questions. On the one hand, there is the ease of adding and comparing data for a fixed list of questions, and on the other hand, the respondent has the opportunity to express himself in more words and thus add a more comprehensive opinion.

Results: The bachelor's thesis offers a detailed view of the foreign ownership of Czech football clubs and introduces organizational structures in selected competitions of European countries. The chapter with the results presents the specific opinions of fans from the Czech Republic across all competitions and summarizes mixed opinions on this topic.

Keywords: Management, investment, fans, communication

OBSAH

<i>Abstrakt</i>	6
<i>Abstract</i>	7
1. Úvod	10
2. Cíle a úkoly práce	12
2.1. Cíle	12
2.2. Úkoly	12
3. Teoretická východiska	13
3.1. Globalizace	13
3.1.1. Globalizace ve sportu.....	14
3.2. Investice a investiční rozhodování	15
3.2.1. Investice	15
3.2.2. Investiční rozhodování.....	15
3.2.3. Přímé a portfoliové zahraniční investice	16
3.3. Příjmy fotbalových klubů	17
3.4. Obchodní společnosti	19
3.4.1. Akciová společnost	20
3.4.2. Fotbalové prostředí	21
3.5. Organizační struktura českého fotbalu	23
3.5.1. Ligová fotbalová asociace	24
3.5.2. Mezinárodní řídicí organizace	25
3.6. Licence	26
3.6.1. Licenční kritéria	28
3.7. Vlastnictví českých klubů	29
3.7.1. Kdo vlastní české fotbalové kluby?	29
3.7.2. SK Slavia Praha	31
3.7.2.1. Insolvenční řízení	32
3.7.2.2. CEFC China.....	33
3.7.2.2.1. Změny v majetkovém vlastnictví.....	34
3.7.2.2.2. Sportovní a ekonomická proměna	34
3.7.3. Příklad FK Mohelnice.....	37
3.8. Zahraniční vlastnictví ve světě	40
3.8.1. Anglická Premier League	43

3.8.1.1.	Pohled do historie	43
3.8.1.2.	První zahraniční investoři	45
3.8.1.3.	Roman Abramovich	46
3.8.2.	Německá Bundesliga	48
3.8.2.1.	RB Lipsko	50
4.	<i>Metodika práce</i>	53
4.1.	Použité metody	53
4.2.	Popis výzkumného souboru	54
4.3.	Sběr dat	55
4.4.	Analýza dat	56
5.	<i>Výsledky</i>	57
5.1.	Uvedení výzkumu	57
5.2.	Výsledky výzkumu	59
5.2.1.	Otázky zjišťující identifikační údaje respondentů	59
5.2.2.	Otázky zaměřené na klubovou příslušnost respondentů	61
5.2.3.	Otázky zjišťující četnost sledování českého fotbalu	65
5.2.4.	Otázky zjišťující povědomí respondentů o zahraničním vlastnictví	69
5.2.5.	Otázky zjišťující názor respondentů na dané téma	71
6.	<i>Diskuze</i>	94
7.	<i>Závěr</i>	99
	<i>Seznam literatury</i>	101
	<i>Seznam grafů, obrázků, schémat a tabulek</i>	113
	<i>Přílohy</i>	115

1. ÚVOD

Způsob, kterým se ubírá svět, má tendenci stále více sblížovat lidi z různých koutů světa. Pojem globalizace je dnes již známým termínem a jeho použití souvisí s vícero sfér každodenního života. Zlepšené dopravní spojení, kvalitnější infrastruktura, a především moderní technologie nám nabízí jednoduchou spojku mezi naší zemí a okolním světem. Jednoduchým kliknutím máme možnost sledovat vyvíjející se politickou situaci několik set kilometrů od našeho bydliště, či si během deseti minut objednat letenku na exotický ostrov. Tento trend se již řadu let prohlubuje a dá se očekávat, že budoucnost v tomto ohledu bude mít pokračující směr.

Dříve bylo v souvislosti se sportem běžné, že týmy byly tvořeny výhradně z hráčů daného národa, potažmo z daného kraje. Situace je již dnes diametrálně odlišná a nebývá běžné, aby tým nebyl nijak multikulturně složen. Konkrétně ve fotbale se hledání ideálních dílků do skládačky každého klubu rozšířilo již přes hranice státu a skauti se snaží o nalezení nadějného mladého hráče prakticky po celém světě. Toto ovšem neplatí pouze o hráčích, ale také o trenérech, kde zajímavostí je skutečnost, že novodobou anglickou Premier League, která vznikla roku 1992, nikdy nevyhrál anglický manažer. Taková to informace o to více nutí k zamýšlení se, do jaké míry se svět a lidé ze všech zemí za poslední století propojili a jak automaticky je to dnes přijímáno.

V rámci globalizace, mimo již zmíněnou migraci lidí, dochází také hojně k toku kapitálu z jedné země do druhé. Pásmo volného obchodu, celní unie, společný trh a vznik Světové obchodní organizace značně usnadnilo přeshraniční pohyb zboží a služeb, a umožnilo tak uskutečnění zahraničních investic s cílem dosažení zisku v zemích, které nabízí ideální prostředí pro business. Vedení klubu tedy složené jak z českých, tak zahraničních osob je běžnou praktikou a dá se předpokládat, že počet zahraničních investorů bude dále přibývat.

Každý stát má své specifické pojetí co se týče tématu zahraničního kapitálu. Obzvláště ve fotbalovém prostředí můžeme pozorovat rozdílné postoje, a to i v rámci čistě evropských států. Anglie, která představuje v očích mnoha fanoušků tu nejatraktivnější fotbalovou ligu na světě, je bez debat nejvíce multikulturní soutěží v rámci tohoto populárního sportu. Jejich přístup k přílivu zahraničních investorů se nedá považovat za striktní a není tedy překvapením, že více než polovina týmů Premier League má majitele, který není původem Angličan. Na druhé straně německá Bundesliga je vůči

zahraničním majitelům zdrženlivější a prostřednictvím regulí se snaží držet vlastnictví klubů v rukách národních vlastníků a fanoušků.

Ve své bakalářské práci představím vlastnictví fotbalových klubů v okolních státech a jejich postoje vůči zahraničním investorům a následně budu zkoumat české prostředí, které je, s výjimkou vršovického klubu SK Slavia Praha, tímto tématem takřka netknuté. Budu vycházet z předpokladu, že v průběhu následujících let se dá očekávat podobné převzetí českého fotbalového klubu zahraniční společností a budu se zajímat o postoj české základny fanoušků vůči takovému vlastnictví jejich oblíbeného klubu.

2. CÍLE A ÚKOLY PRÁCE

2.1. Cíle

Hlavním cílem práce je zjistit aktuální rozpoložení fanoušků v České republice ohledně budoucích potenciálních vlastníků a investorů ze zahraničí v českém fotbale. Na základě zjištěných informací vycházejících z vypracování teoretických východisek představím nejprve způsob vlastnictví fotbalových klubů v českém prostředí, a následně v rámci dotazníkového šetření budu analyzovat rozpoložení fanoušků ohledně potenciálních zahraničních investorů v soutěži FORTUNA:LIGA směrem do budoucnosti. Mimo jiné budu rozebírat situaci v zahraničí, společně se statistickými poměrovými ukazateli zohledňující míru zastoupení investorů z jiné země v dané lize. Výsledné hodnocení a názory řadových i skalních fanoušků by mělo nabídnout ucelený pohled nabízející společenské přesvědčení, obavy anebo pozitivní ohlasy, čímž vznikne na toto téma první studie, která se touto problematikou zabývá v prostředí českého fotbalu.

2.2. Úkoly

Níže jsou uvedeny dílčí úkoly bakalářské práce:

- teoretické vymezení klíčových pojmů, které jsou úzce spjaty s tématem zahraničního vlastnictví fotbalového klubu,
- představení organizační struktury v české nejvyšší fotbalové soutěži s pohledem do historie na vlastnická uspořádání,
- získání dat a informací o uspořádání klubů v nejvyšší české fotbalové soutěži v rámci domácích a zahraničních investorů,
- popis způsobu fungování vlastnictví a řízení klubů ve vybraných zahraničních soutěžích,
- vytvoření dotazníkového šetření zkoumající pohled českých fotbalových fanoušků na dané téma,
- zpracování a vyhodnocení dat a informací plynoucí z řad respondentů dotazníku,
- představení ucelených výsledků bakalářské práce.

3. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Pro uvedení do tématu se v rámci teoretických východisek zabývám organizací českého fotbalu, vlastnictvím a vedením sportovních klubů, zaměřuji se na historii zahraničních investorů v českém i zahraničním fotbalovém prostředí spojené s tématem globalizace, a v neposlední řadě představuji jednotlivé způsoby finančních příjmů sportovních klubů.

3.1. Globalizace

Stěžejním pojmem souvisejícím s daným tématem je globalizace. Hodač a Kotrba (2011, s. 12) definují tento fenomén jako „*někým neřízený společenský, ekonomický a politický proces, který vede k posilování vazeb mezi všemi zeměmi dnešního světa*“. Správně je zde naznačen samovolný proces, který probíhá již několik desítek let a dá se konstatovat, že jde o očekávanou a dnes již s plnou samozřejmostí přijímanou formu fungování světa, který se stále více spojuje. Mezřický (2003, s. 15) řadí mezi klady globalizace mimo kulturní a politické dopady především ekonomické důsledky v rámci zvýšeného objemu obchodovaného zboží, vyšší spotřeby, rychlejších a komplexnějších přímých investičních toků a obecný ekonomický růst původně rozvojových zemí. Ze zmíněných bodů vyplývá, že ekonomika je s procesem globalizace významně ovlivněna a prostřednictvím ní dochází k obchodům a transakcím, které by v předchozích letech možné nebyly. Pro ucelenost je dobré zmínit, jak se k tomuto pojmu staví Mezinárodní měnový fond (IMF, 2008), který globalizaci popisuje jako „*rostoucí integraci ekonomik po celém světě, zejména prostřednictvím přeshraničního pohybu zboží, služeb a kapitálu*“.

Jeníček (2002, s. 89-108) ve své publikaci představil pět základních oblastí, které jsou projevem globalizace, konkrétně:

- mezinárodní obchod,
- doprava,
- transnacionální korporace,
- mezinárodní toky kapitálu,
- mezinárodní pohyb pracovní síly.

S otevřením hranic a postupným snížením regulí týkající se mezinárodního obchodu, došlo k prosperitě v rámci technologie což úzce souvisí i s usnadněnou

dopravou z jedné části světa do druhé. Právě toto výrazně zjednodušené přemístování jak lidí, tak i zboží a služeb, dopomohlo vytvořit transnacionální korporace, které řídí svůj obchod ve více zemích. Migrace lidí je dle zpravodaje Evropského parlamentu (2020) zapříčiněná socio-politickými faktory, demografickými a ekonomickými faktory a faktory ovlivňující životní prostředí.

3.1.1. Globalizace ve sportu

Sport je nedílnou součástí lidstva, jeho přítomnost je v každodenním životě běžnou součástí, ať už aktivně, či pouze sledováním sportu v televizi. Pro mnoho lidí je fyzická aktivita životní náplní a již od prvních olympijských her před našim letopočtem, až po korona-virové období, se lidé snaží po fyzické stránce rozvíjet a vyhledávat pohyb, což ostatně výstižně popisuje Sekot (2008, s. 14), kdy dle něj je sport „*sociálně konstruovaný fenomén, aktivitou vznikající a vyvíjející se ve vzájemném soužití lidí*“.

Pokud jsme tedy hovořili o jednotlivých oblastech, které globalizace ovlivňuje, je důležité předpokládat, že i v rámci sportu bude dopad tohoto působení znatelný. Sekot (2008, s. 93) naznačuje nejednoznačnost vnímání globalizace ve sportu, kdy se dá na tuto problematiku nahlížet z pohledu přirozeného vývoje s dopadem menšího vlivu daného státu na konkrétní sportovní aktivity na daném území, na druhé straně však zmiňuje komercializovaný přístup a vykořisťování pracovní síly, jakož to nadějných mladých talentů. Obecně představuje určité charakteristiky procesu globalizace sportu (s. 95):

Schéma 1: Charakteristiky procesu globalizace sportu

Zdroj: Sekot (2008, s. 95), vlastní zpracování

3.2. Investice a investiční rozhodování

Investice a investování obecně představuje záležitost dlouhodobějšího rázu, která je prováděna za účelem využití finančních prostředků v budoucnosti. Tato časová odchylka naznačuje, že se v žádném případě nejedná o zbrklou a unáhlenou praktiku, která by se dala obejít bez předcházejícího důkladné analýzy. Ať už firma, či pouhý jednotlivec, musí bedlivě zvážit své kroky, kterými se budou řídit a následně ubírat. Ve světě fotbalu, kde se točí velké množství finančních prostředků, toto uvažování není nikterak odlišné.

3.2.1. Investice

Ekonomický subjekt při investici odkládá či se vzdává své potenciální spotřeby za účelem budoucího užitku, který přispěje k navýšení zisku. Výstižná je definice Valacha (2006, s. 16): *„Investice se, v ekonomické teorii, v tom nejširším pojetí většinou charakterizují jako ekonomická činnost, při níž se subjekt (stát, podnik, jednotlivec) vzdává své současné spotřeby s cílem zvýšení produkce statků v budoucnosti.“* Toto obecné vyjádření je o trochu detailněji popsáno v následující definici: *„Investice jsou výdaje vynaložené nad rámec běžného provozu, u kterých se v časovém horizontu delším, než jeden rok očekává přeměna na budoucí peněžní příjmy“* (Dluhošová, 2010, s. 128).

Obě definice jasně vysvětlují princip a důvod investice, s tím že druhá zmíněná vyjadřuje investice jako předmět financí, které nespadají do klasického běžného provozu, čímž částečně naznačuje, že zde mluvíme o procesu proměnných, který stojí nad rámcem fungování podniku a má v sobě určitou míru rizikovosti.

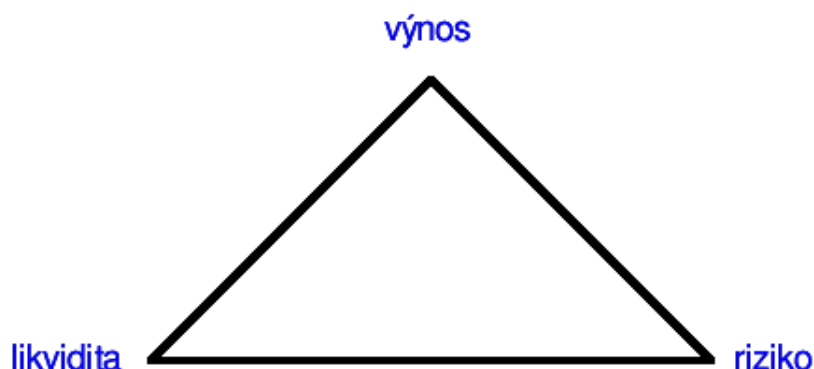
3.2.2. Investiční rozhodování

Investor se staví ke každé investici na základě tří nejdůležitějších faktorů (Syravý a Novotný, 2005, s. 116-128):

- očekávaný výnos investice,
- očekávané riziko investice,
- očekávaný důsledek investice.

Rozhodování je podmíněno faktory, které zefektivňují volbu investice volných finančních prostředků. Součinnost tří klíčových aspektů se nazývá ‚Magický trojúhelník investování‘, viz. schéma 2:

Schéma 2: Magický trojúhelník investování

Zdroj: Syrový a Novotný (2005, s. 117)

Investor se pohybuje uvnitř trojúhelníku a neexistuje zde ideální investice, která by splňovala zároveň maximální výnos, nulové riziko a možnost okamžitě proměnit investici v hotové peníze. V praxi se tedy jedná o hledání optimálního stavu (kompromisu).

Výnos může být nejčastěji vyjádřen například úrokovou mírou, mírou zisku, dobou návratnosti. Jedná se o zhodnocení vložených peněz od počátku investování. Každý investor přirozeně investuje s cílem získat co nejvyšší zhodnocení svých investic. Rizikem označujeme pravděpodobnost, že nedosáhneme očekávaného zhodnocení, že hodnota našich investic bude v určité míře kolísat a že může mít i nižší tržní hodnotu, než kterou jsme původně investovali. Likviditou rozumíme rychlý a snadný přístup k finančním prostředkům. Zda a v jakém čase mám možnost přeměnit investici na peníze bez sankcí či poplatků (Syrový a Novotný, 2005, s. 116-128).

3.2.3. Přímé a portfoliové zahraniční investice

Jedním ze základních dělení investic je stanovení, zda se jedná o investici přímou, či nepřímou, mnohdy nazývanou jako portfoliovou. Podstatou je míra vlivu v dané společnosti, do které proudí kapitál určitého daného investičního plánu. Přímou zahraniční investicí rozumíme tu investici, která je uskutečněna s cílem kontroly managementu dané společnosti, tudíž je zde možné hlasovací právo a významnější vliv na chod podniku, na druhé straně se však investor více podílí na riziku ze ztráty finančních prostředků. Nejčastěji uváděná hranice je 10 % majetkový podíl, u menšího čísla bychom hovořili o portfoliové investici (Wang, 2019).

Pokud bude investor náchylnější na likviditu, tedy potřebu přeměnit co nejrychleji aktiva do peněžní podoby, tak bude volit portfoliovou investici. Naopak ti, co tuto záležitost nemusí do takové míry řešit, tak budou smírnější k volbě přímé investice (Goldstein a Razin, 2005, s. 271-275).

3.3. Příjmy fotbalových klubů

Kluby jsou v dnešní době komplexními podniky, které se pohybují v oblastech, které mnohdy přesahují hranice sportu. Je důležité dbát jak o kvalitní výkon na hřišti, tak správně budovat image značky mimo fotbalové trávnický. Kunz (2020, s. 137-143) popisuje, že společenská odpovědnost musí mít své místo v každé firmě, prostřednictvím kterého má docházet k rozvoji vzdělávání, podpory zdraví či sociálního začlenění. Součástí je také budování vztahů s komunitou a stakeholdery.

To, že by se klub měl zabývat činnostmi více sfér popisuje i Freyer (1991), kdy vytvořil tři následující cíle:

- sportovní cíle,
- Ekonomické cíle,
- Sociální cíle.

Sportovní cíle by měly dle časového horizontu představovat vytyčené mety související s výkonem na hrací ploše, podpory zdraví a budováním dlouhodobé koncepce v rámci výchovy mládeže. Ekonomická stránka pečuje o finanční zdraví klubu a jeho prosperitu i v nadcházejících letech společně s řádným řízením týmu a sociální cíle představují tvorbu vhodných podmínek uvnitř organizace se snahou budování originální firemní kultury (Čáslavová, 2009, s. 39-41).

Kluby jsou tedy zainteresovány ve více aktivitách, které jim tím pádem mohou přinášet další zisk. Původní tradiční model financování klubů závisující na návštěvnosti stadionu a veřejných dotací se dnes více zaměřuje na prodej televizních práv, merchandisingu, služeb prostřednictvím internetu a veřejné nabídky společnosti (Avgerinou, 2007, s. 9-10).

Novotný (2011, s. 149-152) shrnul příjmy v profesionálních ligách u kolektivních sportů ve dvou bodech s ohledem na návratnost: Nenávratné příjmy – vstupné, prodej drobností (suvenýrů), sponzorství, podíl na prodeji TV práv, dotace z ligy, transferové poplatky, prodej výsledků sázkovým kancelářím, navýšení základního kapitálu úpisem akcií a návratné příjmy – bankovní úvěry, dluhopisy.

Veselý (2021) pro prostředí pražského týmu AC Sparta Praha popsal zdroje příjmů, ze kterých klub čerpá. Přehledný seznam je možné vidět níže:

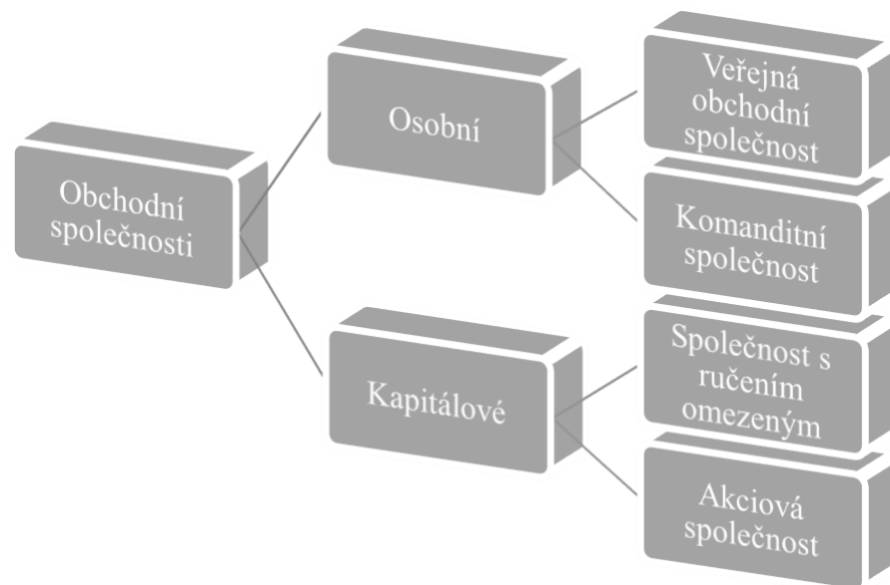
- Sportovní příjmy:
 - příjmy LFA,
 - příjmy UEFA,
 - příjmy z prodeje hráčů.
- Příjmy B2B (business-to-business):
 - příjmy z prodeje TV práv a části marketingových práv LFA,
 - sponzoring (business-to-consumer).
- Příjmy B2C:
 - Zápasové příjmy:
 - ticketing,
 - prodej občerstvení,
 - prodej magazínu.
 - Nezápasové příjmy:
 - merchandising,
 - členství,
 - stadionové eventy.

V rámci sportovních příjmů každý klub první a druhé české nejvyšší fotbalové soutěže obdrží na konci sezóny odměnu dle umístění v tabulce. Za 1. místo je přibližně 25 milionů korun (FORTUNA:LIGA). Dalšími možnostmi rozšíření klubového rozpočtu představuje účast v evropských soutěžích – Liga Mistrů a Evropská Liga, a samozřejmě prodej hráčů. Ligová fotbalová asociace vyplácí klubům značnou sumu (cca 10–12 milionů korun za sezónu) za televizní a marketingová práva, jedná se například o pozápasový sestřih utkání. Mimo důležité sponzorství představují také příjem klubů činnosti týkající se samotných spotřebitelů – fanoušků. Zde je rozdělení prováděné v rámci aktivit zápasových, jako nabídka jídla a pití na stadionech či samotné vstupenky, a nezápasové, jako prodej dresů, šál, náramků apod. ve fanshopu nebo finanční příjem plynoucí z aktivního členství (Veselý, 2021).

3.4. Obchodní společnosti

Pro vymezení tématu obchodních společností je klíčový zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstev. V rámci obchodního práva a české jurisdikce můžeme vytvořit základní rozdělení, viz. schéma níže:

Schéma 3: Rozdělení obchodních společností

Zdroj: Kraft a spol. (2017, s. 46), vlastní zpracování

Klang (2004, s. 17) však uvádí: „V naší právní úpravě se toto rozlišení (na obchodní a kapitálové společnosti – pozn. autora) výslovně neuvádí, ale do společenstevního právního klimatu se tento dvojitý charakter promítá a je to i z právní úpravy patrné.“ Toto doplnění je tedy důležité, kdy je vysvětleno, že rozdělení nepřímo souvisí se zněním zákona.

Mimo zmíněné varianty obchodních podniků se společně s tématem členění firem (podniků) zahrnuje také podnik jednotlivce, jenž je dle Krafta a spol. (2017, s. 46) vyznačován mimo jiné operativností vůči trhu, nízkými administrativními náklady či samostatným rozhodovacím právem. Dle § 1, odstavce 2, zákona o obchodních společnostech a družstev se ke společnostem řadí dále evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení.

Významnější je však pro nás pohled na rozdělení obchodních společností. Klang (2004, s. 17) spojuje osobní společnosti s neomezeným ručením jejich společníků a uvádí,

že právě tito společníci mají možnost účastnit se na celkovém vedení a chodu daného podniku, bez nutnosti zřizování řídicích, resp. kontrolních orgánů. Na druhé straně, společníci u kapitálových společnostech ručí ve výši svého vkladu a svůj vliv uplatňují prostřednictvím orgánů společnosti.

Licenční řízení fotbalové asociace České republiky (dále již „FAČR“), tvoří stanovy pro získání licence sloužící k možnosti účasti v profesionálních soutěžích organizovaných Ligovou fotbalovou asociací a v evropských soutěžích, pod záštitou UEFA (Unie evropských fotbalových asociací). FAČR v rámci klubového licenčního řádu, v edici z roku 2019, vymezil podmínky, které kluby musí splnit. Uvádí: „*Žadatelem o licenci může být pouze fotbalový klub, tj. právnická osoba, která má, dle zákona o obchodních korporacích, statut akciové společnosti a její akcie jsou vydány pouze na jméno* (Fotbalová asociace ČR, 2019).“

Z tohoto je patrné, že nejdůležitější typ obchodní společnosti k rozebrání, je právě akciová společnost, která představuje jedinou možnou formu řízení fotbalového klubu na té nejvyšší úrovni u nás.

3.4.1. Akciová společnost

Pro celkový pohled je potřeba zmínit definici akciové společnosti, kterou ve své publikaci Žáček (1990, s. 32) uvádí jako: „*Akciová společnost je právnickou osobou pro podnikatelskou činnost, resp. činnosti, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet podílů s předem určenou jmenovitou hodnotou.*“

Kraft a spol. (2017, s. 46-47) uvádí, že u akciové společnosti je základní kapitál s veřejnou nabídkou akcií alespoň 20 mil. Kč, pokud mluvíme o nabídce neveřejné, tak 2 mil. Kč. Podstatou je zde však skutečnost, že tento typ obchodní společnosti je ideální pro rozsáhlé podnikání. Je zde možnost založení pouze 1 právnickou osobou, nebo minimálně 2 fyzickými osobami.

Tento typ kapitálové společnosti je v dnešní době v České republice hojně využíván, jak i mimo jiné uvádí server Bisnode (2019) ve své tiskové zprávě, když na konci roku 2019 eviduje celkem 26 512 akciových společností. Určitá pravidla a náležitosti tohoto typu podnikání, které musí mít v obchodním názvu společnosti uvedenou zkratku „*a.s.*“, případně celý název „*akciová společnost*“, jsou jasně vymezena a Dvořák (2005, s. 14) ve svém pojednání o Akciové společnosti a evropské společnosti uvedl šest typických znaků a povinností, které musí být splněny:

- tvorba základního kapitálu,
- povinnost akcionářů ke vkladům,
- obchodní podíl společníka,
- pevná organizační struktura,
- snadná změna v osobě akcionáře,
- relativně volná vazba mezi společnostmi a jejími akcionáři.

Fungování je tedy založeno na bázi jednotlivých vkladů akcionářů, kteří mají různá práva a možnosti zapojení se do chodu podniku. Jak Dvořák (2005, s. 14) uvádí, cenný papír, v podobě akcie, představuje jmenovitou hodnotu představující výši vkladu akcionáře a lze tedy pomocí tohoto údaje vysledovat, jaký podíl daná osoba na celé společnosti má. Jednotliví akcionáři ručí za směřování a hospodaření podniku pouze ve výši svého vkladu, společnost jako taková ručí celým svým jměním.

3.4.2. Fotbalové prostředí

Pro pochopení vrcholového managementu každého klubu a s tím spojené následně případné zahraniční vlastnictví je třeba nejdříve vymezit organizační strukturu sportu obecně. Jak již bylo výše uvedeno, profesionální sportovní kluby vznikají v České republice na bázi obchodních společností, především ve formě těch akciových. Jednoduché a přehledné schéma nastínila Čáslavová (2000) ve své publikaci, viz. schéma 4.

Schéma 4, Obecné schéma akciové společnosti

Zdroj: Čáslavová (2000), vlastní zpracování

V České republice je obvykle voleno představenstvo a dozorčí rada, což je orgán s nejvyšší kontrolní mocí ve společnosti. Představenstvo se zabývá vhodným vyplněním vrcholového managementu, tedy jmenováním generálního či vrcholového ředitele. Dle stanov jsou upraveny práva valné hromady, která může volit dozorčí radu, skrz kterou jsou dále jmenováni členové představenstva (Synek, 2006).

Obecně existují různé varianty akcií závazně stanovené zákonem, jednotlivá znění ve své publikaci Synek (2006) zmiňuje a popisuje. Dělení je možné vidět níže:

Schéma 5: Akcie a její dělení

Zdroj: Synek (2006), vlastní zpracování

Rozdělení na akcii se jmenovitou hodnotu a podílovou akcii nám v prvním případě říká, jaká je přesná hodnota daného cenného papíru, na druhé straně podílová akcie tuto hodnotu uvedenou nemá. Obecně převládají kmenové (společné) akcie, ovšem akcie prioritní představují přednostní nárok na tzv. dividendu, což je zisk pramenící z držení akcie. Společnosti mohou nabídnout svým zaměstnancům akcie firmy za účelem zvýšení vazby mezi ním a prosperitou celého podniku (Synek, 2006).

Dělení akcií jde dále rozšířit o členění dle převoditelnosti, kde mluvíme o akcii na jméno, a na majitele. Druhý zmiňovaný způsob prošel 1.1.2014 úpravou z důvodu vyšší transparentnosti majetkových struktur akciových společností (Cyrrus Corporate Finance, 2013). V již zmiňovaném licenčním řízení dle FAČR je však podmínka pro všechny fotbalové kluby nejvyšší soutěže, aby všechny akcie byly vydávány pouze na jméno (Fotbalová asociace ČR, 2019).

3.5. Organizační struktura českého fotbalu

V předchozích kapitolách jsme si představili fenomén globalizace společně s rozdělením obchodních společností v České republice s tím, že fotbal na nejvyšší úrovni je provozován vždy formou akciové společnosti. Níže objasním strukturu, dle které je organizován fotbal v České republice a tím podám ucelenější pohled na fungování tohoto populárního sportu v naší zemi, což je významná informace pro všechny investory ze zahraničí, kteří uvažují nad investičním záměrem do naší fotbalové ligy.

Prvotní členění fotbalového prostředí lze udělat z pohledu profesionálních a neprofesionálních soutěží, kdy jsou obě spravovány odlišným způsobem. Nejvyšší česká fotbalová liga pro sezónu 2020/21 nesoucí název FORTUNA:LIGA, společně s druhou nejvyšší soutěží pojmenovanou FORTUNA:NÁRODNÍ LIGA je oddělená z hlediska administrativy a organizační struktury od zbylých soutěží. Orgány, kteří si správu jednotlivých soutěží rozdělují jsou:

- ligová fotbalová asociace,
- fotbalová asociace České republiky.

Mimo první dvě nejvyšší soutěže dochází k rozdělení dle jednotlivých částí České republiky, až po ty úrovně fotbalových klubů, hrající čistě v rámci svého okresu, viz. tabulka 1.

Tabulka 1, Organizační struktura soutěží v ČR

SYSTÉM ČESKÝCH KLUBOVÝCH SOUTĚŽÍ

Soutěže řízené Ligovou fotbalovou asociací (profesionální)						
1.	FORTUNA:LIGA					
2.	FORTUNA:NÁRODNÍ LIGA					
Soutěže řízené Řídící komisí pro Čechy			Soutěže řízené Řídící komisí pro Moravu			
3.	Česká fotbalová liga			Moravskoslezská fotbalová liga		
4.	Divize A	Divize B	Divize C	Divize D	Divize E	Divize F
Soutěže řízené krajskými fotbalovými svazy a Pražským fotbalovým svazem						
5.	Krajské přebory a Pražský přebor					
6.	I. A třídy					
7.	I. B třídy					
Soutěže řízené okresními fotbalovými svazy a Pražským fotbalovým svazem						
8.	II. třídy (okresní přebory) a Pražská II. třída					
9.	III: třídy (v některých okresech)					
10.	IV. třídy (v některých okresech)					

Zdroj: Wikipedie (2021d), vlastní zpracování

3.5.1. Ligová fotbalová asociace

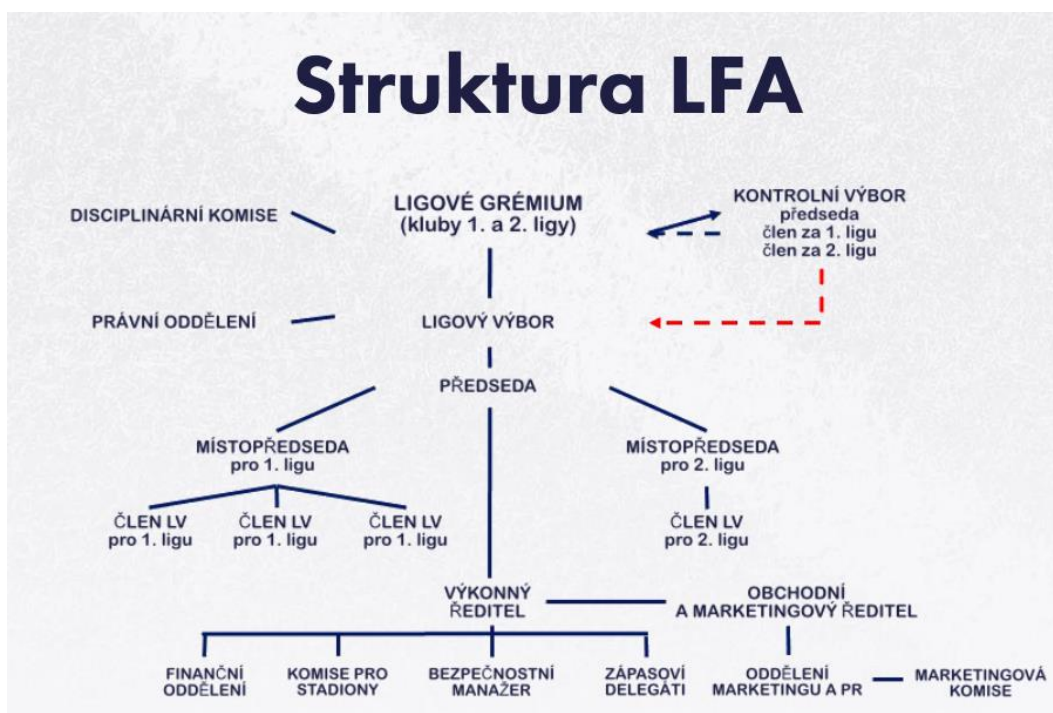
Fotbal na té nejvyšší úrovni je spravován Ligovou fotbalovou asociací (dále již „LFA“). Tato organizace vznikla v březnu roku 2011 s cílem budoucího nabytí části pravomocí vztahující se na propagaci ligových soutěží a kompetencí z hlediska výkonného výboru profesionálních soutěží (Ligová fotbalová asociace, b.r., Historie LFA).

Roku 2016 došlo k dohodě mezi Ligovou fotbalovou asociací a svazem FAČR týkající se klubů první a druhé ligy. Po úpravě stanov a podpisu smlouvy tak byly oficiálně osamostatněny profesionální soutěže, kde kontrolu a řízení přebrala právě LFA,

s podpisem smlouvy na šest let s dvouletou opcí. Od července roku 2018 veškeré marketingové záležitosti spojené s profesionálními soutěži spadají pod hlavičku LFA a vzniká tak nové oddělení obchodu, marketingu a PR (Ligová fotbalová asociace, b.r., Historie LFA).

Schéma 6 uvádí strukturu LFA, kde Ligové grémium představuje nejvyšší orgán tohoto zájmového sdružení, během kterého dochází k zasedání představitelů všech členských klubů (první a druhé ligy). Za zmínku dále stojí Ligový výbor a statutární orgán sdružení, který zabezpečuje veškeré činnosti související s chodem a hospodařením sdružení, včetně dispozice s finančními prostředky sdružení (Ligová fotbalová asociace, b.r., Struktura LFA).

Schéma 6: Struktura Ligové fotbalové asociace

Zdroj: Ligová fotbalová asociace (b.r., struktura LFA.)

3.5.2. Mezinárodní řídicí organizace

Rozhodnutí Ligové fotbalové asociace v České republice, konkrétně Ligového grémia, nemůže odporovat směrnicím pocházející z vyššího stupně řízení. V případě fotbalového prostředí mluvíme o organizacích UEFA a FIFA – a pro Českou republiku i nadřazený FAČR (Ligová fotbalová asociace, b.r., Struktura LFA).

FIFA (Mezinárodní federace fotbalových asociací) je hlavní řídicí organizace světového fotbalu, futsalu a plážového fotbalu sídlící ve švýcarském Curychu. Organizace, která sdružuje jednotlivé národní svazy, má mimo celou řadu činností související s šířením dobrého ducha sportu podle hesla, „For the game. For the world“, na starosti pořádání mistrovství světa ve fotbale pro muže i ženy, ve vícero věkových kategoriích. 211 členských asociací (fotbalové reprezentace z celého světa) utváří z organizace FIFA orgán obrovské síly, který se snaží usilovat o rozšíření fotbalu mezinárodně, s dostupností pro co nejvíce sportovců, s dodržováním zásad integrity a fair play (Wikipedie, 2021b).

UEFA (Unie evropských fotbalových asociací) je hlavní řídicí organizace evropského fotbalu, futsalu a plážového fotbalu. Je zde tedy zúžená kompetence čistě na evropské území. UEFA je jednou ze šesti kontinentálních konfederací, které FIFA spravuje. Jejich motto, „We care about Football“, naznačuje jejich činnost, kdy se „starají“ o pořádání jak mezinárodních, tak i klubových soutěží. Obdobně jako FIFA, i UEFA pořádá mistrovství ve fotbale, v tomto případě samozřejmě pouze v rámci Evropy, opět tedy pro obě pohlaví i mládežnické kategorie. Významnými jsou ovšem také klubové turnaje, které při výborných sportovních výsledcích mohou přinést do rozpočtu jednotlivých klubů značné finanční prostředky. Je zde řeč o soutěže s názvem Liga mistrů a Evropská liga, či například Superpohár, vše pod pokličkou UEFA (Wikipedie, 2020).

3.6. Licence

Dle klubového licenčního řádu Fotbalové asociace České republiky, je pro umožnění účasti v nejvyšších dvou soutěžích, na které je jako na jediné nahlíženo jako na profesionální, nutné, aby kluby splnily všechny záležitosti v různorodých oblastech, kde prvopočátkem musí být především již zmiňovaná skutečnost právnické osoby, jenž musí být výhradně akciovou společností, která je v absolutním měřítku odpovědná za klub, jenž požádal o licenci.

Definice žadatele o licenci je zobrazená v tabulce 2.

Tabulka 2, Definice žadatele o licenci

1.	Žadatelem o licenci může být pouze fotbalový klub, tj. právnická osoba, která je plně odpovědná za fotbalový tým účastnící se národních a mezinárodních soutěží, jenž je buď: a) Registrovaným členem FAČR a/nebo b) Registrovaným členem LFA FAČR (dále jen „registrovaný člen“).
2.	Členství nebo smluvní vztah musí na začátku licenční sezóny trvat již nejméně tři po sobě jdoucí roky.
3.	Jakákoli změna právní formy, právní struktury holdingu žadatele o licenci během období na úkor celistvosti soutěže nebo za účelem její kvalifikace na základě sportovních výsledků nebo udělení licence na úkor poctivosti soutěže se považuje za přerušení členství nebo smluvního vztahu ve smyslu tohoto ustanovení.

Zdroj: Fotbalová asociace ČR (2019), vlastní zpracování

Definice nám říká, že každý klub musí být registrovaným členem příslušné organizace a udává minimální dobu členství či smluvního vztahu na začátku započaté sezóny z pohledu aktivace licence. Třetí bod stanovuje, že jakékoli změny, které by přímo korespondovaly s podstatou nabytí licenčního práva, bude mít za důsledek přerušení členství či smluvního vztahu.

Fotbalová asociace ČR (2019) rozděluje licence do tří úrovní dle článku 14 v klubovém licenčním řádu:

- licence GOLD,
- licence SILVER,
- licence BRONZE.

Každá licence předpokládá různé náležitosti, aby ji bylo možné získat. Důležité je zmínit, že pro možnost účasti v zápasech klubových soutěží UEFA, je třeba vlastnit licenci GOLD. Pro nejvyšší soutěž Ligové fotbalové asociace, musí klub mít minimálně licenci SILVER, a pro účast v druhé nejvyšší fotbalové lize má každý tým povinnost vlastnit jakoukoli z licencí zobrazených na obrázku, minimálně však licenci BRONZE.

Důležité je doplnění o informaci, která udává, že licence se uděluje pouze na jeden soutěžní ročník, tudíž jednotlivé kluby musí absolvovat licenční řízení v pravidelném režimu. Jediné výjimky od stanovených pravidel jsou možné v případě, kdy se klub kvalifikuje do soutěže UEFA, a zatím nesplňuje potřebné náležitosti k dosažení nejvyšší

možné licence. Podobná situace probíhá u klubů postupujících do druhé ligy, které nemají ve svém vlastnictví ani minimální potřebnou licenci pro účast v profesionálních sférách. Obě situace upravuje licenční řád prostřednictvím zvláštních povolení (Fotbalová asociace ČR, 2019).

Běžnou situací, která se čas od času objevuje v médiích, je záležitost, kdy dojde ke spekulacím ohledně určitých klubů a jejich možné účasti či neúčasti v dané soutěži, na základě jejich neschopnosti plnit všechny potřebné parametry licenčního řízení. FAČR posléze vydává zprávy o proběhnutém řízení, kde zveřejní informace, které nabízí možnost nahlédnout na průběh získání licence jednotlivých klubů. Jak uvádí například Fotbalová asociace ČR (2017), pro sezónu 2017/18 bylo celkem 9 prvoligových týmů ohodnoceno nejvyšší možnou licencí, a 8 týmů dostalo pouze licenci SILVER. Konkrétně pro tuto sezónu týmy jako FK Viktoria Žižkov, či 1.SC Znojmo, neměly nárok na vlastnění žádné z licencí, z důvodu nesplnění kritéria infrastruktury, respektive finančních kritérií, čímž se dostáváme k jednotlivým parametrům, které se v rámci licenčního řízení zohledňují.

3.6.1. Licenční kritéria

Pro fotbalové kluby platí přísná pravidla, které každou sezónu musí plnit, aby měly možnost účastnit se sportovních aktivit na té nejvyšší úrovni. Fotbalová asociace ČR (2019), představuje celkem pět hlavních kritérií:

- KRITÉRIA SPORT,
- KRITÉRIA INFRASTRUKTURA,
- KRITÉRIA PERSONÁLNÍ A ADMINISTRATIVNÍ,
- KRITÉRIA PRÁVNÍ,
- KRITÉRIA FINANČNÍ.

V rámci sportovního kritéria je kladen důraz především na rozvoj mládeže, jejich lékařskou péči a řádnou registraci u zastřešujících organizací. Infrastruktura sleduje parametry, které jsou potřeba ke způsobilému stadionu a tréninkového zázemí a třetí bod kritérií obsahuje jednotlivé mandatorní pozice, které musí být v každém klubu zastoupeny, například klubový sekretariát, generální manažer, ekonom, či tiskový mluvčí. Žadatel o licenci musí v neposlední řadě také s důkladností splňovat aspekty právní a finanční, kde je především kladen důraz na transparentnost a dostupnost informací (Fotbalová asociace ČR, 2019).

3.7. Vlastnictví českých klubů

Zkušenosti se zahraničními investory česká nejvyšší fotbalová liga tolik nemá, a pokud bychom pominuli SK Slavii Praha, těžko by se k tomuto tématu napsalo více řádků. Před tím, než se podíváme na rozbor vršovického týmu z pohledu zahraničního vlastnictví, věnoval bych prostor pro specifikování vlastnické struktury jednotlivých prvoligových klubů v sezóně 2020/21.

3.7.1. Kdo vlastní české fotbalové kluby?

Tato podkapitola poslouží k představení všech prvoligových klubů aktuální sezóny a jejich vlastnického rozložení. Každý klub uplatňuje rozdílné možnosti struktury nejvyššího postavení, kdy můžeme sledovat týmy s jediným akcionářem, dvěma, či rozšířenější podílové uspořádání.

Dlouhodobé vlastnictví klubu vyžaduje nemalé finance a s tím spojené pevné nervy, především tedy v případě akcionářů, kteří mají v držení celých 100 % akcií. Zdeněk Červenka, majitel FC Fastav Zlín, své působení u klubu z východních Čech komentoval v roce 2019 takto: *„Za dvacet let, co klub vlastním, prošlo prvním týmem dvě stě padesát hráčů, ale já pořád zůstávám majitelem. Sám se zamýšlím, jestli mám ve fotbale pokračovat“* (Fojtík, 2019). Pro rozhovor dále uvedl, že se z klubu dříve či později stáhne, a někdo po něm bude muset převzít vedení. Dodal: *„Už jsme v lize zůstali poslední čtyři mohykáni – Pelta v Jablonci, Starka v Příbrami a Karl v Liberci. Kdyby chtěl vstoupit investor, jsem připravený k jednání“* (Fojtík, 2019).

O problémech ohledně finančního zajištění ví také mnohé FK Pardubice, které jsou vlastněné Vladimírem Pitterem, jenž si může užívat úspěšnou první sezónu v nejvyšší lize, kterou však hrají dočasně na stadionu pražských Bohemians. Právě tato skutečnost může znamenat do budoucna problém, jak ostatně komentoval 11. března tohoto roku sportovní manažer Vít Zavřel: *„To, co nám bylo umožněno (hrát dočasně na cizím stadionu – pozn. autora), se děje pouze jednou. V případě sestupu budeme moci zpět postoupit, jen pokud bude náš stadion již stát“* (Součková, 2021). Tímto tedy jen potvrdil, že pro udržení licence, bude třeba předložení důkazů o plánované výstavbě stadionu a vyhraněných finančních prostředků.

V nejednom případě má významnou roli samotné město, ve kterém klub působí, což můžeme pozorovat například u Karviné, Opavě, či Olomouci. Specifickou situaci představuje Bohemians Praha 1905, která byla roku 2005 zachráněná před zánikem klubu

díky svým věrným fanouškům, kteří věnovali celkem 2.800.000,- Kč a se založením „Družstva fanoušků Bohemians“ se jim podařilo postavit klub na nohy. Dnes toto občanské sdružení (CU Bohemians Praha) vlastní 22 % akcií klubu (Bureš, 2019a).

Přehledný seznam všech účastníků nejvyšší české fotbalové ligy, jejich majitelů a základního kapitálu, můžeme vidět v tabulce 3 níže:

Tabulka 3, FORTUNA:LIGA - majitelé

FOTBALOVÝ KLUB	MAJITEL	VLASTNICKÉ USPOŘÁDÁNÍ	ZÁKLADNÍ KAPITÁL
1. FC Slovácko	Z - Group a.s. (Zdeněk Zemek)	Jediný akcionář	73.000.000,- Kč
1. FK Příbram	Jan Starka	Jediný akcionář	2.000.000,- Kč
AC Sparta Praha	ACS 1893 Holding, a.s. (99%) řízena společností J&T Credit Investments (60%), Daniel Křetínský (40%)	Majoritní vlastník	2.453.950.000,- Kč
Bohemians Praha 1905	Darek Jakubowicz MA (51,19%), CU Bohemians Praha (22%)	Majoritní vlastník	33.080.000,- Kč
FC Baník Ostrava	Pro fotbal property SE (Václav Brabec)	Jediný akcionář	20.000.000,- Kč
FC Fastav Zlín	Zdeněk Červenka	Jediný akcionář	4.000.000,- Kč
FC Slovan Liberec	Preciosa (Ludvík Karl)	Jediný akcionář	25.115.600,- Kč
FC Viktoria Plzeň	Viktoria Plzeň 1911, a.s. (Adolf Šádek)	Jediný akcionář	2.000.000,- Kč
FC Zbrojovka Brno	FOR Brno plus (Václav Bartoněk) (70%), Petr Hoskovec (30%)	Majoritní vlastník	24.500.000,- Kč
FK Jablonec	Adrianus Kruf, Miroslav Pelta (?)	Podílové uspořádání (?)	350.400.000,- Kč
FK Mladá Boleslav	Gema MB (51%), Statutární město Mladá Boleslav (34%), Realstav (11%), FK Mladá Boleslav, z.s. (4%)	Majoritní vlastník	2.000.000,- Kč
FK Pardubice	Vladimír Pitter	jediný akcionář (?)	20.000.000,- Kč
FK Teplice	AGC Flat Glass Czech a.s. (93,8%), Střední škola AGC a.s. (6,2%)	Majoritní vlastník	145.575.000,- Kč
MFK Karviná	Městský fotbalový klub Karviná, z.s.	Jediný akcionář	2.000.000,- Kč
SFC Opava	Statutární město Opava (99%)	Majoritní vlastník	26.600.000,- Kč
SK Dynamo České Budějovice	PO: SK Dynamo České Budějovice, z.s. (12,20%); FO: Mgr. Radomil Procházka (14,63%), Ing. Miroslav Dvořák (21,95%), Antonín Šťastný (39,36%), Karel Hájek (14,63%), Mgr. Jiří Kotrba (7,32%)	Podílové uspořádání	16.400.000,- Kč
SK Sigma Olomouc	SK OLOMOUC SIGMA MŽ, z.s. (77%), Statutární město Olomouc (22,93%)	Majoritní vlastník	273.500.000,- Kč
SK Slavia Praha	CEFC Group (Europe) Company a.s. (99,98%) ostatní (0,02%)	Majoritní vlastník	1.688.043.240,- Kč

Zdroj: Justice.cz (2021), Bureš (2019), vlastní zpracování

? – Otazník v tabulce signalizuje absenci kompletních informací o vlastnickém uspořádání daného klubu.

3.7.2. SK Slavia Praha

Pokud bychom sledovali vývoj nejvyšší české fotbalové ligy po rozpadu Československa, SK Slavia Praha by s celkovými sedmi tituly byla druhým nejúspěšnějším klubem u nás, hned za odvěkým rivalem AC Sparta Praha, jejichž číslo se roku 2014 zastavilo na 12 titulech. S pohledem do dávné historie se však tyto dva týmy dostávají na mnohem výraznější čísla, což je ostatně přehledně znázorněno v následující tabulce 4:

Tabulka 4, Vítězové československé a české ligy (bez slovenských týmů).

Klub	Vítěz	Mistr ligy v sezóně
AC Sparta Praha	36	1912, 1919, 1922, 1925/26, 1927, 1931/32, 1935/36, 1937/38, 1938/39, 1943/44, 1945/46, 1947/48, 1952, 1954, 1964/65, 1966/67, 1983/84, 1984/85, 1986/87, 1987/88, 1988/89, 1989/90, 1990/91, 1992/93, 1993/94, 1994/95, 1996/97, 1997/98, 1998/99, 1999/2000, 2000/01, 2002/03, 2004/05, 2006/07, 2009/10, 2013/14
SK Slavia Praha	21	1913, 1924/25, 1928/29, 1929/30, 1930/31, 1932/33, 1933/34, 1934/35, 1936/37, 1939/40, 1940/41, 1941/42, 1942/43, 1946/47, 1995/96, 2007/08, 2008/09, 2016/17, 2018/19, 2019/20, 2020/21
FK Dukla Praha	11	1953, 1956, 1957/58, 1960/61, 1961/62, 1962/63, 1963/64, 1965/66, 1976/77, 1978/79, 1981/82
FC Viktoria Plzeň	5	2010/11, 2012/13, 2014/15, 2015/16, 2017/18
FC Baník Ostrava	4	1975/76, 1979/80, 1980/81, 2003/04
FC Slovan Liberec	3	2001/02, 2005/06, 2011/12
FC Viktoria Žižkov	1	1927/28
FC Hradec Králové	1	1959/60
FC Zbrojovka Brno	1	1977/78
Bohemians Praha 1905	1	1982/83
FC Vítkovice	1	1985/86

Zdroj: Wikipedie (2021a)

Bohatá historie tvoří ze Slavie jeden z nejtradičnějších fotbalových týmů v Evropě. Po opěvovaném titulu ze sezóny 2007/08 a úspěšném obhájení v následujícím ročníku, však přišlo období diametrálně odlišné, které představovalo pro Slavii perné chvíle.

3.7.2.1. Insolvenční řízení

Businessinfo.cz (2019) popisuje insolvenční řízení jako „*soudní řízení, jehož předmětem je dlužníkuv úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení*“. Aspekty, které jsou typické pro problematiku tohoto případu jsou mimo více věřitelů také peněžité závazky trvající více jak 30 dnů od doby splatnosti a s tím spojená neschopnost tyto finanční závazky plnit.

Roll (2010) ve svém článku poukázal na ekonomickou situaci SK Slavia Praha a na několika milionový dluh vůči bývalému majoritnímu vlastníkovi. Tehdejší generální ředitel Miroslav Platil téma insolvence odmítal a prohlásil: „*rozhodně nejsme v situaci, abychom zítra nebo pozítří vyhlášovali insolventnost. Pořád se to navíc točí o tom, jestli před sebou platbu máme, nebo ne.*“ (Roll, 2010). Dále se v rozhovoru nechal slyšet, že stavu insolvence se budou chtít jednoznačně vyhnout, jelikož by tím byly omezené obchodní činnosti a práva akcionářů. ČTK (2010) poukázalo na případné převzetí řízení klubu insolvenčním správcem, který by například mohl využít rozprodání hráčů k dostání závazků vůči věřitelům, či připravit klub na změnu vlastníka.

Sezóna 2013/14 byla pro Slavii Praha velice dramatická, kdy si udržela pozici mezi elitními kluby v České republice definitivně až po posledním kole, ze kterého ovšem po zápase s Baníkem Ostravou odjížděla jako poražená a zachránila jí tak promarněná příležitost sousedících týmů z tabulky (Bohemians a Olomouc), kterým se nepodařilo své zápasy dotáhnout do vítězného konce. Následující rok 2015 se dá považovat za zlomový bod v historii klubu. Jak píše ČTK a idnes.cz (2015) SK Slavia Praha musela čelit insolvenčnímu řízení, kde příčinou byly dlouhotrvající spory s majitelem Alešem Řebíčkem a bývalým generálním ředitelem Zbyňkem Kusým. Návrh byl podán v červnu 2015 společností Online Services z tichomořské Samoy. Téma diskuse se týkalo pohledávky více jak šesti milionů korun po splatnosti a dalších třinácti milionů v rámci samostatného exekučního řízení. Svoji důležitost dostávaly i údajné dluhy vůči hráčům.

3.7.2.2. CEFC China

Po kritizovaných sportovních výsledcích a špatném vedení klubu spojené s četnými dluhy, přišla v září roku 2015 zpráva o odkupu pražského týmu od Aleše Řebíčka společností CEFC China Energy Company Limited. Prezident společnosti CEFC Čchan Čchao-tuo tehdy uvedl: „*Chceme ze Slavie vytvořit silný a stabilní fotbalový klub a vrátit jí tam, kam právem patří – na vrchol*“ (Isport.cz, 2015). Městský soud v Praze o měsíc později rozhodl o zastavení insolvenčního řízení a byl tak učiněn významný krok k finančnímu ozdravení klubu.

Při příležitosti nového majitele ČT Sport (2015) vytvořila přehledný seznam jednotlivých majitelů vršovického klubu za předchozí roky, viz. níže:

- **1991 až 1993** - Americký podnikatel českého původu Boris Korbel,
- **červen až prosinec 1993** – Fotbalový oddíl Slavia,
- **1994 až 1997** – více akcionářů bez většinového majitele,
- **1997 až 2006** – britská investiční společnost ENIC,
- **2006 až 2011** – tehdejší šéfové klubu Petr Doležal (generální ředitel) a Tomáš Rosen (člen představenstva akciové společnosti),
- **březen až květen 2011** – Antonín Franc (podle však spíše podnikatel Petr Sisák,
- **květen až srpen 2011** – investiční a finanční společnost Natland Group,
- **2011 až 2014** – bývalý ministr dopravy Aleš Řebíček,
- **2014 až 2015** – Aleš Řebíček a společnost Vinet (vlastník stadionu v Edenu),
- **od září 2015** – čínská finanční a energetická společnost CEFC.

Zdroj: ČT Sport (2015)

Novák (2015) udává, že čínské společnosti připadl podíl 59,97 % klubu a 39,97 % měl v držení miliardář Jiří Šimáně. Zbytek akcií bylo ve vlastnictví drobných akcionářů. V listopadu 2016 ovšem došlo k odkoupení části, která patřila panu Šimáněmu, a společnost CEFC tak zvýšila svůj majetkový podíl na 99,96 % (Šedivý, 2016). Dalším významným milníkem v rámci obměny fotbalového klubu SK Slavia Praha, bylo odkoupení stadionu, který do té doby patřil akciové společnosti Eden Aréna. Čínská společnost CEFC v dubnu 2017 oficiálně potvrdila koupi stadionu (Šedivý, 2017).

3.7.2.2.1. Změny v majetkovém vlastnictví

„*Místo klidu nejistota*“. Takto popisovali Čermák a Palička (2018) situaci poté, co byl předseda představenstva CEFC zatčen kvůli podezření z ekonomické kriminality a začala se zpochybňovat finanční síla společnosti s otazníky, jak tato situace zasáhne pražský klub. I přes jednoznačně zlepšující se sportovní výsledky tak musel klub opět uvažovat nad budoucností, která ležela v teritoriu neznáma. Média navíc přišla se zprávou, týkající se poskytnutého úvěru společnosti CEFC ze strany banky J&T (tato společnost nám může být známa prostřednictvím tabulky 3 ze strany 30, kde vidíme údaje o významné angažovanosti firmy J&T Credit Investments v rámci majetkové struktury AC Sparta Praha, největšího rivala Slavie - pozn. autora) a ručení stadionem (Čermák a Palička, 2018) (Sklenský, 2018).

V březnu 2018 do dění zasáhla čínská společnost CITIC Group, v podobě majetkového vstoupení do CEFC, kdy došlo k vyřešení sporu s J&T ohledně splacení úvěru a následném převzetí klubu i stadionu (ČTK a Novinky.cz, 2018).

V listopadu roku 2018 byla snaha převést část podílu klubu čínské developerské firmě Sinobo Group a dokonce došlo k přejmenování domácího svatostánku na „Sinobo stadium“. Dlouho však převládali nejasnosti ohledně vlastnického uspořádání Slavie. Odpověď veřejnost mohla najít v článku Mádl (2020) s názvem „*Komu patří fotbalová Slavia?*“. Navenek působil klub pod vlastnictvím dvou akcionářů, odpověď na toto téma však přednesl v únoru 2020 šéf představenstva Jaroslav Tvrdík, který řekl: „*Současným jediným akcionářem klubu je CITIC Group. Co se týče druhého akcionáře, společnosti Sinobo, tam u čínských regulatorních orgánů stále probíhají jednání o dokončení jejího vstupu do Slavie*“ (Mádl, 2020).

3.7.2.2.2. Sportovní a ekonomická proměna

Výše je popsáno posledních šest až deset let, které byly pro tradiční pražský klub velice turbulentním obdobím. Zadlužení, insolvenční řízení, následný odkup čínské společnosti a restart jak po stránce sportovní, tak ekonomické společně s mnohými nejistotami, které s sebou toto převzetí klubu přineslo. S odstupem času, v roce 2021, je zajímavé podívat se na celý tento vývoj komplexně a ukázat si, k jak velké změně došlo.

Tabulka 4 ze strany 31, která nám posloužila na úvod povídání o úspěšné historii Slavie, měla zvýrazněné čtyři ročníky červenou barvou, které signalizují vyhrané tituly,

kterých bylo dosaženo pod vedením zahraničního vlastníka. Z celkových sedmi prvenství v historii samostatné české fotbalové ligy jsou tak čtyři vítězství z období posledních pěti let a můžeme tak hovořit o aktuální naprosté dominanci na domácím poli. V rámci českého MOL Cup se Slavia může pochlubit ziskem tří trofejí za sezóny 2017/18, 2018/19 a 2020/21. Poslední trofej do sbírky přidala po květnovém vítězství ve finále nad FC Viktorií Plzeň (SK Slavia Praha, b.r.).

I v rámci evropského poměrování sil je o čem psát. „SKS“ dokázali svými přesvědčivými výkony a skvělými výsledky přinést českému fotbalu mnoho cenných bodů do klubového koeficientu a fanoušci se za poslední roky mohli těšit nejednoho věhlasného soupeře, ať už to byla Barcelona, Inter Milán, Borussia Dortmund, Sevilla, Chelsea, či nedávno Arsenal, který ukončil jejich velice povedenou jízdu Evropskou ligou v sezóně 2020/21, která jim vynesla neuvěřitelných 404 milionů korun, čímž jen potvrdila slova českého trenéra Pavla Vrby a předsedy představenstva Slavie Jaroslava Tvrdíka, že nejlepším sponzorem pro fotbalový klub je mezinárodní organizace UEFA (Konečný, 2021).

Pohledná hra a mimořádné hráčské výkony nenechaly na příliv zájemců z nejlepších soutěží na světě dlouho čekat. Odkup klubu v roce 2015 vyvolal multiplikační efekt, kdy sama Slavia dokázala být po pár letech soběstačná, což dokazují prodeje Tomáše Součka, Alexe Krále, či Vladimíra Coufala, které znamenaly přísun peněz do klubového rozpočtu přes jednu miliardu korun (Transfermarkt.com, b.r., SK Slavia Prague – all transfers). Lepší vypovídající hodnotu má graf 1, kde je zobrazen

Graf 1, Vývoj tržní hodnoty SK Slavia Praha

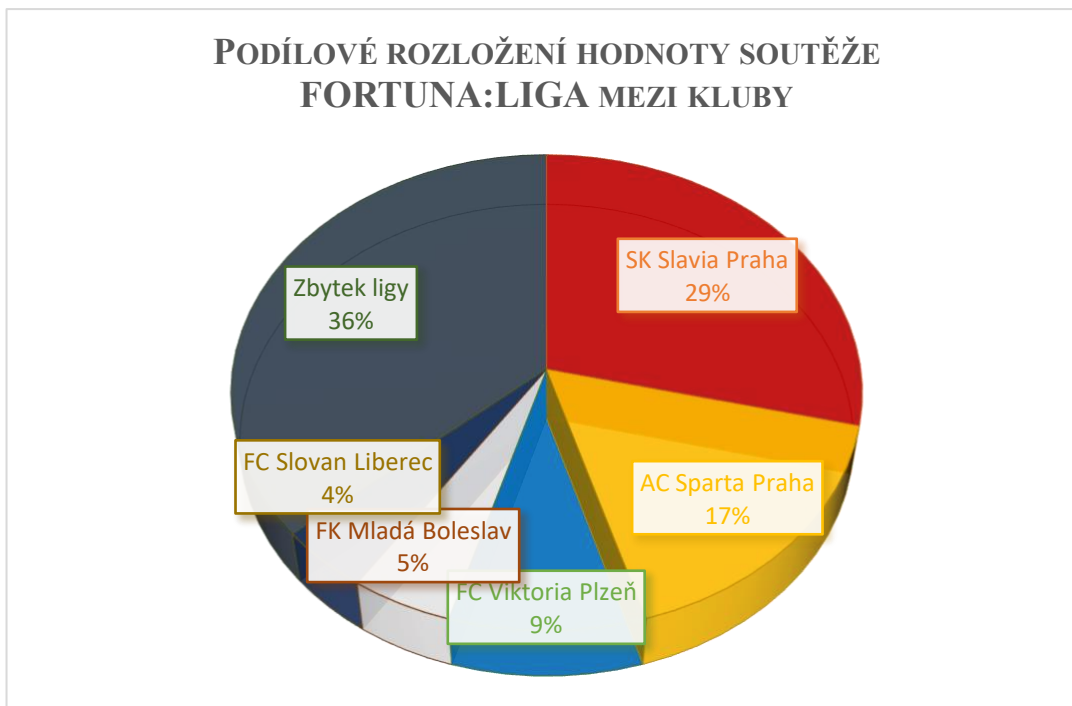

Zdroj: Transfermarkt.com (b.r., Fortuna Liga 20/21), vlastní zpracování

vývoj tržní hodnoty SK Slavia Praha za posledních 10 let (data z jednotlivých let jsou z 1.5. každého roku).

Hodnota klubu v roce 2011 činila 9,38 milionů eur, dnes (k datu 1.5.2021) se dle Transfermarkt.com (b.r., Fortuna Liga 20/21) toto číslo pohybuje kolem 77,90 milionů eur, což je o více jak 730 % nárůst.

Graf 2, Hodnota klubů

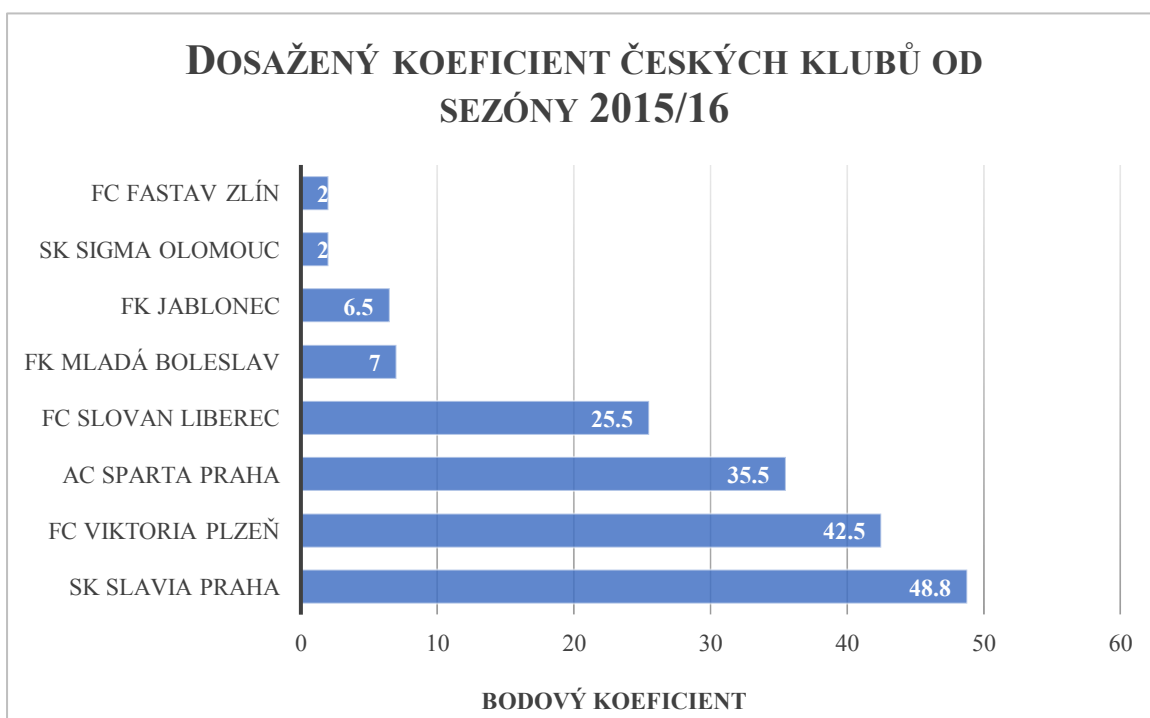
Zdroj: Transfermarkt.com (b.r., Fortuna Liga 20/21), vlastní zpracování

K dokreslení představy významu SK Slavia Praha v porovnání se zbytkem české ligy, jsou na grafu 2 k vidění jednotlivé podíly klubů na celkové hodnotě FORTUNA:LIGA (270,88 mil. euro). Aktuální tržní hodnota Slavia se blíží sumě hodnot zbytku týmů (celkem 13), které v grafu nejsou detailně vyznačeny.

Na závěr kapitoly o SK Slavii Praha, bych vedle již představeného ekonomického růstu klubu také doložil, jaký význam měla zlepšená hra a sportovní výkony tohoto týmu na celou českou ligu. V rámci evropských soutěží se jednotlivé kluby, které si v předchozí sezóně ve své domácí lize vedli nejlépe, utkávají s fotbalovou smetánkou napříč kontinentem a snaží se probojovat co nejdále v honbě za „ušatým pohárem“ (trofej pro vítěze Ligy mistrů). Na základě toho, jak se týmům daří, dostávají body do koeficientu, který má ve výsledku důležitý význam na progres celé soutěže v dané zemi, jelikož dle počtu nasbíraných bodů, se posléze nominuje určitý počet týmů do těchto prestižních mezinárodních vyřazovacích turnajů, kde se hraje o obrovské jmění, s čímž je spojená celková prosperita fotbalu dané země. Českým týmům se podařilo

od sezóny 2015/16 nasbírat celkem 169,5 bodů do koeficientu. Poměrové zásluhy jednotlivých klubů jsou možné k vidění níže:

Graf 3, Bodový koeficient českých klubů

Zdroj: Fotbalové koeficienty (2021), vlastní zpracování

SK Slavia Praha dokázala od převzetí zahraničním vlastníkem v roce 2015 mimořádné věci. Z klubu, kterému hrozil z insolvenčních důvodů sestup do nižších soutěží či dokonce zánik, se stal opět významný symbol českého fotbalu, kdy dost možná můžeme mluvit o té vůbec nejúspěšnější éře v historii tohoto klubu. Množství bodů přidaných do koeficientu na grafu výše signalizuje, jak velký a rychlý progres pražský klub zaznamenal a společně se šířením národní identity za hranice státu a pravidelném zásobování hráčů pro reprezentační tým, můžeme tento zahraniční odkup hodnotit jako velice zdařilý.

3.7.3. Případ FK Mohelnice

Pro vytvoření ucelenějšího pohledu na zahraniční vlastnictví v českém fotbale je vhodné poukázat i na druhou stranu mince, tedy na situaci, která není tak lichotivá jako v případě SK Slavia Praha.

FK Mohelnice, klub z Olomouckého kraje, dokázal v sezóně 2015/16, po několika letech v přeboru a divizi, postoupit do Moravskoslezské fotbalové ligy, tedy v hierarchii českého fotbalu do třetí nejvyšší soutěže. Tento úspěch společně s dostavěnou tribunou,

kvalitním travnatým povrchem a plochou s umělou trávou sloužící pro tréninkové účely, je spojován především se jménem Davida Crhy, který působil jako předseda klubu do podzimu roku 2016, kdy byl nucen odstoupit z funkce z důvodu zdravotních důvodů (Jančík, 2018a).

Náhlá potřeba financí, které byly nutné pro udržení pracně vydřené soutěže, dovedli nakonec tým na rozcestí, kdy se jim otevřela, mimo jiné, i možnost získání čínského kapitálu. Investoři z asijského kontinentu, jejichž spojku s českým klubem tvořil hráčský agent Přemysl Buba, nabídli Mohelnici spolupráci s částkou kolem 3 milionů korun. Jedním z požadavků smlouvy bylo zajištění prostoru pro čínské fotbalisty s cílem přivyknutí si na evropský fotbal. Pro dokreslení situace je na obrázku 1 přiložen začátek nadpisu, který se objevil 8.11.2017 na idnes.cz. Situaci tehdy komentoval předseda FK Mohelnice Igor Machálek slovy: „*Oslovil nás jeden člověk, zda bychom měli zájem o vstup nového partnera. Dostali jsme nabídku, zvažovali ji a řekli jsme si, že do spolupráce půjdeme a byla by škoda jí nevyužít. Musím objektivně říct, že ne všichni na to hledí s pochopením, nicméně i pro nás zajímavá zkušenost*“ (Jančík, 2017).

Obrázek 1, Mohelnice jako Slavia, nadpis článku

Mohelnice jako Slavia: fotbal made in China

8. listopadu 2017 11:22

V obraně Dongyang Liu, v záloze Kuerban Yimuran, v nastavení dává gól střídající Jihe Zhang a z lavičky tomu tleská Yang Guicheng. To není zpráva z některé z asijských lig, ale z utkání FK Mohelnice v Moravskoslezské fotbalové lize.

Zdroj: Jančík (2018a), vlastní zpracování

Jedním z asijských manažerů, který stál u zrodu obchodní dohody, byl Xialong Ji, mnohdy vystupující pod přezdívkou Bruce Ji. Toto jméno bylo dříve nechvalně spojováno s postavou Erika Maa, zakladatele Anping Football Club. Tato jména figurovala v detailně rozebíraných korupcích v Rumunském, Irském a Portugalském fotbale, kde údajně Bruce Ji měl před zápasy vstupovat do kabiny a předávat informace o tom, kdo má, a kdo nemá nastoupit v základní sestavě (Jančík, 2018a).

Přemysl Buba, již dříve zmiňované jméno v rámci vstupu čínských investorů do klubu, převzal vedení nad týmem, kdy měl zpočátku pronášet cílevědomé vize o budoucím profesionálním klubu a nabízet trenérovi možnosti různých akvizic, které budou potřeba pro hladší chod tréninkových jednotek. Tehdejší trenér Karel Trněčka toto

komentoval slovy: „*Ani jedna věc se během mého působení v klubu nekoupila. Jediné čtyři míče koupil výbor, aby byly na zápasy*“ (Jančík, 2018a). Navíc se místo slibovaných posil trenérovi dostávali pod ruku hráči úrovně viditelně nižší, než byla potřebná pro danou soutěž. Jediný příslib představoval Kirils Grigorovs, rodák z Lotyšska, který působil v irském klubu Athlone Town. Tato epizoda v historii irského fotbalu je ovšem spojena s nekalými praktikami, které jak se posléze ukázalo, vedla k nám známému Eriku Maovi. Grigorovs společně se svými tehdejšími spoluhráči čelil trestu, jako jediný však vyvázl „čistý“ a mohl tak pokračovat ve své kariéře ve střední Evropě (Jančík, 2018a).

Výkony zkušeného obránce nebyly nijak přesvědčující, o to s větším podivem byla snaha ze strany předsedy Buby, aby nadále pokračoval v sestavě i v dalších kolech. Po vícero incidentech došla trenérovi Trnečkovi trpělivost a přestal Grigorovse zařazovat. „*V Kroměříži dostal šanci, ale hořel jak papír, udělal penaltu a zavinil další gól, když nepochopitelně vystoupil do strany, tak jsem ho v 39. minutě vystřídal. Od té doby už jsem ho nestavěl*“ (Jančík, 2018a). Zápas nakonec zaznamenal pět branek, kde autor článku reflektoval vystoupení slovy „*vše, o čem sázkař sní*“. Rychlé góly v úvodních minutách a v závěru penalta na obou stranách (Jančík, 2018a).

FK Mohelnici se výsledkově nedařilo a snahy vedení klubu o stavění hráčů mimo své typické pozice či nákupy nepotřebných posil, vedli klub pomalu k záhubě. Příchod brankáře, který v té době nebyl potřeba, byl zbytečným doplněním týmu. Hráč dle slov trenéra navíc nesplňoval potřebnou kvalitu, i tak však dostal šanci v několika zápasech, kde se svými výkony rozhodně neukázal, ba naopak (Jančík, 2018b).

Sázkařské podvody jsou častou praktikou právě u týmů z nižších soutěží, kde dochází k jednoduššímu ovládnutí kontroly nad klubem a následnému „tahání za nitky“. Když FK Mohelnice vyjízďela ke svému poslednímu zápasu v sezóně do Valašského Meziříčí, indicie nečisté hry byly na místě již před výkopem. Zápas skončil 2:1, po penaltách na každé straně a několika šancí v závěru utkání. Údajně měla být vsazena vysoká částka na celkové čtyři branky, které se i přes ohromnou snahu hráčů i rozhodčích nepodařilo vsítit. Zápas postrádal potřebné důkazy k prokázání korupce a vše pouze vyvrcholilo po podzimu, kdy tři hráči FK Mohelnice v klubu skončili, z důvodu údajného zapletení se do sázkařské aféry. Mezi těmito jedinci měl být i Kirils Grigorovs (Jančík, 2018b).

Jakmile byly rozkryty detaily související s asijskou epizodou u tohoto klubu z Olomouckého kraje, kdy se mimo klání s Valašským Meziříčím rozebíraly i jiné podezřelé zápasy, Číňané ustoupili od plánovaného majetkového vstupu do klubu

a zmizeli. Tím skončil zpočátku nadějný příběh slibného českého klubu, který místo pomýšlení v dlouhodobějším horizontu na druhou ligu, naopak spadnul až do krajského přeboru (Jančík, 2018b).

3.8. Zahraníční vlastnictví ve světě

V této kapitole se zaměříme na způsoby fungování vlastnického uspořádání v zahraničních soutěžích. Představíme si historický vývoj, dopady v průběhu let a aktuální situaci. Pozornost bude zaměřena především na anglickou Premier League, která má se zahraničními investory dlouholeté zkušenosti, a na německou Bundesligu, která má jiný způsob pohledu v rámci této oblasti a razí cestu, o které se obecně dá říct, že je řadovým fanouškům bližší.

Než se ovšem zaměříme na konkrétní ligy, tak si nejdříve ukážeme obecné zastoupení zahraničních investorů ve fotbale, kdy se budeme soustředit na vybrané soutěže v Evropě, které z historického pohledu mají tu největší popularitu. Často se vedou diskuse o tom, které ligy patří k těm nejlepším ve světě kopané. Webová stránka Soccermodo (b.r.) ve svém článku pohlížela na situaci z vícero faktorů, kde hrála nejvíce roli kvalita zápasů společně s počtem vstřelených gólů. Dále celková atmosféra na stadionech, výsledky klubů na mezinárodní scéně, či třeba zohlednění názorů fanoušků ze všech koutů světa. Výsledný žebříček nám nabídl celkem 15 soutěží, které dle těchto parametrů patří k těm nejzajímavějším. „Top pětka“ byla nakonec ve shodném složení, jako u mnoho jiných prací a článků zabývajících se tímto tématem, kupříkladu dokumenty Langeho (2020) a Gomeze (2014) představili totožný výsledek, kdy brali v potaz především finanční stránku věci. Za nejlepších pět fotbalových soutěží světa se tedy obecně dá považovat:

- anglická Premier League,
- španělská La Liga,
- německá Bundesliga,
- italská Seria A,
- francouzská Ligue 1.

Vymezení lig na číslo pět, nám poslouží v následném pohledu na kluby z pohledu jejich vlastnictví, kdy se budeme zabývat pouze těmito uvedenými v předchozích bodech a až poté půjdeme více do hloubky v rámci Anglie a Německa.

Jednotlivé soutěže mají různorodé zastoupení zahraničních investorů, mnohdy jsou kluby vlastněny více osobami či společnostmi, stejně jako v případě české ligy. Následně je cílem poukázat na často se objevující národnosti investorů, kteří se objevují ve fotbale u těch mediálně nejskloňovanějších klubů a zároveň přehledně porovnat jednotlivé ligy mezi sebou a zjistit, která soutěž si spíše chrání své národní zájmy, a která je přílivu zahraničního kapitálu otevřena. Aktuální rozložení dle národností v době psaní této práce vypadá takto (bere se zde v potaz i více majitelů v jednom klubu. Počet národností se tedy automaticky nebude rovnat počtu týmů):

Tabulka 5, Národnost majitelů v top 5 fotbalových ligách

Premier League	La Liga*	Bundesliga	Seria A	Ligue 1
USA: 9	Španělsko: 15	50 + 1 rule	Itálie: 14	Francie: 13
Anglie: 5	Fanoušci: 10	(více jak	USA: 5	USA: 2
Čína: 3	Čína: 3	polovina	Čína: 1	Katar: 1
Rusko: 1	Izrael: 1	každého klubu	Kanada: 1	Polsko: 1
Itálie: 1	Katar: 1	je vlastněna		Anglie: 1
Egypt: 1	Singapur: 1	členy/fanoušky		Rusko: 1
Saudská Arábie: 1	Spojené	daného týmu		Čína: 1
Thajsko: 1	arabské	(až na		Lucembursko:
Spojené arabské	emiráty: 1	výjimky))		1
emiráty: 1				
Írán: 1				
Pákistán: 1				
Wales: 1				

* Španělská La Liga má údaje ze sezóny 2017/18

Zdroj: Football Stadiums (b.r.), Wikipedia (2021), vlastní zpracování

Při prvním pohledu na tabulku je vidět, která liga je nejvíce multikulturní. Anglická Premier League má bohaté zastoupení majitelů z více kontinentů, naopak na druhém břehu stojí Německo, jejichž model 50+1 udává povinnost, kdy musí být klub vlastněn minimálně z 51 % členy klubu a až poté může být zbývající část nabízená soukromým investorům. Tímto je tedy zamezená varianta přebírání vlivu osobou či společností jiné národnosti než té německé. La Liga představuje prvky obou předchozích zmíněných

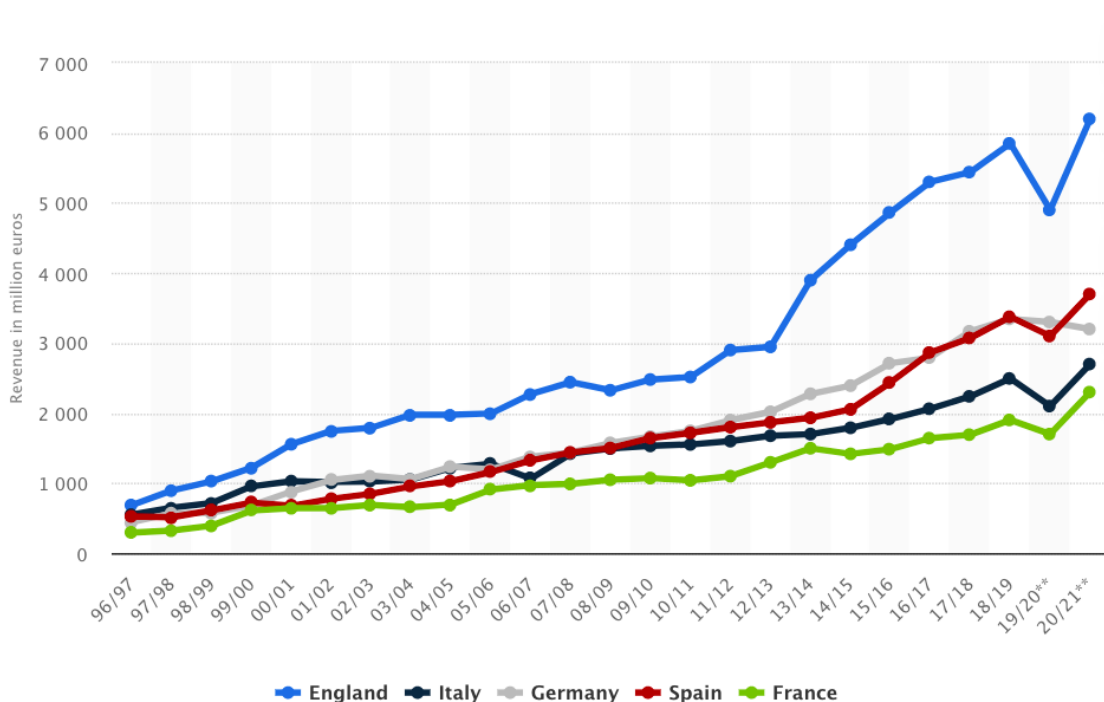
soutěží, kdy významná část klubů je v rukou fanoušků (například FC Barcelona a Realu Madrid), a část je pod vlastnictvím domácích či zahraničních majitelů.

Skutečnost, že právě ty největší velkokluby praktikují cestu členského/fanouškovského vlastnictví napovídá, že se může jednat o vhodnou alternativu. V případě Itálie a Francie je drtivá většina klubů vedená lidmi dané národnosti s tím, že se zde však najde nemalý počet týmů, kteří vystupují z řady. Znamé je především čínské vlastnictví Interu Milán či katarský majitel v Paris Saint Germain.

Fotbal představuje pro mnoho lidí značnou náplň jejich času, pro mnohé dokonce až smysl života. Shvili (2020) umístil tento sport v žebříčku na první místo v rámci popularity s informací, že fotbal sleduje kolem 4 miliard lidí, kde publikum tvoří především evropští obyvatelé.

Zisky, které generuje pět nejvýznamnějších soutěží tohoto sportu, jsou obrovské, Lange (2020) píše o očekávaných příjmech za sezónu 2020/21 přesahující 18 miliard euro. Zároveň dodává graf znázorňující vývoj výdělků těchto soutěží od ročníku 1996/97:

Graf 4, Zisk TOP 5 fotbalových soutěží od sezóny

**Očekávaný výnos

Zdroj: Lange (2020)

Pokud pomineme ročník poznamenaný celosvětovou pandemií, tak můžeme hovořit o dlouhotrvajícím finančním růstu. Fotbal představuje velice zajímavé prostředí pro investory ze všech částí světa, kterým se nabízí investice, která jde automaticky ruku

v ruce i s mediální pozorností, což každý majitel může a nemusí zužitkovat dle svého uvážení.

3.8.1. Anglická Premier League

Předchozí tabulka a graf naznačují, že Anglie z pohledu obchodních příležitostí a toku kapitálu představuje zemi se soutěží číslo jedna. Anglické kluby, které dříve byly vedené místní komunitou, se během několika let proměnily v multimilionářský business a Premier League je dnes globální značkou, která láká ty nejlepší hráče, trenéry a investory. Z místního businessmana arabský šejk či ruský oligarcha, případně bohatý americký investor. Z týmů, skládajících se výhradně z anglických hráčů, dnes multikulturní týmy vedené zahraničním manažerem, který má často problém s cizím jazykem a na trénincích tak buďto využívá překladatele nebo hovoří svojí rodnou řečí, jak ostatně popisuje Bezants (2018) příklad Unai Emeryho a jeho problém s angličtinou ve svém článku. I přes znatelnou jazykovou bariéru, byl právě tento španělský manažer pověřen vést londýnský Arsenal, jelikož jeho zkušenosti a znalosti tento nedostatek vyvážili. Jak článek dále udává, tak příkladů, kdy je třeba využití překladatele, je v Premier League více, s podobným problémem se potýkal například i tehdejší kouč Tottenhamu Mauricio Pochettino (Bezants, 2018).

3.8.1.1. Pohled do historie

Pro pochopení aktuální situace ohledně vlastnictví klubů v Premier League a obecně v celé Anglii, je potřeba se podívat několik desítek let zpátky do historie. Na konci 19. století Fotbalová asociace, nejvyšší řídicí orgán anglického fotbalu, zavedla pravidla na ochranu klubů, jakožto subjektu primárně sloužícího pro fanoušky. Bylo umožněno zakládat společnosti s ručením omezeným, ovšem se zákazem jakéhokoli příjmu plynoucím ředitelům, vyplácení dividend podílovým vlastníkům a v neposlední řadě nová pravidla sloužila k ochraně pozemků před odprodejem aktiv, tato omezení byla později kodifikována jako „Pravidlo 34 FA (Fotbalové asociace)“ (Conn, 2007).

Tento krok ponechával ředitele/majitele klubu pouze jako správce a tato funkce měla být čistě formou veřejné služby. Vcelku výstižný poznatek vyšel z úst dnes již legendárního bývalého manažera Liverpoolu Billa Shanklyho: „*Ve fotbalovém klubu máte svatou trojici – hráče, manažera a fanoušky. Ředitel tam nepatří. Ti slouží pouze k podepisování šeků*“ (LauraB, 2018). Conn (2007) píše, že jen těžko najdeme zlatý věk

nezištných majitelů klubů, kteří by neprahli po více penězích. Pravdou však zůstává, že dřívější časy v tomto ohledu rozhodně byly mnohem více zaměřené na veřejné blaho, ať už týmů, tak celé komunity lidí.

Kelly, Lewis a Mortimer (2012) ve své práci popisují, že role ředitele fotbalového klubu byla vnímána jako role opatrovníka a pravidlo 34 povzbuzovalo celky, aby fungovaly jako neziskové organizace, což pomohlo udržet nízké ceny vstupenek, které byly jednoduše dostupné pro běžného pracujícího člověka, čímž se lépe budovala fanouškovská loajalita a oddanost.

Zavedené pravidlo mělo být obcházeno v 80. letech 20. století tím, že začali v podnikatelské sféře vznikat holdingové společnosti, čímž se vlastnictví klubů přesunulo od jednotlivců k ucelenější struktuře fungování a to znamenalo, že ředitelům mohly být vypláceny mzdy (Kelly, Lewis a Mortimer, 2012).

Fotbalová asociace místo toho, aby pozměnila a aktualizovala pravidla, které by se vhodně přizpůsobily novým podmínkám, tak roku 1983, kdy Tottenham Hotspur jako první klub oznámil záměr vstoupit na akciový trh v rámci holdingové společnosti, nijak nezasáhla. Omezení týkající se znemožnění odvodů z hlavního příjmu z vlastnictví fotbalového klubu se tak dalo jednoduše obejít a zastřešující organizace na toto v té době nereagovala (Conn, 2007).

Nezávislá asociace fanoušků Manchesteru United (IMUSA) považovala pravidlo 34 jako účinný prostředek vůči majitelům, kterým tak bylo bráněno ve využívání hry pro vlastní finanční účely. Tvrdí, že k zablokování tohoto trendu stačilo, aby Fotbalová asociace provedla několik drobných změn ve znění článku 34, ale oni se rozhodli tak neučinit. Dodávají: „*Toto je hlavní příčina současných problémů ve fotbale*“ (IMUSA, 2011).

Kelly, Lewis a Mortimer (2012) vysvětlují, že 80. a 90. léta 20. století byla ve znamení nedostatku kapitálu u anglických klubů, kdy bylo potřeba dalších investic k zajištění trvalého progresu. To vedlo ke snaze získávat finance nad rámec tradičních příjmů. Významným mezníkem v historii fotbalu na ostrovech byl rok 1992, kdy došlo k oddělení se od Anglické fotbalové ligy (EFL – English Football League) a vytvoření Premier League, která se stala následovníkem „Football League First Division“, prostřednictvím smlouvy s provozovatelem placené televize BSkyB, což byl první kontrakt o televizních právech, který znamenal radikální krok a sehrál klíčovou roli v tom, jak dnes liga vypadá (Premier League, b.r.).

Důsledkem kontraktu došlo k obrovskému nárůstu příjmů fotbalových klubů, což se následně projevilo ve výrazně lepších nákupech hráčů a investic do infrastruktury. V tomto období se také začala zvyšovat cena vstupenek. Začalo docházet k nepřetržitým a nekontrolovaným nákladům, což z pochopitelných důvodů nebyla atraktivní situace pro akcionáře. Kelly, Lewis a Mortimer (2012) popsali anglický fotbal jako „*oběť svého vlastního úspěchu*“. Konstantní potřeba neustálého rozvoje a neutuchajících investic volala po příchodu zahraničních investorů.

3.8.1.2. První zahraniční investoři

Prvním majitelem anglického klubu narozeným mimo Britské ostrovy se stal Mohamed Al Fayed pocházející z Egypta, který roku 1997 investoval 30 milionů liber do londýnského Fulhamu, čímž odstartoval příběh o proudícím zahraničním kapitálu v klubech Premier League, který trvá dodnes. Šest let poté, v roce 2003, zakoupil ruský podnikatel Roman Abramovich FC Chelsea za dvojnásobek částky Fulhamu a o pár dní později zkompletoval odkup za 140 milionů liber (Reuters, 2008).

Následovala četná převzetí klubů zahraničními investory. Roku 2005 například Malcolm Glazer zkompletoval odkup Manchesteru United. V roce 2006 mohla být k vidění koupě Portsmouthu Alexandrem Gaydamakem, francouzsko-izraelským businessmanem. Dále došlo ke změně ve vedení týmu u Aston Villy, West Hamu, Liverpoolu, Sunderlandu, Arsenalu a dalších (Reuters, 2008).

Prodeje některých anglických klubů zařídil úspěchy, o kterých by se fanouškům do té doby ani nesnilo. Zářným příkladem je již zmiňovaná Chelsea, ze které ruský oligarcha dokázal udělat velkoklub nejvyšší úrovně. Co se týče ostatních týmů, tak jich mnoho zaznamenalo díky těmto krokům finanční stabilitu, jinde se však vytvořila pouze nejistota a chaos. Tehdejší majitel Manchesteru City thajského původu Thaksin Shinawatra čelil roku 2008 obvinění z korupce, což vyvolalo nepříjemné otázky nad budoucím fungování klubu. Situaci zachránila společnost Abu Dhabi United Group, jejímž majitelem je Sheikh Mansour ze Spojených arabských emirátů, která odkoupila „Citizens“, ochránila je před zánikem, a nastartovala velice úspěšnou etapu tohoto klubu (Kelly, Lewis a Mortimer, 2012).

Premier League se za posledních 30 let změnila k nepoznání. Patel (2008) třináct let zpátky jasně identifikoval tehdy velice známou „Velkou čtyřku“, tedy týmy, které se dlouhá léta vymykaly zbytku ligy (Arsenal, Chelsea, Liverpool, Manchester United), a komentoval tehdejší dění slovy: „*Jediná cesta, jak infiltrovat „Velkou čtyřku“ je skrz*

zahraniční investice“. Článek udává příklad Manchesteru City, autor zde již roku 2008 předpovídal jejich vzestup, především na základě několika milionových nákupů.

Odkup klubů je především motivován vidinou zisku a budoucích příjmů, jak se ostatně zmiňuje u amerických vlastníků, kteří jsou známí primární snahou maximalizace profitu (Nauright a Ramford, 2010). Jako konkrétní příklad může posloužit současný majoritní vlastník Arsenalu, Stan Kroenke, jenž je majitelem více multimilionářských společností, většina z nich působí ve Spojených státech amerických (Rohde a Breuer, 2016). Na druhé straně mnoho asijských investorů vstupuje do světa evropského fotbalu ve snaze získání moci a budování pověsti. Tím, že jejich liga postrádá potřebnou konkurenceschopnost, tak akvizice zahraničního klubu jim může nabídnout nové metody a organizační postupy, které pak mohou vhodně využít pro své prostředí (Hansen a spol., 2012).

Rohde a Breuer (2016) ve svém výzkumu rozlišují dvě strany mince. Jedna se zaobírá maximalizací užitku, v tom případě je doporučen vstup soukromých investorů, především těch zahraničních. Studie ukázala, že právě tyto osoby či společnosti ženou týmové investice nahoru a s tím logicky přichází i větší šance na sportovní úspěch. Pokud bychom však zohledňovali nejdříve maximalizaci zisku (minimalizaci ztráty), je třeba aby docházelo k řádným regulacím, buďto formou eliminování vstupu zahraničních investorů do ligy (po vzoru německé Bundesligy), nebo prostřednictvím organizace UEFA a jejich limitu v rámci klubových investic, tzv. „FFP pravidla“ (Financial fair play rules) (Rohde a Breuer, 2016).

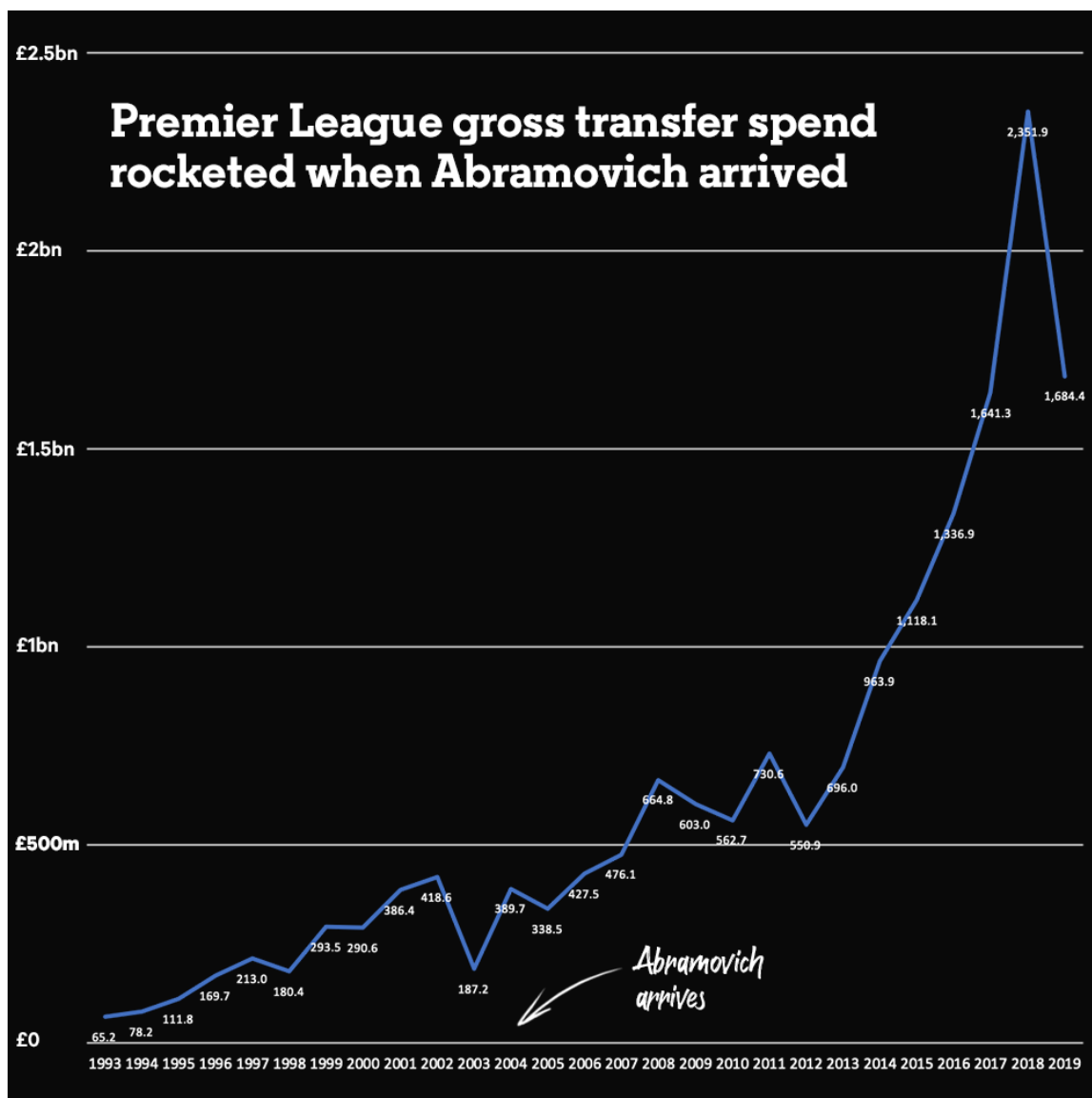
3.8.1.3. Roman Abramovich

„Abramovich a otřesy, které navždy změnily fotbal.“ Takto zní název článku Fifielda a spol. (2020), který se důkladně zabývá vlivem majitele Chelsea za poslední roky na celý sport. Tato kapitola bude věnována Romanu Abramovichovi, který je symbolem zahraničního vlastnictví ve fotbale, a tedy důležitou personou této bakalářské práce.

Anglický fotbal již v 90. letech zažil příliv soukromého kapitálu do jednoho klubu, například v případě Jack Walkera, kterému se tak povedlo z Blackburn Rovers vytvořit mistrovský tým. Ruský milionář ovšem roku 2003 představoval odlišnou situaci. Bez jakýchkoli předchozích vazeb na Chelsea se odhodlal k nákupu klubu, prostřednictvím bohatství získaném privatizačními dohodami uzavřenými po rozpadu Sovětského svazu (Fifield a spol., 2020).

K 28. září 2020 Roman Abramovich absolvoval s klubem neuvěřitelných 1000 zápasů v celkem osmi soutěžích. Do klubu investoval přes 1,7 miliardy liber a dokázal vést Chelsea k zisku pěti ligových titulů, stejnému počtu ligových pohárů,

Obrázek 2, Nárůst hrubých výdajů Premier League

Zdroj: Fifield a spol. (2020)

dvěma vítězství Evropské Ligy a jednomu prvenství v Lize Mistrů. Dvakrát překonal v rámci transferu hráčů rekordní sumu, vyplatil mnoho trenérů z důvodu předčasného ukončení spolupráce, investoval do akademie, tréninkového zázemí, ženského týmu a podporoval projekty místní komunity. Za zmínku určitě stojí i jeho pomoc Národní zdravotní službě (NHS) v období koronaviru (Fifield a spol., 2020).

Nikdo z počátku netušil, jak velkou stopu Roman Abramovich vytvoří. Hned v prvním přestupovém období nakoupil posily v hodnotě 120 milionů liber, čímž dal jasně najevo, že sportovního úspěchu bude chtít docílit co nejdříve. „*V roce, kdy koupil Chelsea, množství peněz vynaložené na platy v Premier League činilo 747 milionů liber*“, říká fotbalový finanční expert Kieran Maguire a dodává: „*17 let na to, toto číslo vzrostlo o 400 %*“ (Fifield a spol., 2020). Rok před příchodem ruského obchodníka, kluby utratili v rámci přestupového období 187 milionů liber. V roce 2018 částka činila 2,35 miliard liber. Abramovich rozpoutal mezi kluby finanční boje o pozici prvenství. Sir John Hall zpětně komentoval nástup nového majitele Chelsea a jeho první roky slovy: „*Jeho peníze změnil celý sport. Změnil se způsob, jakým byl fotbal veden. Mohl dělat cokoliv*“ (Fifield a spol., 2020).

Na obrázku 2 z předchozí strany můžeme vidět nárůst hrubých výdajů klubů Premier League od roku 2003, po příchodu Abramoviche do Chelsea. Týmy byly nuceny investovat více peněz, aby zůstali konkurenceschopní. Abramovich byl hnací silou a motivací pro další investory a Anglie tak demonstrovala důkaz toho, že fotbal je globálním sportem. Premier League nabírala na hodnotě a televizní práva zvyšovala svoji cenu. Článek zvažuje, zda by došlo k odkupu Manchesteru City arabskou firmou pár let později, pokud by neexistoval příklad Chelsea, které se dařilo po příchodu nového majitele velice dobře. Pravdou však je, že ostatní investoři nezažívali takové úspěchy jako Abramovich a jeho dlouhodobá angažovanost v londýnském klubu je tedy značná (Fifield a spol., 2020).

O vzestupu Chelsea od roku 2003 prostřednictvím ruského kapitálu se dá napsat mnoho, podstatou však zůstává, že tento krok znamenal společně s vytvořením novodobé soutěže v roce 1992 milník, který navždy ovlivnil anglický fotbal.

3.8.2. Německá Bundesliga

Předchozí část nabídla pohled na vývoj anglické Premier League, která se vlivem mnoha událostí stala otevřenou pro investory z celého světa. Německo, jak již bylo zmíněno, se ubírá odlišnou cestou, a proto bude zajímavé se podívat, jak jejich systém funguje.

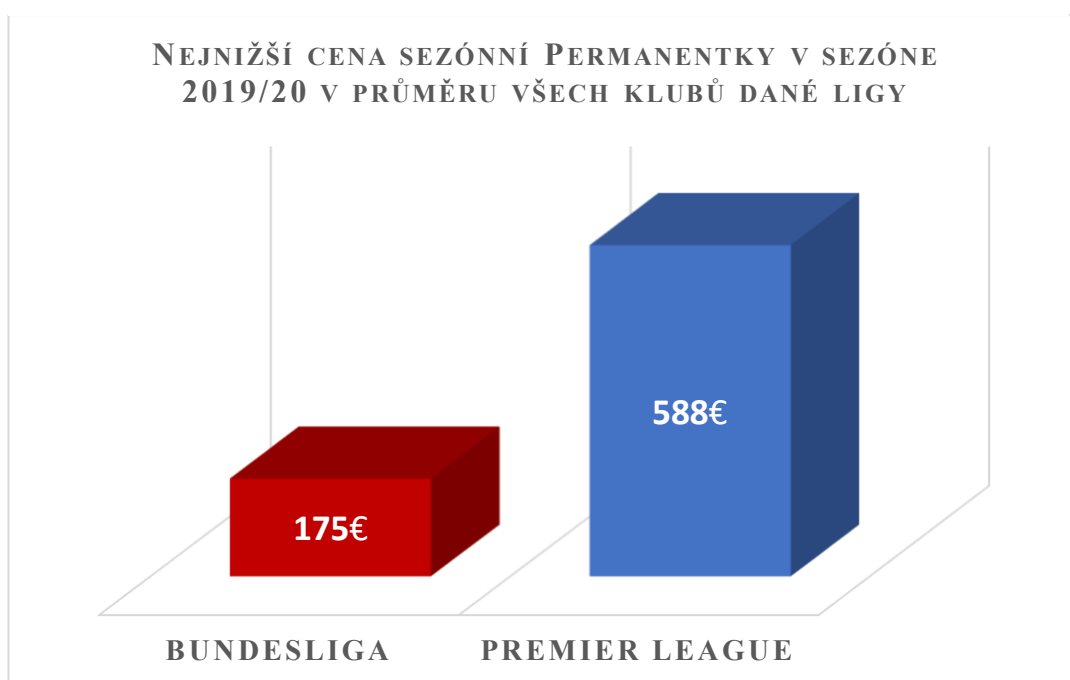
Snaha Bundesligy je na diváka pohlížet jako na fanouška, nikoliv jako na zákazníka. CEO Borussia Dortmund Hans-Joachim Watzke v roce 2006 prohlásil, že pokud by k této změně mělo dojít, znamenalo by to problém pro německý fotbal (Bundesliga, 2017).

Toto přesvědčení chrání „pravidlo 50 + 1“, které znamená, že kluby a fanoušci vlastní většinu volebního práva. Na základě regulí ligy, nemohou fotbalové kluby hrát v Bundeslize, pokud soukromý investor má více jak 49,9% podíl. Tímto je zamezeno přebírání klubů osobami, či společnostmi, kteří upřednostňují profit před přáním fanoušků. Pravidlo zajišťuje demokratický způsob fungování německých klubů (Bundesliga, 2017).

Pravidlo 50+1 umožňuje výjimky, kdy vlastnické uspořádání může být odlišné od zbytku soutěže. Kelly (2019) popisuje situaci, kdy v případě spojení klubu se soukromou osobou či společností trvající déle než 20 let, může být pro tyto týmy udělena výjimka. Konkrétně se jedná o Bayer Leverkusen, který vlastní farmaceutická společnost Bayer již od založení v roce 1904. Dále Wolfsburg, jejichž majitelem je automobilka Volkswagen Group, ze stejného důvodu jako prvně zmiňovaný, a nakonec Hoffenheim, vlastněný Dietmarem Hoppem (Kelly, 2019).

Německu se dlouhodobě daří držet nízké ceny vstupenek na utkání, porovnání s Premier League můžeme vidět na následujícím grafu:

Graf 5, Cena permanentek v Německu a v Anglii

Zdroj: Lange (2019), Koptyug (2020), vlastní zpracování

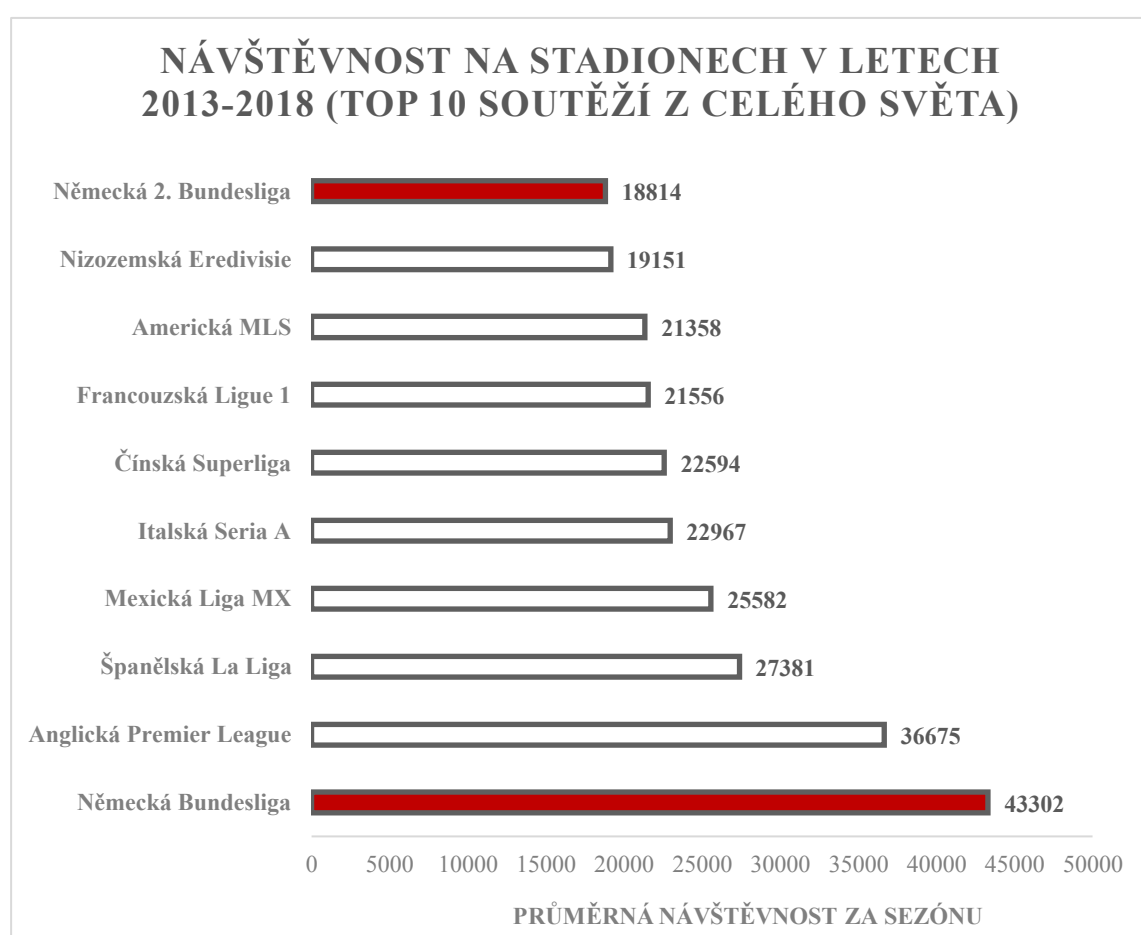
Kvalitní fotbal a nízké ceny se významně projevují i v návštěvnosti na stadionech, což můžeme přehledně vidět na grafu 6 (s. 50), kde je znázorněno období 2013 až 2018. Německá první liga v daném žebříčku s náskokem vede a může se tak pyšnit pravidelně

naplněnými stadiony lidí, kteří ženou týmy za skvělými výkony. Za zmínku stojí také pohled na 2. Bundesligu, která se svojí návštěvností může rovnat nejvyšším soutěžím v Evropě, tak na celém fotbalovém světě.

Právě diametrálně odlišné částky za fotbalové vstupenky mezi Anglií a Německem vyvolalo šest let zpátky pozdvižení fanoušků Bayernu Mnichov, kterým se nelíbila výše lístku do sektoru hostů na londýnském Arsenalu v rámci zápasu Ligy Mistrů.

Nápisem „64 liber za tiket – fotbal bez fanoušků nestojí ani Penny!“ tehdy fanoušci bavorského týmu dávali jasně najevo, co si myslí o vysokých cenách vstupenek

Graf 6, Návštěvnost na stadionech napříč ligami

Zdroj: Richter (2019), vlastní zpracování

na fotbalových stadionech. Svůj postoj tehdy navíc podpořili na začátku zápasu pětiminutovým zdržením se jakéhokoliv fandění a skandování (Guardian sport, 2015).

3.8.2.1. RB Lipsko

Příběh RB Lipska je zajímavý v tom, že se vymyká zasetým tradicím německé Bundesligy. Lipsko, které v současné době hraje o ty nejvyšší příčky v lize, a navíc

je konkurenceschopným týmem na mezinárodní scéně, ještě před rokem 2009 neexistovalo. Tohoto roku došlo ke koupi SSV Markranstädtu, týmu z páté ligy, společností Red Bull, která již vlastnila v USA New York Red Bulls, v Rakousku RB Salzburg, v Brazílii RB Brazil a v Ghaně RB Ghana. Logo a dresy byly změněny podle Red Bullu, zakoupil se stadion ve městě s kapacitou 43 tisíc míst a začal tak snový projekt s cílem, dostat tento tým do první Bundesliga během osmi sezón (Revilla, 2021).

Společnost Red Bull již dlouhá léta prahla po možnosti šíření své značky v německém kraji, jak ostatně Ambrose (2020) popisuje již dřívější snahy o získání klubů St Pauli, 1860 München a Fortuna Düsseldorf. Fanoušci, kteří stáli v čele rozhodování, tyto záměry vždy zavrhl. V článku se uvádí, že v Německu úspěch nemůže nahradit historii a tradici.

Lipsko, město ve východní části Německa, bylo bez místního týmu působícím v té nejvyšší soutěži již 22 let, když se tedy Red Bullu nepodařil odkup již existujícího klubu, dávalo smysl vytvořit nový právě v této oblasti, která představovala skvělou obchodní příležitost (Bysouth, 2020).

Dalo by se očekávat, že klub, který zaznamenal tak obrovský úspěch za tak krátkou dobu, bude opěvován a vynášen do nebes. Schoenfeld (2020) však popisuje, že německý fotbal se za posledních 50 let takřka nezměnil, pokud pomineme větší stadiony a sponzory na dresech. Už dlouhá léta zde platí pevné pouto mezi fanoušky a klubem. RB Lipsko tak z podstaty věci nemůže dostávat takový pozitivní ohlas, Bysouth (2020) popisuje, že se jedná o „nejvíce nenáviděný klub v Německu“, kdy klub čelil pravidelným protestům konkurenčních fanoušků. Watzke, CEO Dortmundu, nazval RB Lipsko „klubem, vybudovaným pouze k navýšení zisků Red Bullu“ (Bysouth, 2020). I přes počáteční značné protesty, které do jisté míry z části trvají dodnes, východoněmecký celek nabírá na respektu a svých vytyčených cílů na začátku projektu dosáhl na jedničku, kdy třešničkou na dortu byla účast v Lize Mistrů do desátého roku od svého založení, kde se jim následně v sezóně 2019/20 povedlo dojít překvapivě až do semifinále této soutěže.

Klub si získal za poslední roky velikou pozornost, o to více byli lidé z jiných zemí zvědaví, z jakého důvodu si tento klub nevytvořil takovou popularitu ve svém státě. Revilla (2021) vysvětluje, že to je primárně důsledek způsobu, jakým se klub „vetřel“ do německého fotbalu navzdory pravidlu 50+1. Red Bull vydal malý počet akcií, které nabízely za vysoké ceny vybraným jednotlivcům, kteří dostali možnost investovat. RB Lipsko nijak pravidla neporušilo a vše bylo provedeno legálně. Je možné se stát

členem klubu, za 1000 euro na sezónu obdržíte dokonce zlaté členství, nedává vám to však volební právo a možnost rozhodovat, jakým směrem se klub bude v budoucnu ubírat. V roce 2016 mělo Lipsko pouze 17 hlasujících členů (Ambrose, 2020).

Bundesliga má zásadu, která zakazuje používat v názvu jakýkoliv typ komerce. Z toho důvodu má klub z Lipska oficiální název „RB Leipzig“ a nikoliv „Red Bull Leipzig“. Problém ovšem tvořila i samotná zkratka „RB“, která v mysli čtenáře automaticky vyvolává představu společnosti prodávající energetický nápoj. Společnosti se povedl tento výborný marketingový tah tím, že zkratka „RB“ ve skutečnosti vyjadřuje „RasenBallSport“, což v hrubém překladu znamená „sport hraný s míčem na trávě“. Když k tomu přidáme skutečnost, že si jednotlivé kluby pod nadvládou Red Bullu transferují hráče dle potřeby mezi sebou a připočtete bohatství společnosti, které roku 2019 přesahovalo 7 miliard dolarů, a tím tak měl mimořádné podmínky například ve sportovní oblasti či v oblasti skautingu, dostanete klub, pro kterého žádná sympatie v Bundeslize není (Revilla, 2021).

4. METODIKA PRÁCE

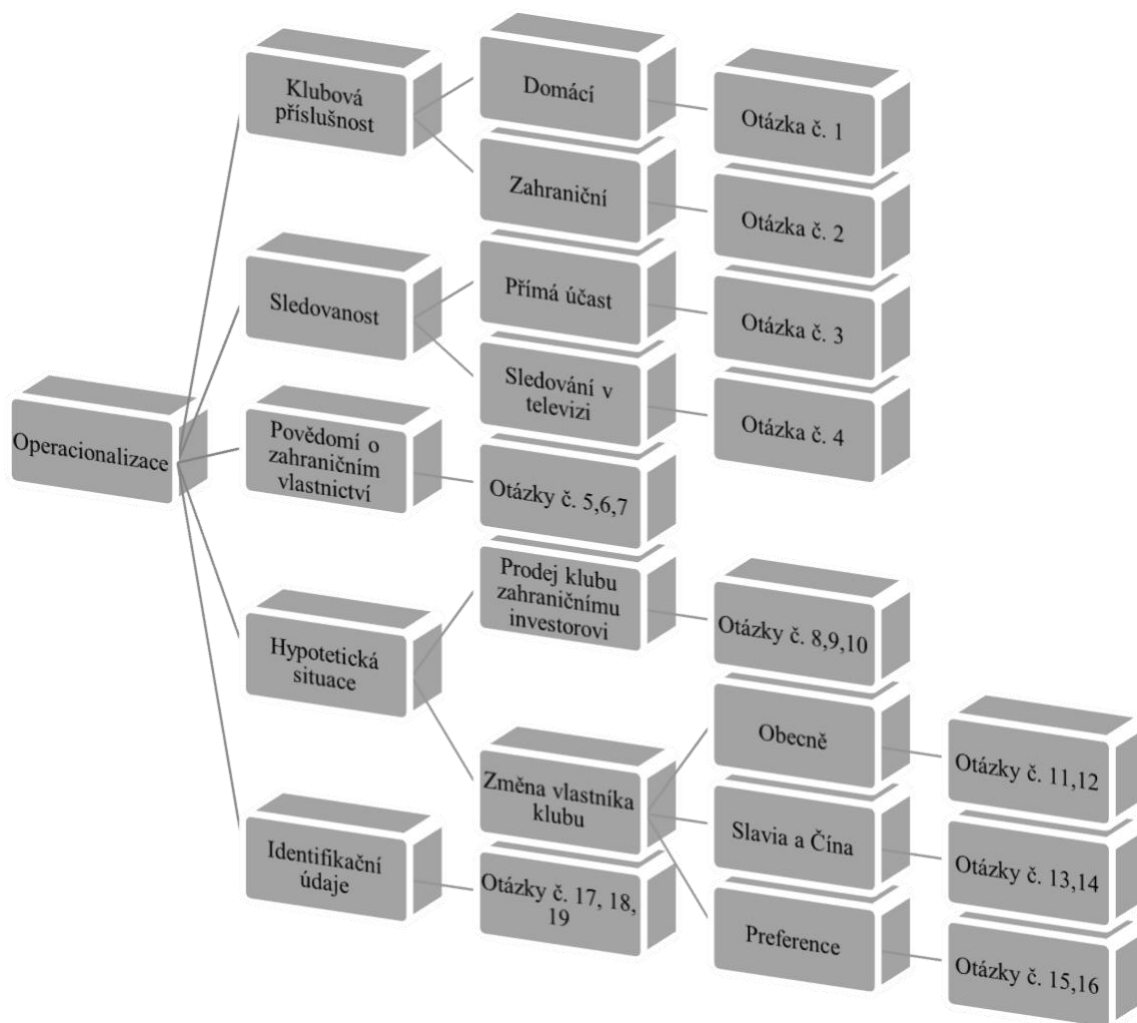
Výzkum, který byl proveden pro účely této bakalářské práce, hodnotil názory fanoušků, kteří sledují fotbalovou ligu FORTUNA:LIGA. Využito bylo elektronické dotazníkové šetření s otázkami zaměřující se na zahraniční vlastnictví klubů v České republice. Sběr dat nabízí výsledky tohoto tématu, na který doposud nebyl žádný výzkum pro naše prostředí proveden.

4.1. Použité metody

Pro svoji bakalářskou práci využívám kvantitativní výzkum, konkrétně elektronické dotazování, který Hendl (2008) považuje za vhodné pro možnost zobecnění a tím následnou dedukci z výsledků. Dále uvádí, že u tohoto typu výzkumu mluvíme o vysoké míře strukturovanosti a zpravidla větším počtu respondentů. Punch (2008) rozděluje kvantitativní výzkum na standardizované měřicí instrumenty, hodnotící škály, pozorovací formuláře a mnou použitý dotazník.

Z důvodu absence výzkumu v oblasti zahraničního vlastnictví v českém fotbale bylo potřeba k dosažení cílů této práce získat primární (nová) data. Elektronický dotazník představoval ideální variantu pro získání většího vzorku odpovědí od fanoušků prvoligových a obecně českých fotbalových klubů z různých částí republiky. Prvním krokem postupování při tvorbě dotazníku bylo vytvoření operacionalizace a vyjasnění si jednotlivých sfér otázek, které pak vedly k tvorbě konkrétních dotazů. Před oficiálním sdílením proběhla pilotáž, během které se zkoumaly nejasnosti ve smyslu položení jednotlivých otázek, které mohly způsobit méně přehledný průběh vyplňování ze strany respondenta. Zkušební verzi vyplnilo celkem 10 lidí, kteří poukázali na drobné detaily, které mimo jiné vedli k eliminování otázky týkající se přiřazení jednotlivých zahraničních klubů k patřičnému majiteli, jelikož dle vícero reakcí byla tato část dotazníku příliš náročná a pravděpodobně by tak neměla potřebnou vypovídající hodnotu. Další úpravy byly již čistě stylistické. Výsledný dotazník je k vidění v příloze č. 3 na konci dokumentu. Zmiňovanou operacionalizaci je možné vidět na grafu číslo 7 na následující stránce.

Graf 7, Operacionalizace

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2. Popis výzkumného souboru

Má bakalářská práce v rámci teoretických východisek nabízí pohled na organizační strukturu v českém fotbale, která je doplněna o právní faktory ovlivňující vlastnictví klubů. Byla představena SK Slavia Praha a její vývoj od českých majitelů, k zahraničním.

Následně práce uvádí příběh o změně majetkové struktury FK Mohelnice a představuje fungování zahraničního vlastnictví v nejlepších evropských fotbalových soutěžích.

Z důvodu pouze ojedinělé zkušenosti se zahraničním vlastníkem u českého klubu na té nejvyšší úrovni se dá předpokládat, že názory fanoušků na tento moderní způsob přebírání vedení ve fotbalových klubech bude nepřehledný, a proto se otázky uvedené v dotazníku snažily jejich pohled na věc objasnit.

Nejdříve došlo k rozdělení respondentů na jejich oblíbené domácí a zahraniční týmy, což umožnilo v následném šetření lépe zanalyzovat různorodé názory fanoušků odlišných klubů. Následovala část zjišťující, do jaké míry odpovídající sleduje českou ligu, ať už na stadionech či v médiích. Tyto otázky byly doprovázeny vyplňováním kategorie zaměřené na znalost a povědomí respondentů ohledně zahraničních investorů v českém a anglickém prostředí. Dále dotazník uvádí blok otázek, ve kterých se řešilo převzetí oblíbeného klubu zahraničním majitelem, jak by tato skutečnost ovlivnila daného fanouška a pod kterými podmínkami by tato změna ve vlastnictví klubu byla přijatelnější. V neposlední řadě přišly dotazy na situaci SK Slavia Praha a její čínské vlastnictví a otázka na preferované národnosti případného budoucího majitele klubu, kde respondenti měli vytvořit škálu od 1 do 7 z uvedené nabídky národních příslušností. Na závěr dotazníkové šetření zjišťovalo identifikační údaje respondentů.

4.3. Sběr dat

Sběr dat probíhal od 8. dubna 2021 do 15. května 2021 za pomoci online platformy survio.com. Pro účely šíření dotazníku byly využity sociální sítě Facebook a Whatsapp společně s umístěním na webových stránkách www.eurofotbal.cz a www.idnes.cz. Platforma Facebook posloužila k hromadnému sdílení dotazníku na mém profilu (8.4.2021) a Messenger skupinách (8.4.-11.4.2021). Komunikační aplikace Whatsapp byla použita pro rozšíření počtu respondentů o osoby výhradně ze skupin s fotbalovou tématikou ve stejném termínu, jako v případě Messenger skupin. Následné umístění na stránku www.eurofotbal.cz proběhlo konkrétně sdílením v komentářích pod články: „*Slavia zase na ostrovech. V Londýně vyzve Arsenal*“ (8.4.2021), „*Plzeň povede Bilek, do role asistenta se vrací Horváth*“ (10.5.2021) „*Plavšič po sezóně ve Spartě končí, podle klubu odmítl novou smlouvu*“ (11.5.2021) a „*LaLiga – souhrn 36. kola: Titul nejspíš zůstane v hlavním městě*“ (11.5.2021). Stránka www.idnes.cz nabídla prostor opět v komentářích pod článkem: „*Kamara poprvé o incidentu s Kúdelou: Jak se asi cítí hráči*

tmavé pleti v jeho týmu?“ (8.4.2021). S celkovými 374 respondenty vznikl sledovaný soubor o velikosti dostačující účelům mé bakalářské práce.

4.4. Analýza dat

Jednotlivé odpovědi byly nejdříve upraveny na stejný formát, z důvodu následného jednoduššího porovnávání a poté zpracovány v Microsoft Excel v grafické podobě. Důležitým ukazatelem byla především četnost odpovědí u uzavřených otázek, zároveň však na druhé straně otevřené otázky posloužily k ucelenějšímu pohledu na problematiku mého tématu a je jim tak mimo grafická vyjádření u zbylých otázek umožněn prostor pro interpretaci. Zpracovaná data vyplývající z dotazníku jsou uvedena v kapitole 5.

5. VÝSLEDKY

5.1. Uvedení výzkumu

Po zpracované teoretické části, která uvádí po kapitolách o globalizaci, investicích a příjmech fotbalových klubů konkrétnější pohled na organizační strukturu české nejvyšší fotbalové soutěže a obecného fungování tohoto sportu u nás společně s vymezením obchodních společností, kde se vyjasnila standardní varianta, která se vyskytuje u profesionálních klubů, se bakalářská práce ubírala v duchu jednotlivých majitelů klubů u nás se zaměřením na SK Slavii Praha. Poté následovalo seznámení se s příběhem FK Mohelnice, čímž se uzavřela část práce o českém prostředí. Následoval pohled za hranice republiky, kde byla největší pozornost věnována anglické Premier League a německé Bundeslize, tedy dvěma soutěžím, které představují velmi odlišné způsoby fungování.

V následující části budou prezentovány výsledky dotazníkového šetření, které vyplnilo celkem 374 respondentů. Na úvod uvedu identifikační údaje/charakteristiku odpovídajících, což bude předcházet zajímavějším údajům, tedy názorům na zahraniční vlastnictví v českém fotbale. Výsledky budou představovat aktuální rozložení fanoušků v rámci tohoto tématu s tím, že se bude klást důraz na co nejvýstižnější popis

Graf 8, Národnost majitelů v ČR

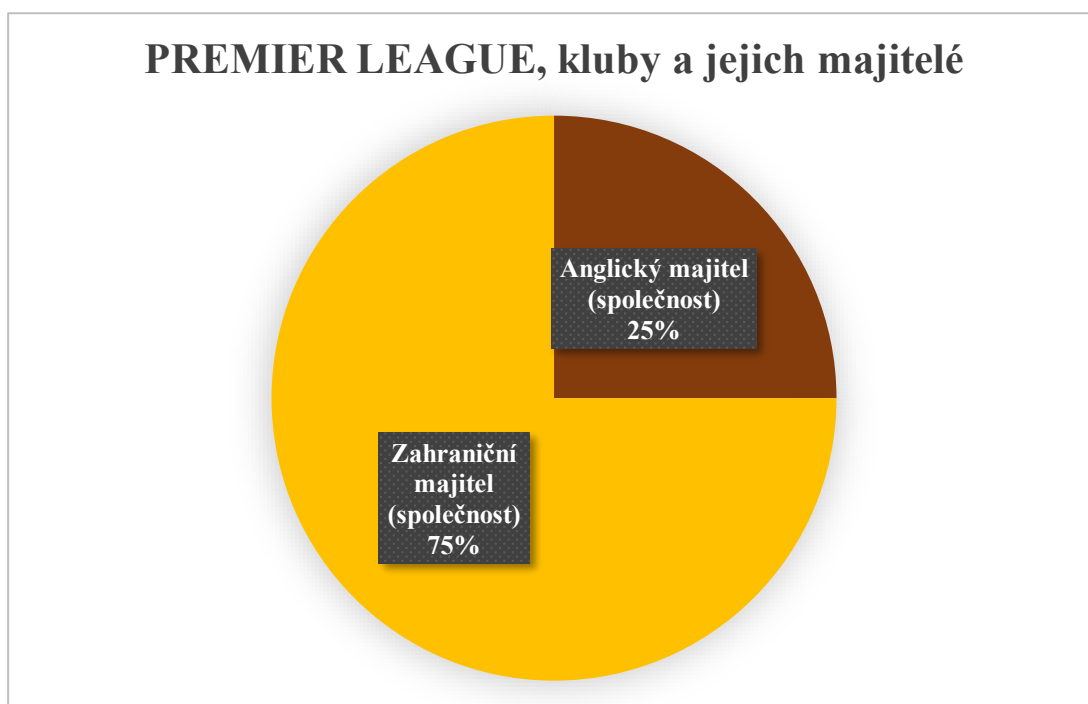

Zdroj: Vlastní výzkum

jejich obav či na druhé straně pozitivního vnímání, čímž vznikne první výzkum zabývající se touto problematikou v prostředí České republiky.

Stěžejním údajem celé bakalářské práce je poměr domácích a zahraničních majitelů ve sledované lize. Zpracování teoretických východisek nabídlo možnost přehledného pohledu v prostředí Česka a Anglie. Doplnění těchto údajů v této části je klíčové z toho důvodu, jelikož s touto informací budeme pracovat na následujících stránkách, kde se zkoumala znalost respondentů těchto poměrů. Údaje jsou k vidění na grafech 8 a 9.

Graf 9, Národnost majitelů v Anglii

Zdroj: Vlastní výzkum

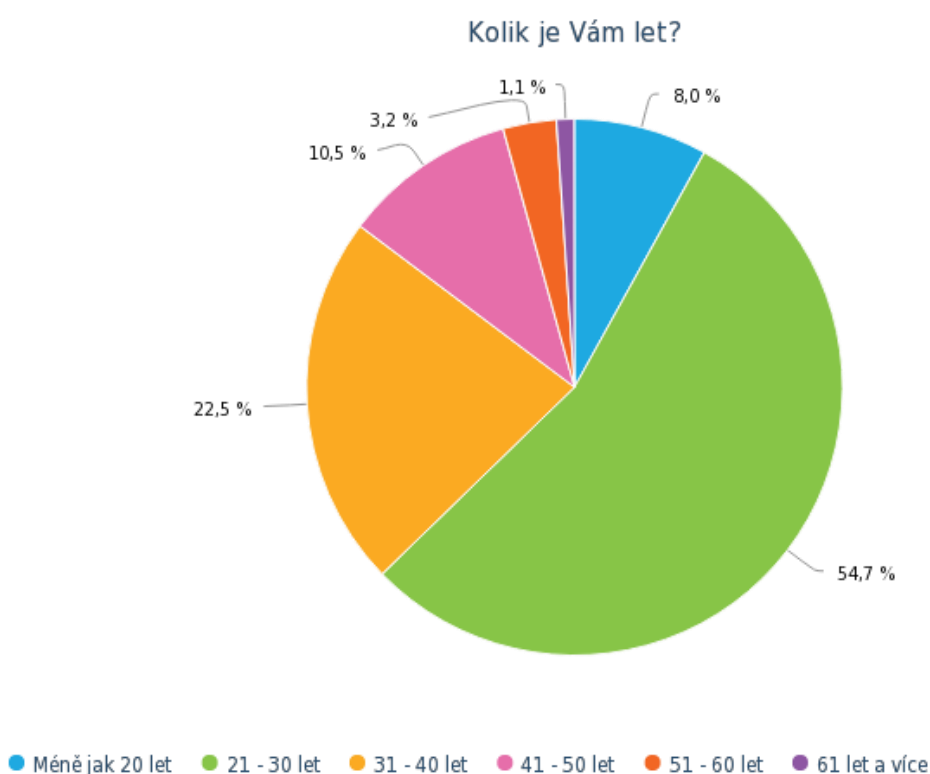
5.2. Výsledky výzkumu

5.2.1. Otázky zjišťující identifikační údaje respondentů

Na úvod představení výsledků výzkumu uvádím blok o celkových třech otázkách, sloužící k identifikaci základních charakteristik všech odpovídajících. Nejdříve z pohledu věku, poté pohlaví, a nakonec nejvyššího dosaženého vzdělání.

Otázka č. 17 – Kolik je Vám let?

Graf 10, Otázka sedmnáctá

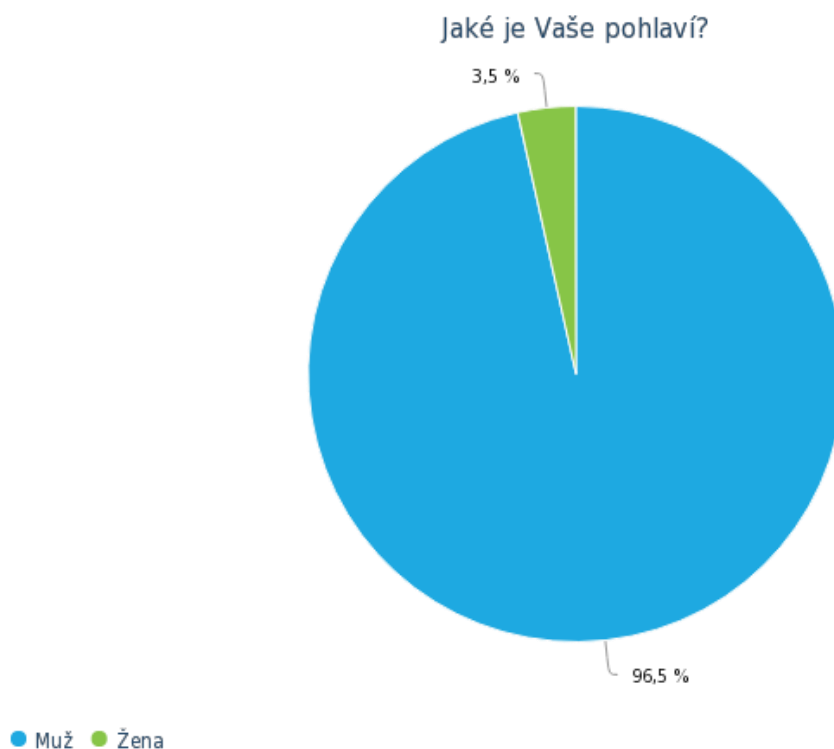
Zdroj: Vlastní výzkum

Největší zastoupení mezi respondenty můžeme sledovat u věkové kategorie 21 až 30 let, která je tvořena celkovými 205 respondenty. Druhou početnou věkovou skupinu tvořili lidé ve věku 31 až 40 let, konkrétně 84 respondentů. Dále v součtu 39 odpovídajících spadá do věkového rozmezí 41 až 50 let a 30 respondentů je mladších 20 let. Nižší zastoupení odpovědí můžeme pozorovat u lidí v rozmezí věku 51 až 60, kde mluvíme celkem o 12 odpovědích a nejnižší číslo vychází z věkové kategorie přesahující věk 60, kde tuto práci obohatily svým názorem celkem 4 osoby.

Při celkovém pohledu můžeme říct, že většina respondentů je mladšího věku než 40 let, konkrétně 85,2 %.

Otázka č. 18 – Jaké je Vaše pohlaví?

Graf 11, Otázka osmnáctá

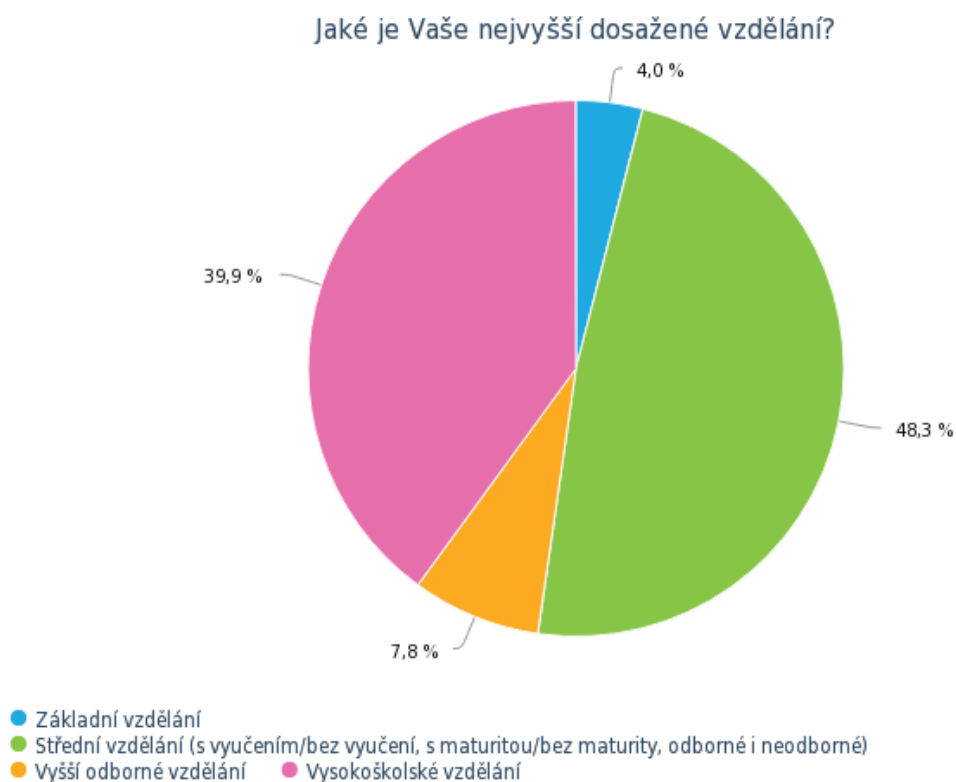

Zdroj: Vlastní výzkum

Druhá identifikační otázka zaměřená na pohlaví respondentů vyšla ve výsledku zcela jednoznačně. Celkem 360 odpovědí bylo od mužského pohlaví a pouhých 14 od pohlaví ženského. Tento nepochybný poměr si vysvětlují specifickým demografickým rozložením osob, kteří sledují fotbal v České republice, kde většina je tvořena právě muži.

Otázka č. 19 – Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf 12, Otázka devatenáctá

Zdroj: Vlastní výzkum

Ke zkompletování části o zajištění charakteristických údajů všech respondentů posloužila otázka na dosažené vzdělání. Téměř 50 % odpovídajících úspěšně završilo středoškolské studium, konkrétně 181 lidí. Druhým početným zastoupením této otázky byly osoby s vysokoškolským vzděláním, celkem 149. O poznání nižší počty se vyskytují u kategorií „Vyšší odborné vzdělání“ a „Základní vzdělání“, kde se vyplnění dotazníku věnovalo 29, respektive 15 respondentů.

S ohledem na druhou otázku zde může dojít ke konstatování, že došlo k různorodým odpovědím od lidí z vícero sfér vzdělání a oborů, což je pozitivní předpoklad pro výzkum zjišťující názor řadových fanoušků u nejpobulárnějšího sportu v naší zemi.

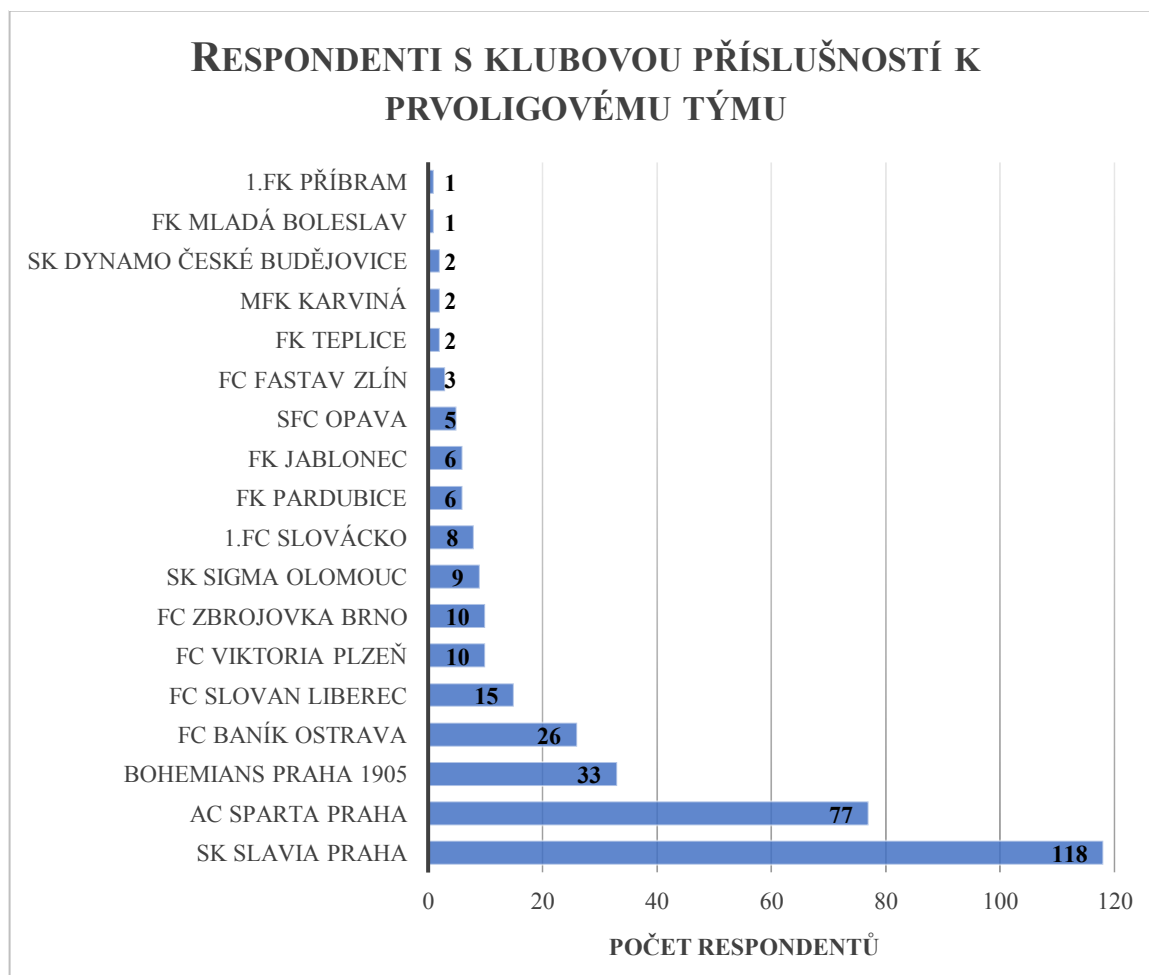
5.2.2. Otázky zaměřené na klubovou příslušnost respondentů

Respondenti byli na úvod dotazníku podrobni dvěma otázkám týkajícími se jejich oblíbeného klubu. Nejprve vyplnili kolonku s preferovaným českým týmem a následně

uvedli tým zahraniční. Otázky posloužily k jednoduchému rozdělení sledovaného souboru lidí z důvodu zjištění, o jaké klubové fanoušky se především jedná.

Otázka č. 1 – Jaký je Váš oblíbený český fotbalový klub?

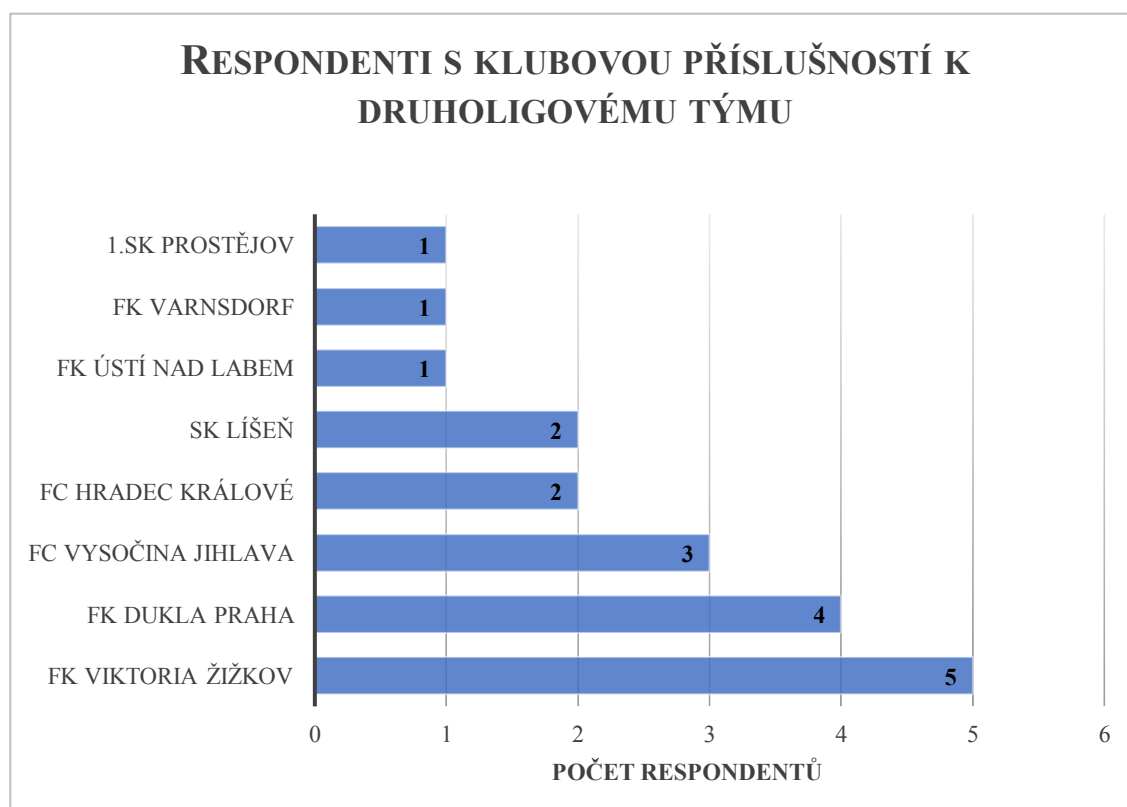
Graf 13, Otázka první a)

Zdroj: Vlastní výzkum

U výsledných grafů 13 a 14 můžeme vidět, že nejvíce odpovídajících označila za svůj oblíbený český klub ten, který působí v první lize. Tým z druhé nejvyšší soutěže v naší lize vybralo 19 respondentů. Oběma grafům vévodí pražské týmy, tento jev si vysvětlují díky dvěma faktorům: Prvním z nich je celkový vyšší počet fanoušků, kteří podporují klub z hlavního města, což je vidět především v případě SK Slavia Praha a AC Sparta Praha. Druhým faktorem je skutečnost, že i přes elektronický dotazník rozesílaný bez zaměření mezi všechny fotbalové fanoušky v českém prostředí, sehrál ve výsledku

Graf 14, Otázka první b)

Zdroj: Vlastní výzkum

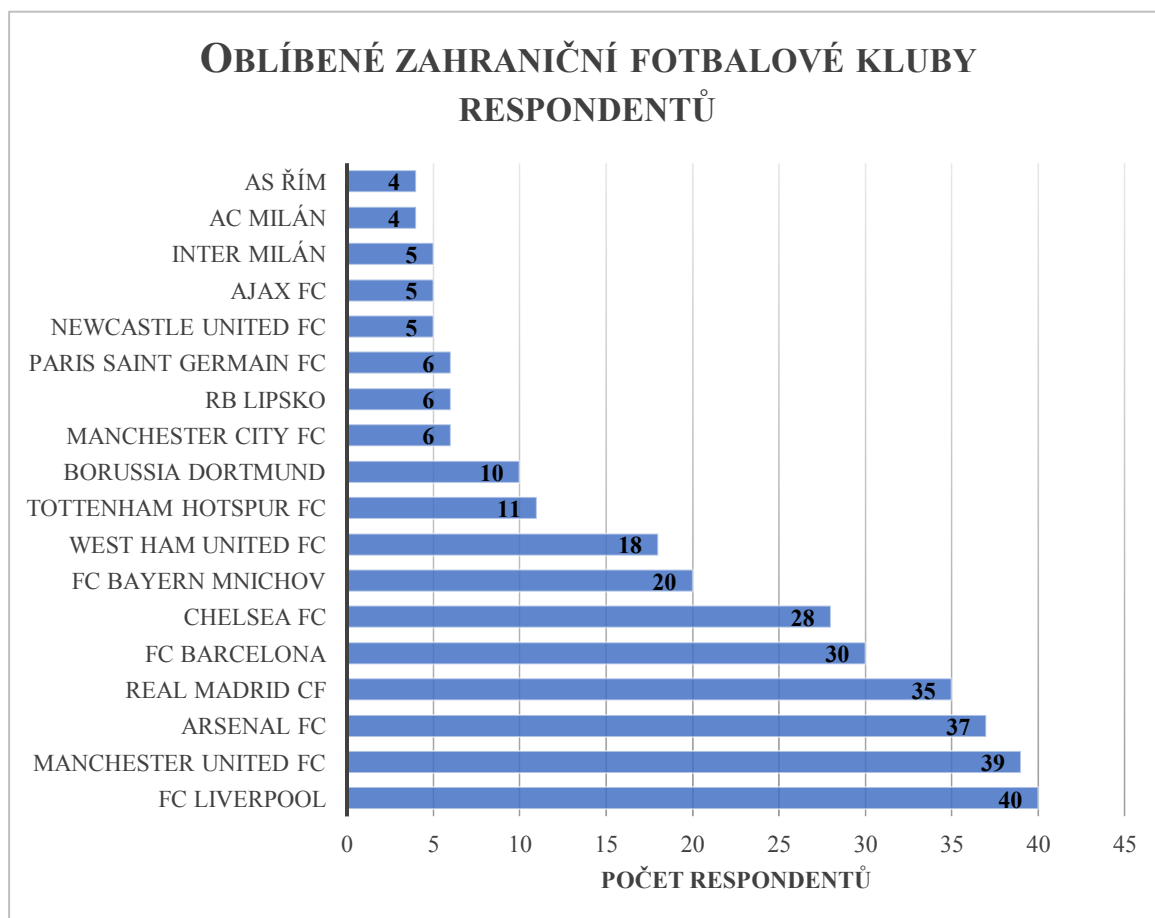
roli okruh lidí, se kterými přijdu nejvíce do kontaktu, skrze které byl dotazník přeposílán dále. Navzdory tomu se však podařilo ze 374 respondentů získat názor fanoušků z celé republiky, což ostatně dokazuje prvně uvedený graf, kde je z každého klubu první ligy minimálně jeden zástupce.

Důvod tvorby této otázky bude k vidění v bakalářské práci později, kdy si ukážeme různorodé pohledy fanoušků odlišných klubů, především se zaměřením na příznivce SK Slavia Praha, u kterých se očekává jiné smýšlení z důvodu v jejich případě ojedinělému zahraničnímu vlastnictví. Příznivci vršovického klubu tvoří téměř třetinu všech respondentů (konkrétně 31,6 %).

Mimo dvě nejvyšší soutěže nabídl dotazník odpovědi příznivců klubů, které působí v nižších kategoriích českého fotbalu, konkrétně: Jižní Město Chodov, FK Baník Ratíškovice, SK Slovan Kunratice, TJ Aero Odolena Voda, SK Aritma Praha, ČAFC Praha, FK Pelhřimov, TJ Sokol Bohdalice a TJ Sokol Troja (vše po jednom respondentu). Z celkových 374 odpovědí bylo 12 nepoužitelných z důvodu nesrozumitelného, či chybného určení týmů mimo Českou republiku.

Otázka č. 2 – Jaký je Váš oblíbený zahraniční fotbalový klub?

Graf 15, Otázka druhá

Zdroj: Vlastní výzkum

V druhé otázce dotazníkového šetření se zjišťoval u každého respondenta jeho oblíbený klub ze zahraničí. Z důvodu velké různorodosti odpovědí, byl graf omezen pouze na ty týmy, které získaly alespoň čtyři hlasy. V rámci teoretických východisek jsme si definovali pět nejpopulárnějších fotbalových soutěží na světě a odpovědi respondentů tomu daly za pravdu. S výjimkou nizozemského Ajaxu máme zástupce pouze z Anglie, Německa, Itálie, Španělska a Francie, kde jediným klubem s touto státní příslušností je Paris Saint Germain.

S výjimkou italského Juventusu (3 hlasy) a španělského Atlética (2 hlasy) jsou zde všechny kluby, které se měly podílet od začátku na vzniku evropské Superligy, která vyvolala obrovskou vlnu nevole vůči majitelům těchto konkrétních týmů. Pro následné odpovědi v dotazníku je toto pozitivní zpráva z toho důvodu, jelikož se dá očekávat povědomí o problematice zahraničních vlastníků u těchto světoznámých klubů.

Mimo již zmiňovaný Juventus a Atlético Madrid si v celkovém součtu vedli dobře kluby jako Valencia CF, FC St. Pauli, Athletic Club Bilbao, Fulham FC (všichni 3 hlasy), či FC Porto, Celtic FC a Leeds United (2 hlasy). Dalších 23 klubů získalo po jednom hlasu, kdy byl uveden mix portugalských, ruských, švýcarských a maďarských týmů, nebo například zástupců z nižších anglických a německých soutěží. Z celkových 374 odpovědí bylo 19 nepoužitelných z důvodu nesrozumitelného, či vynechaného doplnění.

5.2.3. Otázky zjišťující četnost sledování českého fotbalu

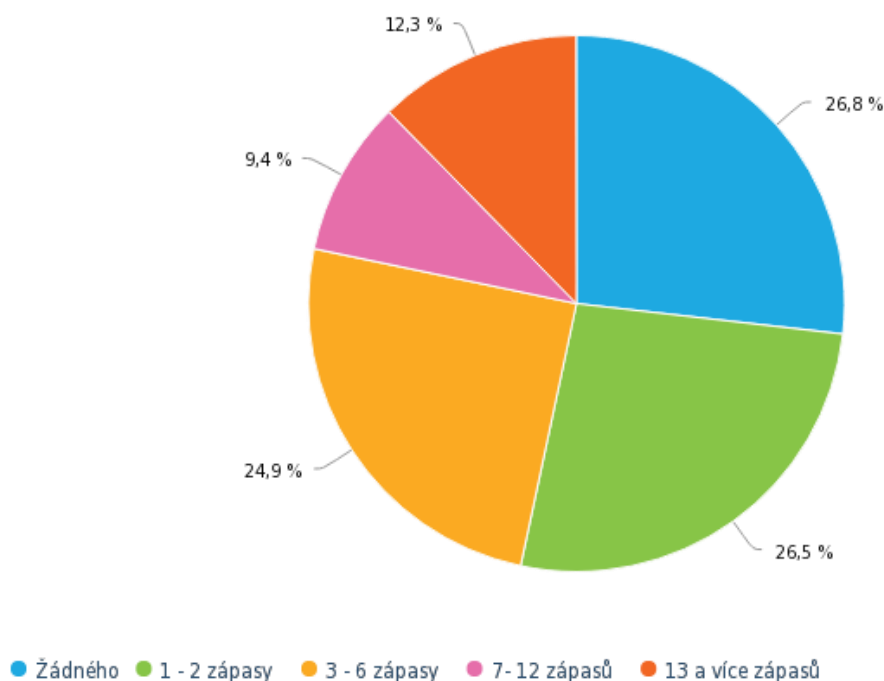
Následující dvě otázky měly za cíl zjistit, jaký výzkumný vzorek osob tento dotazník tvoří z pohledu aktivní účasti na českých stadionech za sezónu a pravidelnosti sledování fotbalové ligy za týden.

Otázka č. 3 – Kolika zápasů české fotbalové ligy se účastníte přímo na stadionu v průměru za sezónu?

(Před pandemií)

Graf 16, Otázka třetí a)

Kolika zápasů české fotbalové ligy se účastníte přímo na stadionu v průměru za sezónu?

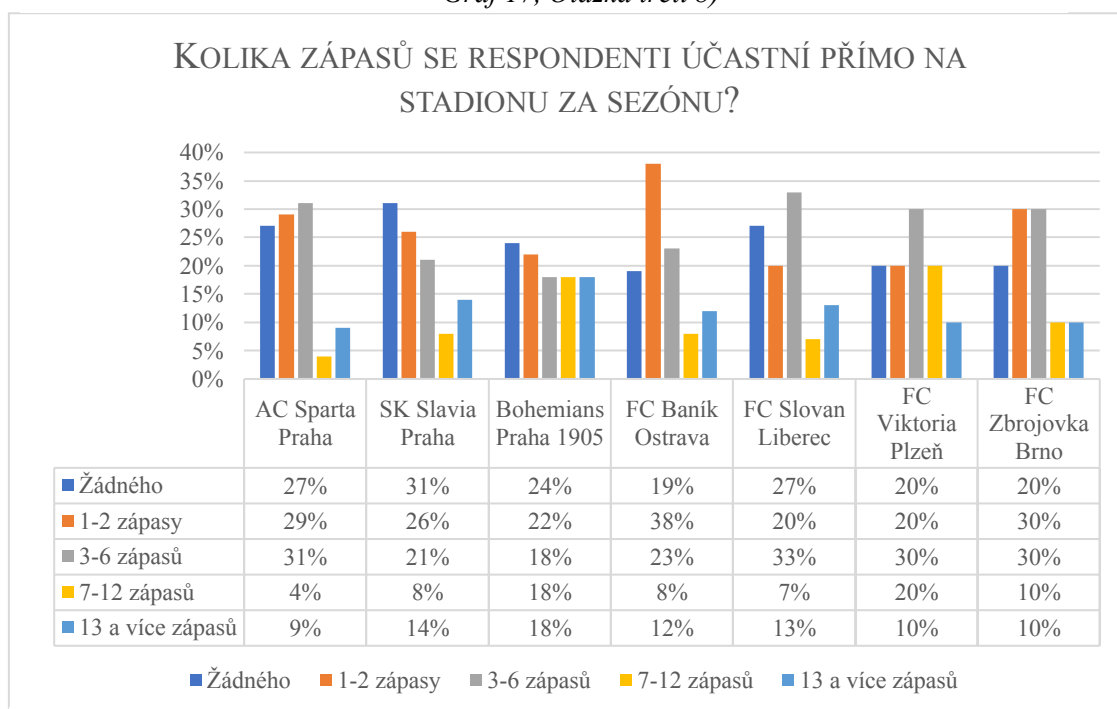
Zdroj: Vlastní výzkum

V pořadí třetí otázka zaměřená na počet zápasů české fotbalové ligy, při kterých jsou respondenti přímo na stadionu v průměru za sezónu, nabídla vesměs vyrovnané výsledky. Více jak 50 % dotazovaných vybralo buďto variantu 1 až 2 zápasy, nebo možnost žádného zápasu. Dá se tedy tvrdit, že nadpoloviční většina odpovídajících nenachází volný čas, který by byli ochotni věnovat návštěvě stadionu svého oblíbeného klubu, či jakéhokoliv jiného, s výjimkou jednoho či dvou zápasů za celý ročník, kdy se dá očekávat pravděpodobný výběr pouze těch nejprestižnějších utkání. Velice častou odpovědí byla i varianta 3 až 6 zápasů kterou zvolilo celkem 93 respondentů. Dále 46 dotazujících, kteří vyplnili tento dotazník odpovědělo, že jsou živě na stadionu v průměru za sezónu minimálně třináctkrát, což z nich dělá pravidelné publikum českého fotbalu, kteří si jen tak nenechají zápas ujít. Na závěr nejméně početnou skupinou byli ti lidé, kteří odpověděli 7 až 12 zápasů, konkrétně 35 respondentů.

Souhrnně vznikl vzorek osob, kteří jsou ve své aktivitě ohledně účasti na stadionech velice různorodí a pokud bychom nebrali v potaz lehčí přesah přes padesát procent v rámci součtu prvně dvou zmiňovaných skupin, může vzniknout tvrzení, že zhruba polovina lidí téměř stadiony nenavštěvuje, a druhá polovina respondentů je naopak v tomto směru mnohem aktivnější.

Pro porovnání v rámci této otázky mezi respondenty podporující různé kluby posloužilo pět nejpočetnějších fanouškovských základen, které se vyskytují v tomto dotazníku.

Graf 17, Otázka třetí b)

Zdroj: Vlastní výzkum

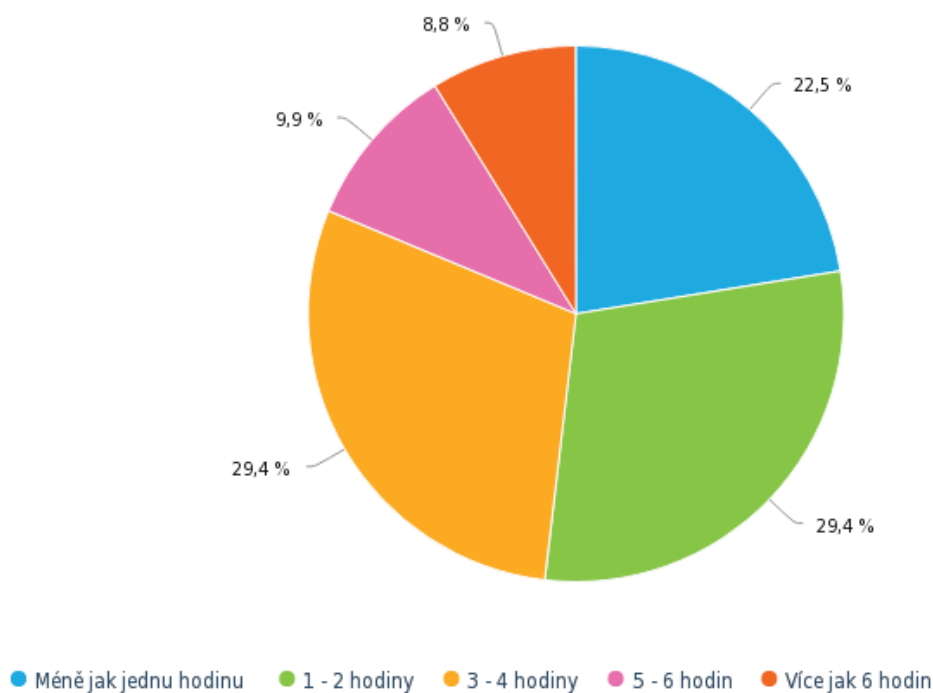
Z uvedeného grafu můžeme vyčíst, že u příznivců AC Sparta Praha převažuje varianta 3 až 6 zápasů, naopak fanoušci SK Slavia Praha nejčastěji vybírali první možnost, tedy ani jednu účast na stadionu za celou sezónu. Bohemians Praha 1905 má v tomto ohledu velice vyrovnané údaje, to se ovšem nedá říct o „Baníkovcích“, kteří ze 38 % svoji návštěvu stadionu za fotbalový ročník volí pouze jednou, maximálně dvakrát. Příznivci Slovanu Liberec měli za nejvyšší ukazatel 3 až 6 zápasů, tedy stejně jako „ACS“, či FC Viktoria Plzeň a FC Zbrojovka Brno, u které tato volba byla stejně uváděna, jako 1 až 2 zápasy.

Otázka č. 4 – Kolik hodin průměrně strávíte sledováním české fotbalové ligy za týden?

(Myšleno samotných zápasů + debat ve studiu, sestřihů či pořadů)

Graf 18, Otázka čtvrtá a)

Kolik hodin průměrně strávíte sledováním české fotbalové ligy za týden?

Zdroj: Vlastní výzkum

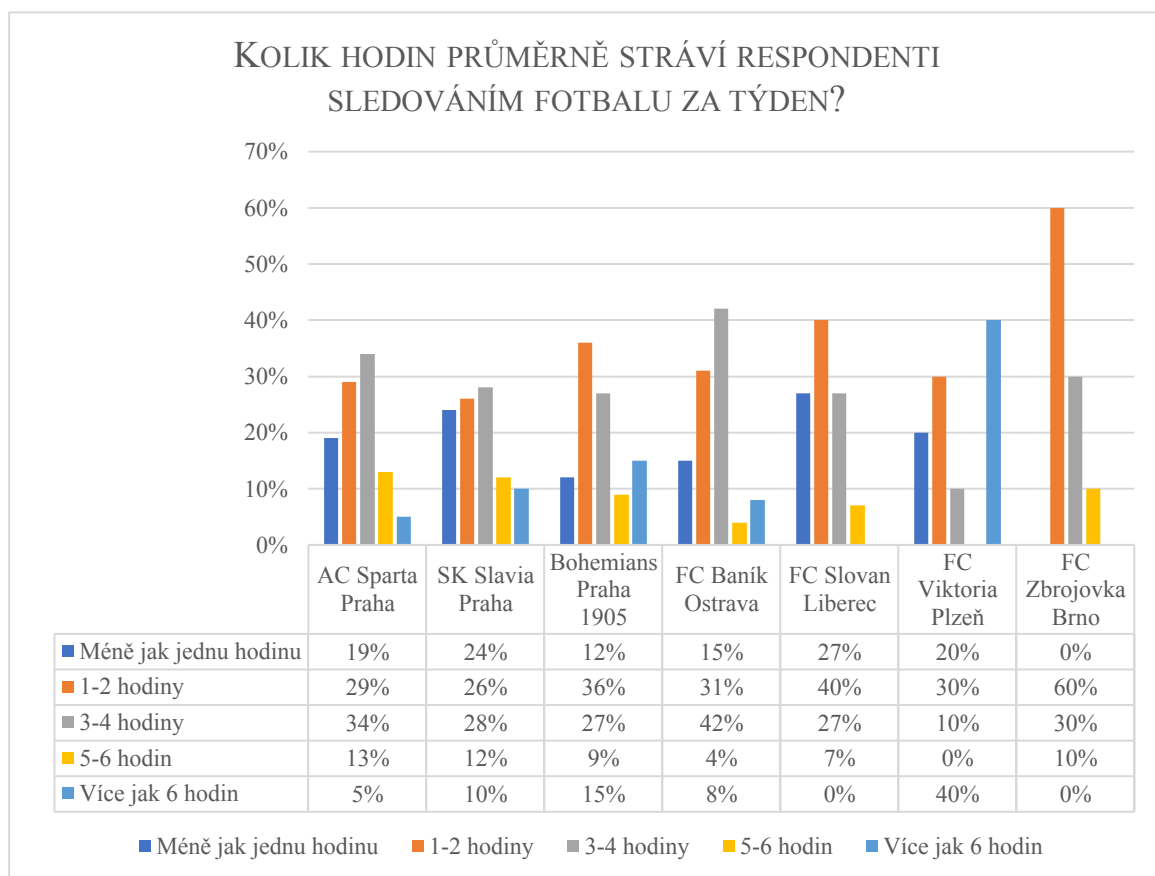
Oproti minulé otázce je zde vidět rozdíl u odpovědi s nejnižší kvantitou. Nejvíce respondentů zvolilo, že sledují celkově zápasy a vše spojené s českým fotbalem v průměru za týden celkem 1 až 2 hodiny a identický počet odpovědí byl i u možnosti 3 až 4 hodiny – celkem 110. Až poté se na třetím místě umístila skupina lidí, která fotbal

sleduje v průměru za týden méně než hodinu s responzí 84. Odpovědi 5 až 6 hodin a více jak 6 hodin byly v součtu velice vyrovnané, kdy první možnost zvolilo celkem 37 respondentů a druhou dohromady 33 odpovídajících.

Předchozí text nastínil, že dotazník z významné části vyplnila ta skupina lidí, která fotbal vnímá v pravidelnějším režimu a dá se předpokládat, na základě jejich zájmu o tento sport, i vyšší informovanost o dění a zákulisí české kopané, včetně tématu zahraničního vlastnictví klubů.

Stejně jako u předchozí otázky se zde podíváme na detailnější pohled těch odpovídajících, kteří spadají dle svého oblíbeného klubu na základě první otázky do kategorie top 5:

Graf 19, Otázka čtvrtá b)

Zdroj: Vlastní výzkum

Pokud bychom pominuli výsledek FC Viktorie Plzeň, tak se zde velice málo vyskytovaly nejvyšší možnosti, tedy 5 až 6 hodin a 6 hodin a více. Respondenti často vybírali 1 až 2 hodiny, případně 3 až 4 hodiny, tedy časy, které zhruba odpovídají jednomu, max. dvěma zápasům. Dalo by se tedy poukázat na fakt, že většina lidí

se primárně zajímá o zápas svého oblíbeného týmu a vytrácí se u nich motivace věnovat více času sledování ostatních zápasů či následujících rozborů a pořadů.

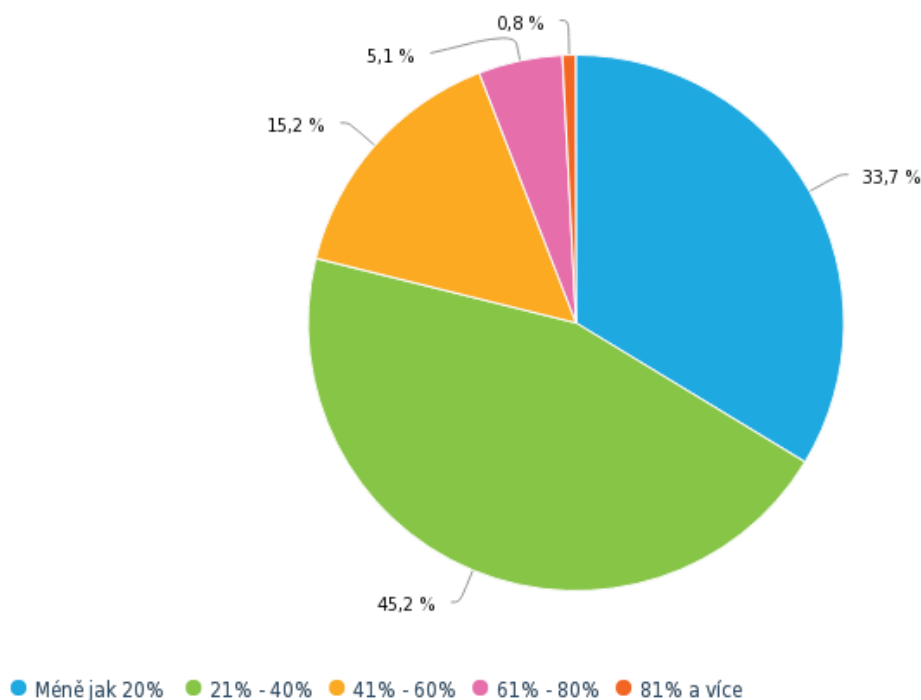
5.2.4. Otázky zjišťující povědomí respondentů o zahraničním vlastnictví

Respondenti v další části dotazníkového šetření měli dle svého názoru odpovědět na otázky, které zkoumaly jejich povědomí o zahraničních majitelích v klubech anglické Premier League a následně v české nejvyšší fotbalové soutěži.

Otázka č. 5 – Jaké je podle Vás procentuální zastoupení anglických majitelů u klubů nejvyšší anglické fotbalové soutěže?

Graf 20, Otázka pátá

Jaké je podle Vás procentuální zastoupení anglických majitelů u klubů nejvyšší anglické fotbalové soutěže Premier League?

Zdroj: Vlastní výzkum

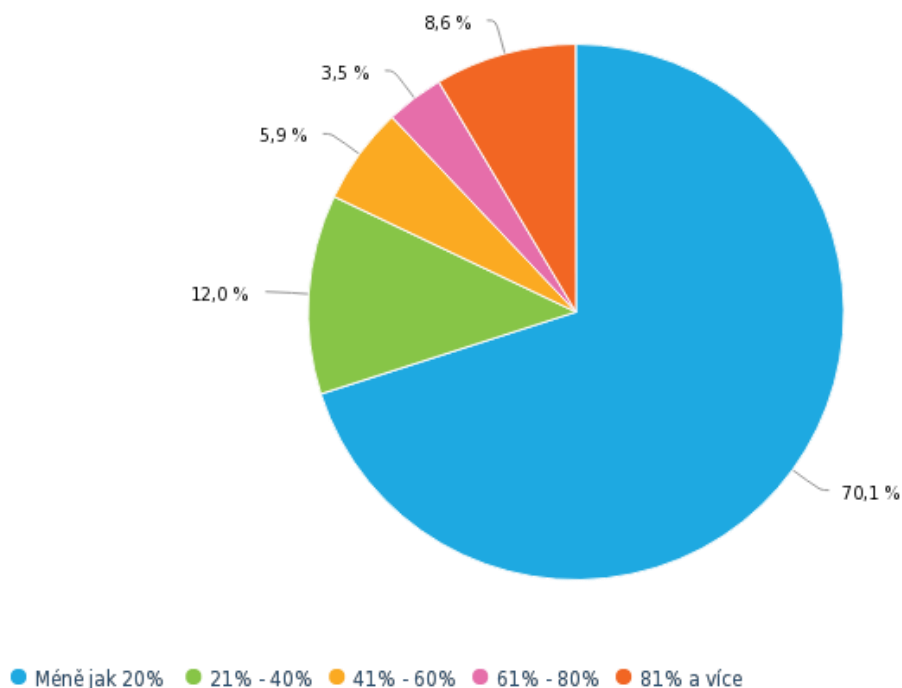
Nejdříve přišel dotaz na zahraniční vlastnictví klubů v anglické nejvyšší soutěži a na základě teoretických východisek této bakalářské práce víme, že Anglie má veliké zastoupení majitelů, kteří nejsou původem z Británie. Ve světě fotbalu je toto relativně známá věc, a proto bylo opodstatněné zjistit, zda si jsou tohoto faktu vědomi i příznivci z České republiky, respondenti tohoto dotazníku.

Odpovědi v drtivé většině směřovaly k možnostem signalizující nižší zastoupení anglických majitelů v Premier League. Celkem 169 odpovědí spadá do kategorie 21 % až 40 % a 126 respondentů zaškrtnulo variantu „Méně jak 20 %“. 57 lidí tvoří méně početnou skupinu, která odpověděla v této otázce 41 % až 60 % a 19 respondentů zvolilo možnost 61 % až 80 %. Pouhé 3 osoby, tedy 0,8 % z celkových responzí, si myslí, že jsou angličtí majitelé na Britských Ostrovech ve výrazné většině. Výsledkem je tedy, že větší skupina měla v této otázce pravdu, jelikož jak je uvedeno v úvodu páté kapitoly, tak zastoupení anglických majitelů v Premier League je z 25 %.

Otázka č. 6 – Jaké je podle Vás procentuální zastoupení zahraničních majitelů u klubů nejvyšší české fotbalové soutěže FORTUNA:LIGA?

Graf 21, Otázka šestá

Jaké je podle Vás procentuální zastoupení zahraničních majitelů u klubů nejvyšší české fotbalové soutěže FORTUNA:LIGA?

Zdroj: Vlastní výzkum

Dotaz se zaměřením na naše české prostředí nabídl přesvědčující výsledek, kdy 70,1 % respondentů (celkem 262 odpovědí) si je vědomo nízkého zastoupení zahraničních investorů v české lize a z tohoto můžeme usoudit, že se jedná o tak významnou záležitost na naše poměry, která nemůže zůstat bez povšimnutí široké veřejnosti. SK Slavia Praha představuje ve fotbale na nejvyšší úrovni v České republice

jediný příklad jiného majitele než toho českého. Mediální prostor, kterou tato skutečnost získává je natolik vysoká, že se dopad jednoznačně projevil i v dotazníkovém šetření této bakalářské práce.

Zbytek odpovědí u jednotlivých kategorií nepřesáhl číslo 50. Relativně početnou skupinu tvořila varianta 21 % až 40 %, tedy předpoklad toho, že mimo vršovický tým se najde ještě pár dalších s podobným vlastnickým uspořádáním. Třetí v pořadí byla kategorie lidí s odpovědí 81 % a více, celkem 32 lidí, což je samozřejmě zcela chybné označení, které může být jednak zapříčiněné nízkým povědomím o situaci v českém fotbale, nebo z důvodu mylného pochopení otázky, kdy respondenti mohli špatně pochopit otázku a z toho důvodu usuzovat, že se jedná o české majitele, kteří jsou předmětem diskuse, nikoliv majitele zahraniční. Tuto situaci ovšem mnou provedená pilotáž nepotvrdila a jedná se tedy pouze o mou úvahu nad tímto výsledkem.

V případě šesté otázky vyšla nejlépe skupina nejstarších, kdy správnou odpověď určilo 14 osob z 16. Se 74 % úspěšností si vysloužilo druhé místo věková kategorie lidí od 41 do 50 let, která zvládla tento dotaz na zahraniční majitele v českém prostředí jen o něco lépe, než věková kategorie v rozmezí 31 až 40 let. Nejmladší představitelé dotazníku se v celkovém součtu umístili nejhůře, ovšem i oni měli celkovou úspěšnost vyšší, než 50 %.

Nadpoloviční většinu správných odpovědí můžeme pozorovat i u fanoušků vybraných klubů, konkrétně: FC Slovan Liberec (87 % úspěšnost), Bohemians Praha 1905 (76 % úspěšnost), FC Viktoria Plzeň (70 % úspěšnost), AC Sparta Praha (69 % úspěšnost), FC Baník Ostrava (65 % úspěšnost), SK Slavia Praha (64 % úspěšnost) a FC Zbrojovka Brno (60 % úspěšnost).

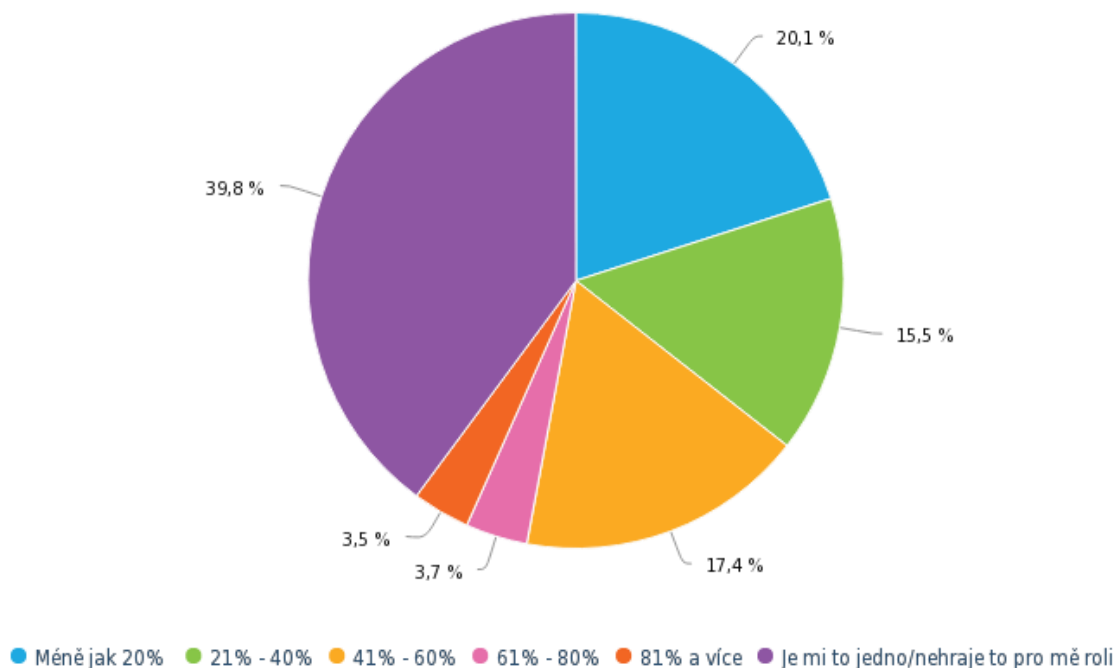
5.2.5. Otázky zjišťující názor respondentů na dané téma

Část dotazníku tvořená celkem deseti otázkami měla za cíl získat od každého respondenta jeho názor týkající se tématu této bakalářské práce. Po zpracování identifikačních údajů, rozdělení odpovídajících dle jejich oblíbených klubů, jejich aktivního sledování českého fotbalu a povědomí o zahraničním vlastnictví, tak přišla nejdůležitější část, která měla zjistit unikátní názory fanoušků, které by souhrnně vytvořily větší informovanost v rámci pohledu příznivců českých týmů na investory ze zahraničí.

Otázka č. 7 – Jaké procentuální zastoupení zahraničních majitelů u klubů nejvyšší české fotbalové soutěže FORTUNA:LIGA by pro Vás bylo ideální?

Graf 22, Otázka sedmá a)

Jaké procentuální zastoupení zahraničních majitelů u klubů nejvyšší české fotbalové soutěže FORTUNA:LIGA by pro Vás bylo ideální?

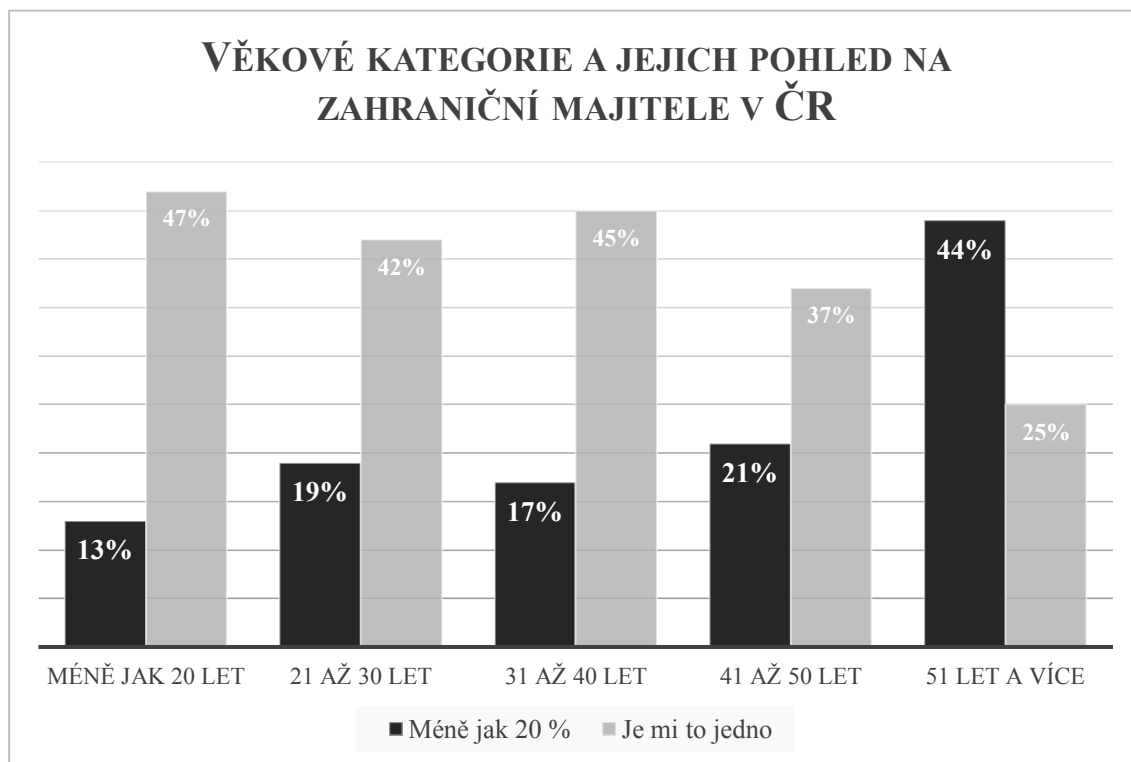
Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka číslo sedm nabídla zajímavé řešení ideálního procentuálního zastoupení cizích investorů v naší lize. Pro celkem 149 respondentů nehraje roli vlastnické uspořádání dle národnosti u klubů v soutěži FORTUNA:LIGA a úvaha tak může být, že se lidé soustředí primárně na svůj vlastní oblíbený klub a situace celé ligy neovlivní do takové míry smýšlení odpovídajících. Pokud bychom pominuli nejvíce volenou odpověď, tak se 75 responzí by na první pozici bylo procentuální zastoupení zahraničních investorů méně jak 20 %. O trochu níže se umístila možnost 41 % až 60 % se 65 hlasy a následně varianta 21 % až 40 % s 58 hlasy. Podobný počet odpovědí obdržely kategorie 61 % až 80 % a 81 % a více (14 a 13 hlasů).

I přes mírnou převahu u té skupiny, která by nejraději neměla žádné zahraniční investory, či maximálně velmi omezený počet, můžeme sledovat, že tato otázka nabídla různé pohledy na věc. Pravdou však zůstává, že celkové uspořádání ligy pro respondenta nemá takovou váhu.

Pro přehlednější porovnání byly v grafu 23 ponechány pouze dvě varianty, stojící naproti sobě. Tímto se můžeme podívat na skupiny osob, které by nejraději měli méně jak 20 % zahraničních investorů v České republice, a na druhé straně na ty, pro které tato záležitost nehraje roli. Z výsledků nám vychází, že nejvíce lhostejní v rámci tohoto

Graf 23, Otázka sedmá b)

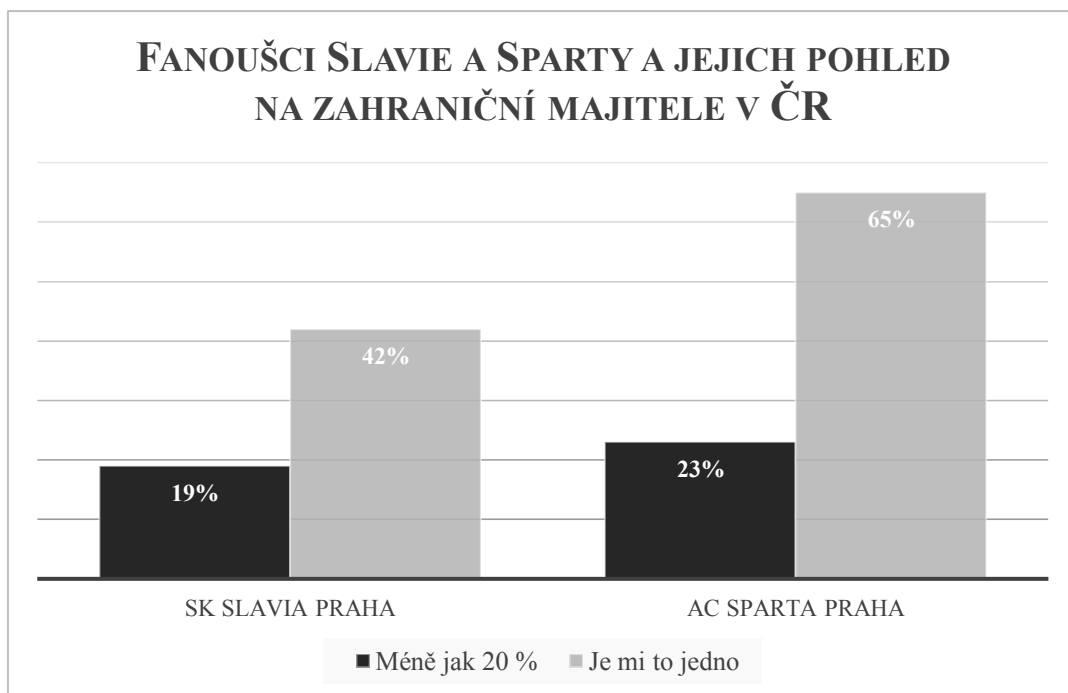

Zdroj: Vlastní výzkum

tématu jsou lidé, kteří ještě nedosáhli 20 let. Naopak z nejstarší skupiny zvolilo pouze 25 % respondentů možnost, která by vyjadřovala, že jim na procentuálním zastoupení cizích majitelů v české fotbalové lize nezáleží. Právě tato kategorie nabídla skoro polovinu osob, kteří by preferovali co nejnižší počet těchto investorů.

Podobný pohled nabízí i následující graf, kde jsou pod drobnohledem názory příznivců Slavie a Sparty:

Graf 24, Otázka sedmá c)

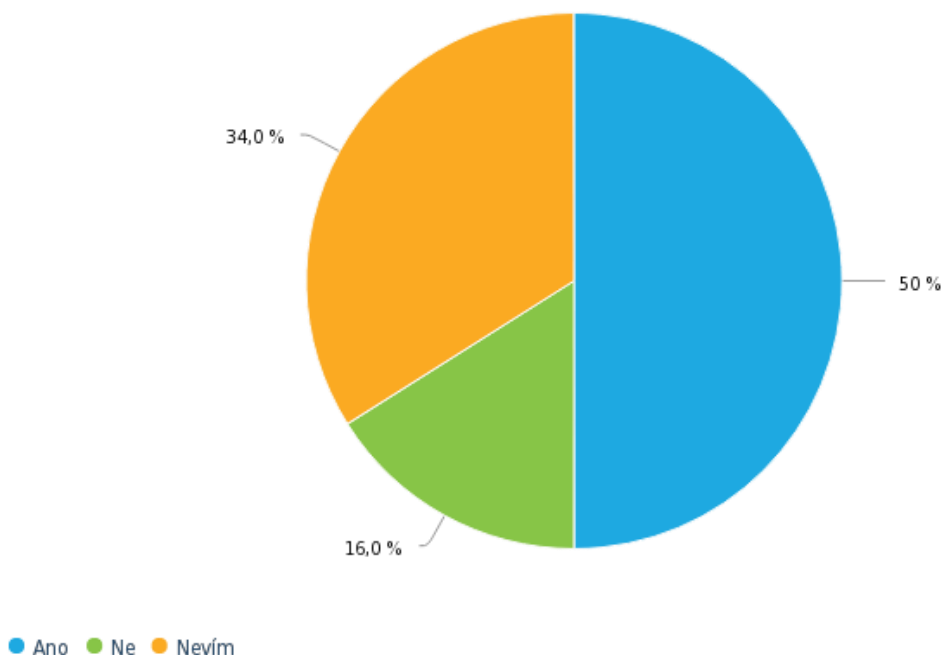
Zdroj: Vlastní výzkum

Příznivci týmu z Letné oproti slávistům, volili častěji hraniční varianty. Výraznější rozdíl byl v přístupu, který naznačuje, že jim nezáleží na procentuálním poměru jiných národností majitelů u nás. Překvapivým ukazatelem může být podobné procentuální vyjádření fanoušků obou klubů vzhledem k variantě s nejnižším možným zastoupením zahraničních majitelů. Slávisté tímto mohou buďto vyjadřovat nespokojenost s jejich vlastnickým uspořádáním, nebo nechtějí, aby přišli o výjimečnou pozici, kdy jako jediní jsou vlastněni osobou či společností ze zahraničí.

Otázka č. 8 – Podporovali byste prodej Vašeho oblíbeného českého klubu zahraničnímu investorovi?

Graf 25, Otázka osmá a)

Podporovali byste prodej Vašeho oblíbeného českého klubu zahraničnímu investorovi?

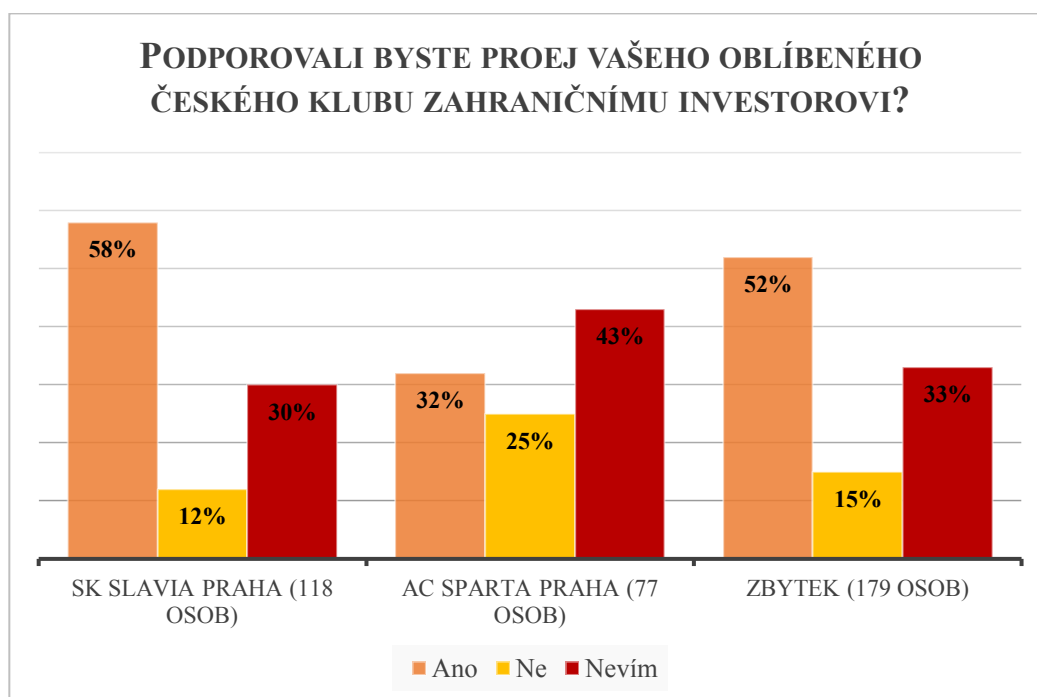
Zdroj: Vlastní výzkum

V tomto bodě se dostáváme k významné rozpolcenosti sledované skupiny respondentů. Přesně polovina lidí by byla pro prodání jejich oblíbeného klubu osobě, která by původem nepocházela z České republiky. A zároveň přesně polovina odpovídajících by volila buďto rezolutní ne v této otázce, či by zaujala váhavý postoj.

Výsledek této otázky je z pohledu této práce velice zajímavý, jelikož odkrývá odlišné názory na zahraniční vlastníky a skutečnost, že je v součtu výsledek přesně „50 na 50“, pouze symbolicky podtrhuje rozdílné pohledy příznivců českého fotbalu.

Pro dokreslení této otázky bylo vytvořeno porovnání odpovědí mezi příznivci SK Slavia Praha, AC Sparta Praha a ostatních klubů. Výsledek je možné vidět na grafu 26.

Graf 26, Otázka osmá b)

Zdroj: Vlastní výzkum

Většina fanoušků SK Slavia Praha podporovala prodej svého klubu čínskému investorovi, je důležité však zmínit celkových 42 % těchto příznivců, kteří tuto změnu neviděli rádi, případně si jí nebyli jistí. Na druhé straně fanouškovská základna AC Sparta Praha ve výraznějším poměru zaujala negativní či váhavý postoj a pouhých 32 % by tento prodej podpořilo. Zbytek respondentů dotazníku, kteří jak již víme podporují kluby v České republice napříč všemi soutěži, vnímá možnost odkupu jejich oblíbeného klubu někým ze zahraničí pozitivně a 52 % by tento prodej podpořilo. Významná část (33 %) si však není jistá a pravděpodobně by tedy záviselo na více okolnostech dle kterých by pro ně tento prodej byl přípustný.

Otázka č. 9 – Proč byste tento prodej podpořovali/nepodpořovali?

Devátá otázka navazovala na otázku předchozí, kdy každý respondent dostal prostor vyjádřit se ke své předešlé volbě pomocí otevřené odpovědi. Došlo tedy k vykrytí názorů těch lidí, kteří s ohledem na prodej zahraničního vlastnictví měli vytvořený názor a těch, kteří v předchozí odpovědi nevěděli, se tento bod netýkal. Jednotlivé odpovědi se dost často opakovaly, dle četnosti můžete dále vidět pořadí argumentů, kdy se nejdříve podíváme na ty, kteří by byli pro prodej oblíbeného klubu zahraničnímu investorovi:

RESPONDENTI S POZITIVNÍM POHLEDEM NA PRODEJ

1. Více financí, více možností

- Odpověď tohoto typu se opakovala několikrát, kdy byly s pravidelnou frekvencí k vidění komentáře typu: „Prachy“, „Peníze“, „Finance“, „Možný větší přítok peněz“, „Větší kapitál“, apod. Variant tohoto typu odpovědí bylo mnoho, a s přehledem se tedy tato obecná reakce umístila na prvním místě mezi argumenty podporující prodej klubu zahraničnímu investorovi.

2. Kvalita kádru (Vyšší konkurenceschopnost, investice v rámci nákupu hráčů, udržení nejlepších českých hráčů, lepší fotbal, možnost hrát evropské poháry)

- Druhou nejčastější odpovědí představovala myšlenka zlepšení hráčského kádru, především prostřednictvím investic na přestupovém poli a udržením nejdůležitějších osobností týmu přílivem zahraničního kapitálu. Ruku v ruce se s těmito responzemi objevoval také faktor lepšího fotbalu, na který by se dalo „lépe koukat“ a lepší konkurenceschopnost na ligovém i mezinárodním poli.

3. Jistota, stabilita

- Mnoho lidí si ve spojení se zahraničním vlastníkem představila slova „Jistota“ a „Stabilita“, který by vstup zahraničního vlastníka nabídl. Příliv zahraničního kapitálu tak pro ně představoval stabilní finanční zajištění a nezávislost, což by vedlo v dlouhodobějším hledisku k prosperitě klubu.

4. Ano, ale ...

- Nemalý počet odpovídajících využilo tento přidaný prostor v rámci deváté otázky k upřesnění své volby, kdy potvrdili, že vesměs jsou pro mezinárodní prodej klubu, ale musela by za tím být buďto určitá koncepce/vize a především opodstatnění, jak chce s klubem nový potenciální vlastník ze zahraničí zacházet. Právě tento bod byl pravidelně zmiňován společně s tím, že je potřeba, aby majitel měl ke klubu pozitivní vztah a tím pádem neměl problém aktivně investovat do jeho chodu a vzestupného vývoje. Párkrát se objevila konkrétní odpověď, ve které byla vyjádřena podpora v tomto ohledu, ovšem pod podmínkou, že by se nejednalo o majitele původem z Ruska anebo Číny.

5. Zlepšení infrastruktury

- Pro podstatnou část respondentů hrála nejdůležitější roli například renovace stadionu, či zlepšení klubového zázemí. Právě ono zázemí bylo často spojováno i s podporou mládeže a celkového vývoje nadějných talentů, kteří by touto cestou měli komfortnější podmínky pro využití svého talentu. Samozřejmě by toto zlepšení pomohlo i lepší startovní pozici A týmu mezi konkurencí. Pár odpovědí nabídlo i možnost zlepšení služeb v útrobách stadionu.

6. Je mi jedno kdo bude majitel, hlavně ať klub prosperuje

- Lidé s touto, nebo podobnou odpovědí, naznačovali, že není důvod řešit, jaký bude majitel daného týmu, podstatné jsou výkony na hřišti a finanční zdraví celého klubu. Pár jedinců se navíc vyjádřilo k tomuto národnostnímu rozlišení například takto: „*Nejsem xenofob, je mi jedno jaké národnosti je vlastník klubu*“. Tímto jen potvrdil tvrzení této skupiny lidí, která na prvním místě upřednostňuje blahobyt klubu, ať už to bude s kýmkoliv ve vedení na té nejvyšší pozici.

7. Zvýšení prestiže, věhlasu a propagace klubu, přesah do zahraničí

- Lidé si uvědomují, že se zahraničním majitelem by se pravděpodobně zvýšila i celková prestiž a známost klubu. Otevřely by se nové možnosti na trzích přesahující české hranice a pro klub by to tak mohlo znamenat příjemné doplnění rozpočtu. Dále respondenti uváděli možnou spolupráci se zahraničím, která by tímto vznikla. Tým a celá soutěž by mohla získat nové myšlenky a inspirace, čímž by se obohatil tento sport v našem prostředí.

8. Zlepšení soutěže, podpora ekonomiky země, vyšší kvalita reprezentace

- Zde se především vycházelo z toho, že český fotbal nemá dostatek finančního kapitálu. Zahraniční investoři by tak mohli nejen pozvednout jeden konkrétní klub, ale tím i celou soutěž. Příliv finančních prostředků by dále znamenal lepší ekonomické postavení celé České republiky a pokud bychom to opět vztáhli čistě na fotbalové prostředí, tak bychom mohli očekávat zvýšenou konkurenceschopnost a následně vyšší kvalitu českých hráčů, čímž bychom dosáhli kvalitnějšího reprezentačního týmu.

Toto byly odpovědi, které se v rámci této otázky nejčastěji opakovaly. Celkových 187 odpovědí, které až na cca 10 responzí, které neměly potřebnou vypovídající hodnotu, nabídly ucelený pohled na názor lidí, kteří by odpověděli pozitivně v otázce prodeje oblíbeného českého klubu zahraničnímu investorovi.

Mimo zmíněné nejčastější názory se dále uváděl příklad SK Slavia Praha, která funguje od příchodu čínské společnosti lépe, dále vyšší šance na profesionální řízení, či odpor vůči české fotbalové kultuře. Mnou vybrané nejzajímavější odpovědi přikládám níže:

„Přisun kapitálu do týmu zvedá za jistých podmínek konkurenceschopnost klubu, a to nejen v domácí soutěži. Dále to v jistém slova smyslu zkvalitňuje domácí soutěž, z čehož v delší časové době těží celý český fotbal a národ.“ (Fanoušek SK Slavia Praha)

„Pokud se nezmění název klubu a jeho tradice, nemám s tím problém. Investor typu Katařani v PSG, Čiňani ve Slavii, Abramovič v Chelsea či šejkové v Manchesteru City týmu výrazně finančně pomohli a dostali jej mezi špičku ve své lize. Oproti tomu prodej mého oblíbeného klubu za účelem vzniku týmu "Red Bull Praha" (či jiná značka), by mi vadil z důvodu neúcty ke klubovým tradicím.“ (Fanoušek Bohemians Praha 1905)

„Protože to nehraje roli. Je mi to jedno, jestli je majitel CZ, či zahraniční. Zajímala by mě bonita a jiné okolnosti typu, že to není čínský komunistický stát, který vlastní můj oblíbený klub.“ (Fanoušek FC Slovan Liberec)

RESPONDENTI S NEGATIVNÍM POHLEDEM NA PRODEJ

1. Český klub, český majitel (tradice, vlastenectví, hrdost)

- Drtivá většina respondentů, s negativním pohledem, sdílela podobný názor, který odmítal zahraničního vlastníka z důvodu národní hrdosti a vlastenectví. Komentáře typu: „*Tato cesta se mi nelíbí*“, „*Ideální vlastník je z ČR*“, „*Nechceš Čínu*“, naznačují, že pro tuto skupinu lidí je nacionální vnímání natolik silné, že by těžce nesli případný prodej klubu majiteli, který by nepocházel původem z České republiky.

2. Majitel by neměl vztah ke klubu, nejistota

- Opakovanou hrozbou byla skutečnost, že by si případný zahraniční investor nedokázal vytvořit takový vztah ke klubu, jako například lokální businessman, který dejme tomu fandí danému týmu od svých dětských let.

Strach plynoucí z nižší citové angažovanosti by mohl znamenat, že by klub nebyl veden primárně v zájmu jeho budoucího sportovního a finančního vývoje, ale pouze jako zdroj příjmů.

3. *Příchod zahraničních hráčů*

- Vcelku zajímavá situace vzniká u tohoto bodu, který byl v předchozí sekci zmiňován jako pozitivní dopad, tak zde je brán negativně. Tito respondenti chtějí mít českou ligu tvořenou výhradně českými hráči, kdy několikrát argumentovali, že by zahraniční posily zabraňovali růstu našich talentů a tím bychom se ochuzovali o zajímavé možnosti směrem do budoucna, jak pro klub, tak pro reprezentaci.

4. *Není důvod k prodeji*

- Pár odpovídajících nevnímalo potřebu klub prodávat a s jeho chodem jsou spokojeni. V ojedinělých případech sice uznali, že by se věci daly dělat lépe ku prospěchu klubu, ale i přesto by raději zůstali u stávajícího majitele.

5. *Spravedlivá konkurence*

- S příchodem bohatého zahraničního investora by mohla vzniknout další situace, jako v případě Slavie, která se odtrhla od zbytku ligy, a je v tuto chvíli výkonnostně na jiné úrovni. Právě reference na vršovický tým posloužila respondentům jako příklad toho, že by se touto cestou více prohlubovali rozdíly mezi „bohatými“ a „chudými“ kluby.

Celkem 60 odpovědí nabídli ti respondenti, kterým by se prodej klubu zahraničnímu investorovi nelíbil. Stejně jako v předchozím případě, i zde nabídnu výběr těch nejzajímavějších názorů:

„Předpokládám bližší vztah majitele z ČR k domácímu klubu než u zahraničního majitele, který bude spíš brát klub jako investici nebo prestižní položku na seznamu svého majetku.“ (Fanoušek AC Sparta Praha)

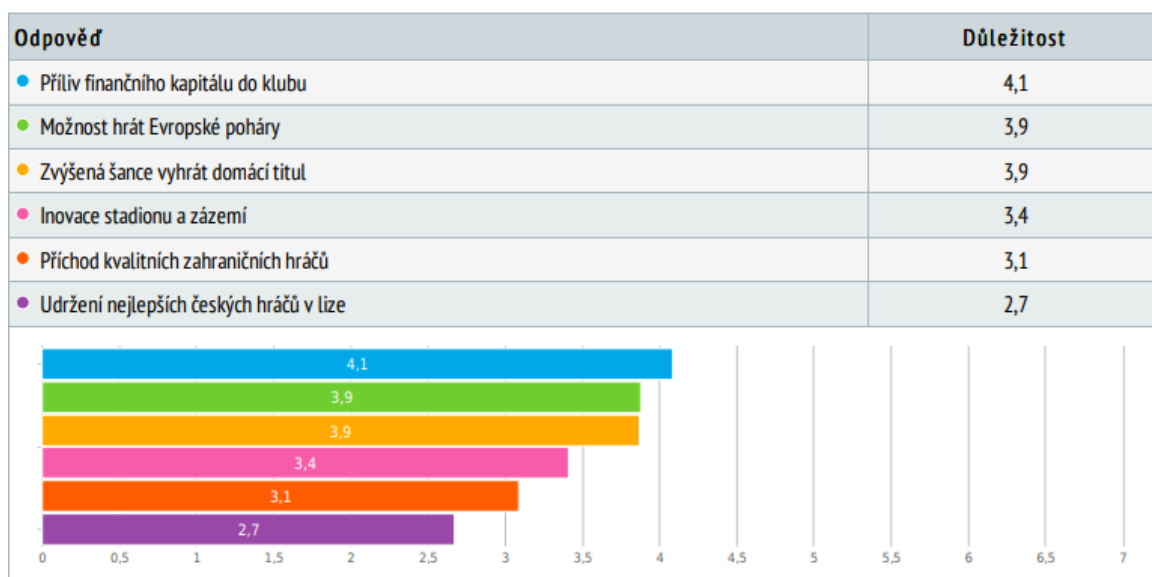
„Preferuji variantu nějakého "lokálního patriota". Obecně mi přijde, že je se zahraničním majitelem spojena vyšší nejistota ohledně budoucnosti klubu.“ (Fanoušek 1.FC Slovácko)

„Klub se odjakživa váže k danému místu a místním lidem, kteří by jej měli spravovat. Pro businessové zájmy existují právnické osoby různých forem. Prodej klubů degraduje jejich primární roli a důvod vzniku.“ (Fanoušek FK Pelhřimov)

„Jsem brněnským patriotem a prodej klubu cizinci by znamenal ztrátu totožnosti klubu. Zahraniční vlastník, který si klub koupí nebude mít žádnou historii s klubem (české kluby ve světě téměř nikdo nesleduje).“ (Fanoušek FC Zbrojovka Brno)

Otázka č. 10 – Seřad'te dle důležitosti níže uvedené body, pod kterými by pro Vás zahraniční vlastnictví Vašeho oblíbeného českého klubu mělo největší smysl?

Schéma 7, Otázka desátá

Zdroj: Vlastní výzkum

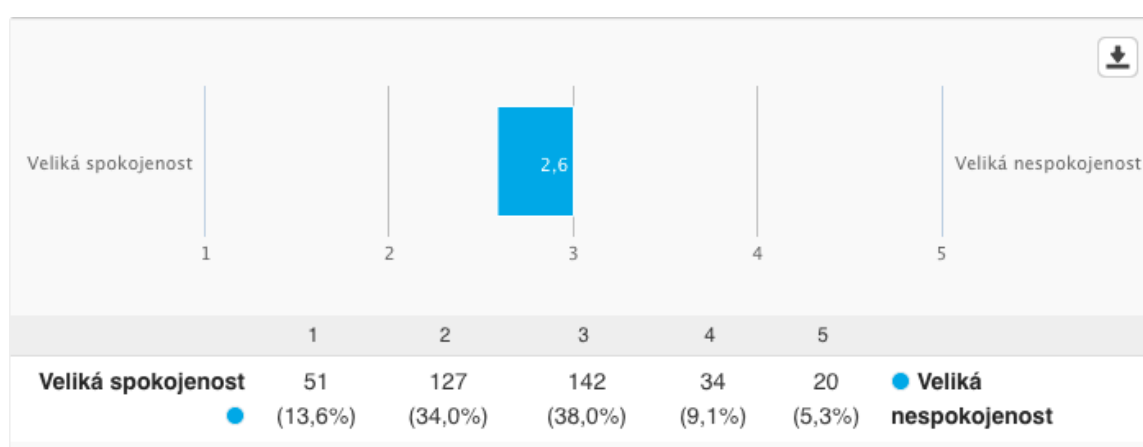
U desáté otázky vyjádřili opět názor všichni respondenti, kde cílem bylo souhrnně zjistit, jaké faktory považují za nejdůležitější s ohledem na vlastnictví klubu. Zde se již nijak nerozlišovalo mezi těmi, co by prodej zahraničnímu investorovi preferovali, nebyli si jistí, či byli jednoznačně proti.

Nejčastější odpovědí byl příliv finančního kapitálu do klubu, což s ohledem na obecnou vlastnost této možnosti dává smysl, že respondenti jako první volili takto. Zajímavějším je tedy pořadí od druhého místa, kterému vévodí možnost hrát evropské poháry, společně se zvýšenou šancí vyhrát domácí titul. Vidina evropského fotbalu je tak pro české fanoušky stejně důležitá, jako domácí titul. Zlepšení zázemí a renovace stadionu skončilo na čtvrté pozici a překvapivě byl lépe vnímán příchod kvalitních zahraničních hráčů, kde se tak na posledním místě v této otázce umístila možnost udržení

nejlepších českých hráčů v naší soutěži. Dá se tedy tvrdit, že fanoušci rádi vidí úspěšné mladé talenty, kteří dostávají příležitosti za hranicemi našeho státu a šíří tak věhlas České republiky a naší fotbalové ligy. Poslední umístění tedy ukazuje, že lidé zas tolik nelpí na udržení těch největších hvězd u nás a rozumí tomu tak, že je potřeba jejich dalšího rozvoje v zahraničí.

Otázka č. 11 – Jaký by byl/je Váš názor na (případné) převzetí Vašeho oblíbeného klubu zahraniční firmou/osobou?

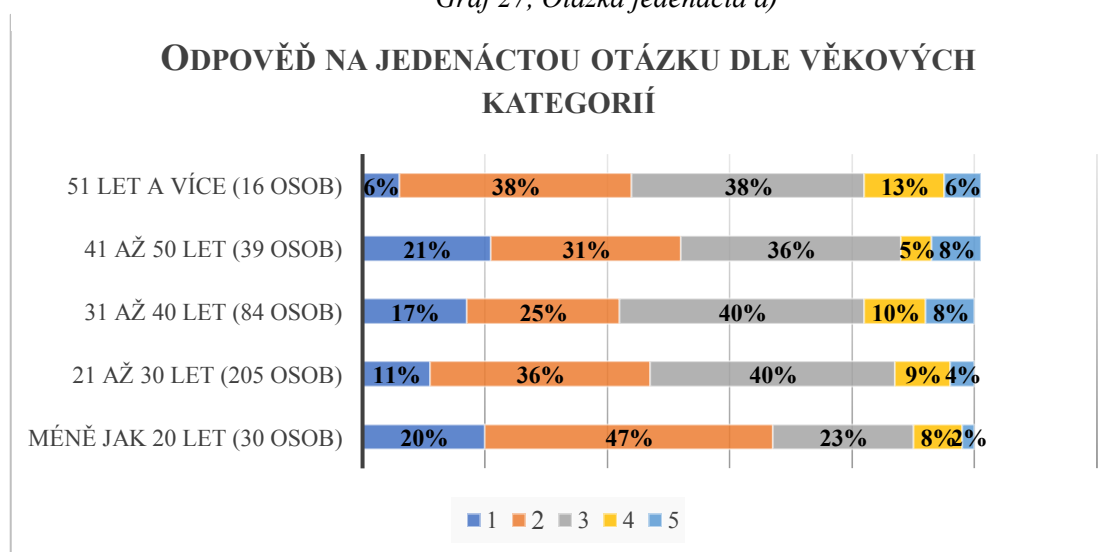
Schéma 8, Otázka jedenáctá

Zdroj: Vlastní výzkum

Další otázka v pořadí nám pouze potvrdila rozpolcený názor celé skupiny respondentů, kdy panuje mírná převaha těch, co jsou (nebo by byli) s případným odkupem klubu zahraniční osobou/společností spokojeni. Většina se ovšem rozhodla

Graf 27, Otázka jedenáctá a)

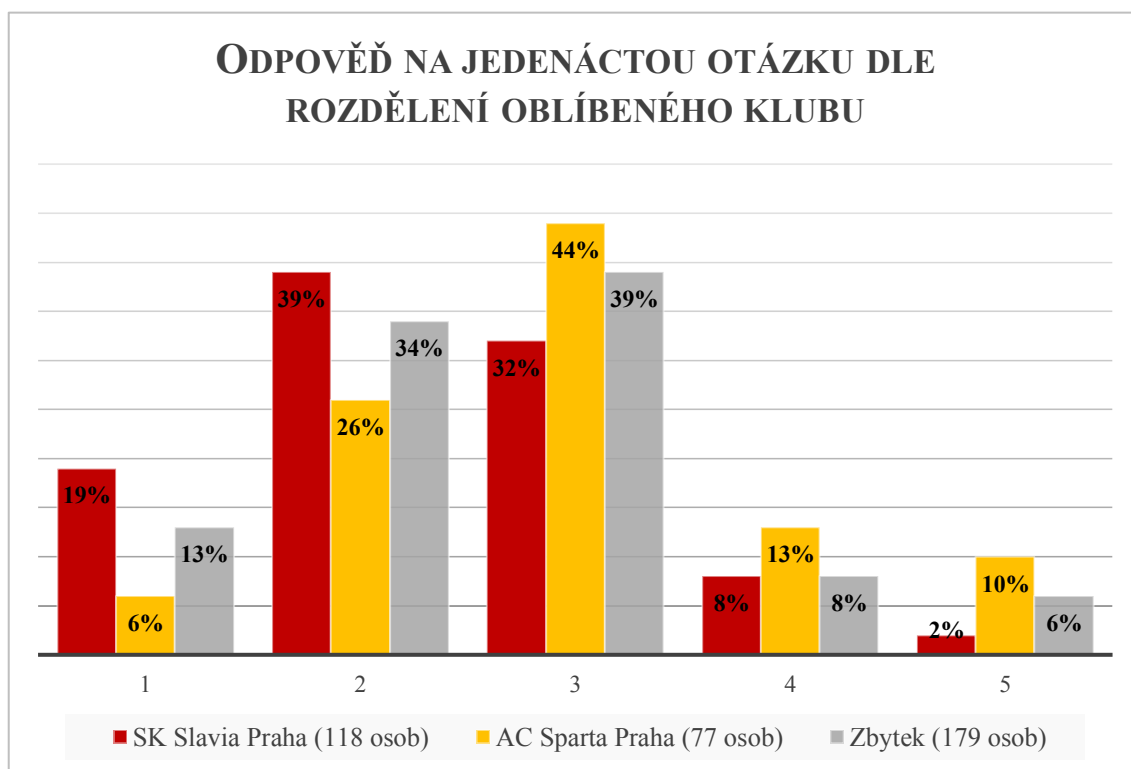

Zdroj: Vlastní výzkum

pro možnost zlaté střední cesty, kdy se u těchto lidí dají očekávat smíšené názory zohledňující jak pozitivní, tak negativní hledisko.

Graf 27 přehledně zobrazuje dělení odpovědí dle věkových kategorií. Přiklání se ke spokojenosti (číslo 2) projevila nejvíce skupina osob do 20 let. Respondenti ve věku 21 až 40 zůstali přesně v polovině a jejich názor na tento dotaz se dá považovat za rozpolcený. Věková kategorie 41 až 50 let byla nejpočetnější v rámci první varianty (číslo 1), naopak lidé ve věku 51 let a více se spíše přiklíněli k mírné nespokojenosti.

Graf 28, Otázka jedenáctá b)

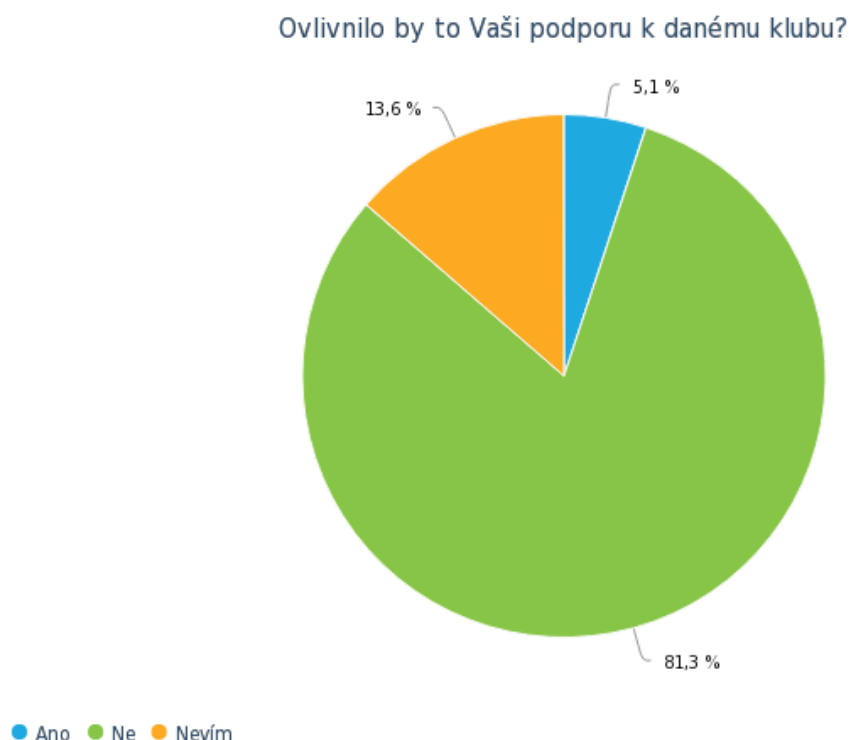

Zdroj: Vlastní výzkum

Slávisté si v této otázce nejraději volili mírnou spokojenost (číslo 2) a v rámci velké spokojenosti byly odpovědi právě od těchto fanoušků ty nejpočetnější. Spartané zde vybírali zlatou střední cestu, stejně tak i zbytek fanoušků ostatních týmů. AC Sparta Praha zároveň představovala vyšší čísla u záporného hlediska, tedy mírné a velké nespokojenosti viz. graf číslo 28.

Otázka č. 12 – Ovlivnilo by to Vaši podporu k danému klubu?

Graf 29, Otázka dvanáctá

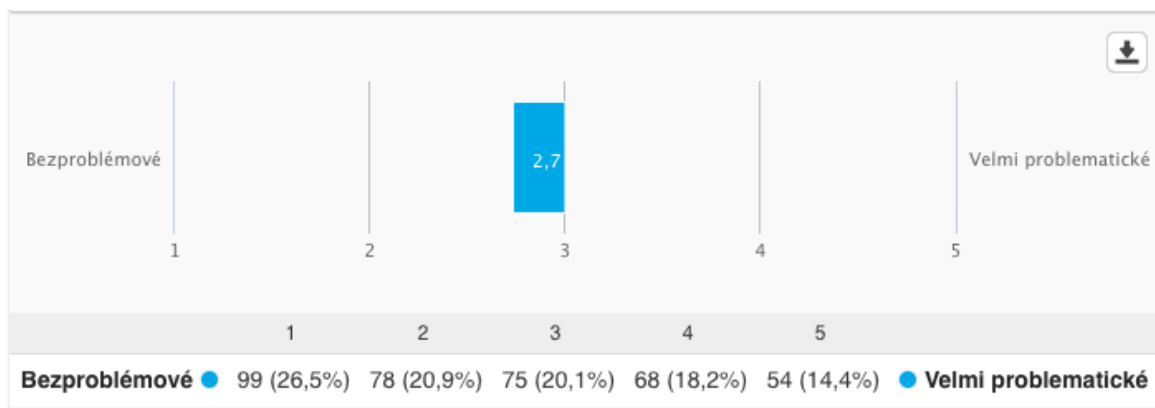
Zdroj: Vlastní výzkum

Dotaz, který jsem považoval za potřebný položit, dopadl více či méně tak, jak jsem původně předpokládal. Bylo potřeba zjistit, do jaké míry vnímají fanoušci takový to odkup klubu a zda by to mělo vliv v rámci jejich následné podpory svého klubu. I přesto, že se polovina lidí vyjádřila dříve nejistě či záporně k takovému to prodeji, tak se u této otázky ukázalo, že zanevřít na svůj oblíbený tým jen tak nejde a zjevně změna majitele takovou sílu opravdu nemá. Konkrétně 304 lidí by klub podporovala dále naprosto stejně, ovšem 51 respondentů si je touto hypotetickou situací nejistých a svou odpovědí naznačili, že by případně mohlo dojít ke změně v jejich přístupu vůči klubu. Nejmenší kategorie je tvořená 19 osobami, na které by změna majitele vliv měla do takové míry, že by se to promítlo v rámci jejich podpory daného týmu.

Pokud bychom se podívali na fanoušky, kteří by byli změnou majitele z českého na zahraničního ovlivněni, nebo si nejsou jistí (v případě SK Slavia Praha hovoříme o minulém čase) a vynecháme kluby, které zde neměli vyšší jak dvoubodové zastoupení, vznikne nám tento výčet: Bohemians Praha 1905 – 24% (celkem 33 respondentů), FC Baník Ostrava – 23% (celkem 26 respondentů), AC Sparta Praha – 23% (celkem 77 respondentů) a SK Slavia Praha – 16% (celkem 118 respondentů).

Otázka č. 13 – Je pro Vás problematické spojení SK Slavia Praha s vlastnictvím společnosti z Číny?

Schéma 9, Otázka třináctá

Zdroj: Vlastní výzkum

V pořadí třináctá otázka přinesla již konkrétní dotaz, a to na jediný příklad v nejvyšší české fotbalové soutěži, kdy je klub spojen se zahraničním majitelem. Výsledek je podobný tomu z otázky 11, kdy se opět respondenti přiklonili ke středu, teď ovšem trochu vzdáleněji a je zde mírný posun doprava, tedy k bezproblémovému vnímání tohoto spojení.

Zásadní rozdíl je zde však v nižším setrvání „přesně mezi“, kdy mnohem více odpovídajících se uchýlilo k jednoznačnějším odpovědím (viz. porovnání s otázkou 11). Došlo k nárůstu čísel na obou stranách grafu a dá se to chápat tak, že samotná Čína a SK Slavia Praha vyvolávají v lidech vášnivější emoce, a proto tento konkrétní příklad nabídl větší různorodost odpovědí.

Kluby, jejichž fanoušci minimálně pětkrát zvolili variantu 4 nebo 5, jsou tyto: FC Viktoria Plzeň – 70% (celkem 10 respondentů), AC Sparta Praha – 47% (celkem 77 respondentů), Bohemians Praha 1905 – 39% (celkem 33 respondentů), FC Baník Ostrava – 38% (celkem 26 respondentů) a SK Slavia Praha – 22% (celkem 118 respondentů).

Procentuálně nejpočetnější věkovou skupinou, která zvolila možnost 4 nebo 5, byli lidé ve věku 31 až 40, konkrétně 36 osob z celkových 84. Dále respondenti, kteří dokončili vysokoškolské vzdělání, byli s ohledem na volbu 4 nebo 5, tedy přiklání se k problematickému vnímání této záležitosti, nejaktivnější, konkrétně 69 osob z celkových 149.

Na závěr analýzy odpovědí této otázky je zajímavé zmínit, že 44 respondentů z celkových 374, zvolilo u otázky číslo 8 variantu „Ano“, tedy pozitivní vnímání prodeje oblíbeného klubu zahraničnímu vlastníkovi, a zároveň zde vybrali možnost 4 nebo 5, tedy mírné nebo velmi problematické vnímání spojení mezi SK Slavia Praha a Čínou.

Otázka č. 14 – Jestli jste odpověděli na škále 4 či 5, proč je pro Vás toto spojení problematické?

Celkem 122 respondentů z celkových 374 zvolilo na škále z předchozí otázky buďto možnost 4 nebo 5, tedy přiklání se k velmi problematickému vnímání spojení Slavia a čínské společnosti. Tato otázka měla za cíl poskytnout opět prostor pro sepsání svých pocitů a dojmů, které vedly k jejich rozhodnutí v předešlé otázce. Výsledkem byla celá řada emotivních a dlouhých komentářů společně s krátkými odpověďmi, které svojí stručností mluvili za vše. Princip zpracování výsledků této otázky byl takový, že se nejdříve sledovali podobné reakce lidí a dle jejich četnosti vzniklo pořadí po vzoru otázky číslo 9. Z důvodu pravidelného prolínání jednotlivých slov a tvrzení dojde k mému celkovému komentáři až po uvedení pořadí. Následně si opět představíme mnou vybrané nejzajímavější komentáře, které stojí za to zmínit:

ČASTO SE OPAKUJÍCÍ SLOVA/TVRZENÍ

- 1. Komunismus, nedemokratický režim*
- 2. Lidská práva, utlačování, omezení svobody, koncentrační tábory*
- 3. Politické důvody, vliv Číny na ČR a Evropu*
- 4. Nestabilita, nejistota*
- 5. Totalitní režim*
- 6. Etické (morální) důvody*
- 7. Nemám rád Slavii, Čínu*
- 8. Rozdílná kvalita kádru (otázka konkurenceschopnosti)*

Těchto osm bodů ve zjednodušené podobě vystihuje odpovědi všech respondentů. Především tvrzení, že v Číně panuje komunistický režim a jsou zde utlačována lidská práva byly velice opakovanými argumenty toho, proč se jim toto spojení s pražským klubem nezamlouvá. Lidem se dále nelíbí rostoucí vliv Číny na Českou republiku a tím i na celou Evropu. Zmiňování právě politických důvodů bylo velice častým jevem, kdy lidé tvrdili, že Slavia slouží pouze jako prostředník pro dosažení čínských politických

cílů. Odpovídající se dále obávají nejasného směřování klubu směrem do budoucnosti, je zde podle nich riziko ukončení spolupráce, jelikož se jedná o nespolehlivé partnery. Na to navazuje i problém související s netransparentností původu financí a je zpochybňována dlouhodobá prosperita klubu.

Část respondentů zvolila krátkou odpověď, která byla často ve stylu „*Protože Čína*“, „*Nemám rád Čínu*“, „*Krvavé peníze*“, či například „*Nechci, aby se Slavii dařilo*“. Nemalá skupina osob mimo jiné poukazovala na rozdílnou úroveň Slavia, která je důsledkem čínského vlastnictví, čímž podle nich ostatní týmy nejsou konkurenceschopné a liga tak ztrácí na atraktivitě a zajímavosti. Konkrétně tento často opakující se bod vystihuje komentář: „*Slavie je moc silná, ostatní kluby nemají tuto možnost*“.

Tato část dotazníku nabídla značné množství zajímavých komentářů, které dokázali přesně popsat určité faktory, které způsobují negativní vlnu emocí, jenž můžeme pozorovat již od samého počátku čínského a slávistického spojení. Dále budou nejdříve v rámci jednoho obrázku zmíněné kratší komentáře a následně ty delší:

Obrázek 3, *Názory fanoušků na spojení SK Slavia Praha a čínské společnosti*

Zleva doprava, shora dolů – Fanoušek FK Dukla Praha, AC Sparta Praha, AC Sparta Praha, FK Jablonec, AC Sparta Praha, Neurčeno, AC Sparta Praha, SK Slavia Praha, AC Sparta Praha, SK Slavia Praha, FC Zbrojovka Brno, Bohemians Praha 1905.

Zdroj: *Vlastní výzkum*

„je to rival, takže nevím, jak moc je možné brát v potaz, ale vnímám čínské peníze jako problematické spíše z etických důvodů. Nehledě na to, že považují takovou podporu za "vrtkavou" - například v obrovských investicích v čínském fotbalu – boom, který může z roku na rok skončit a klub dlouhodobě poškodit. Rovněž může být klub použit k politickým účelům nebo podobným nespportovním cílům.“ (Fanoušek AC Sparta Praha)

„Díky osobě Tvrdíka to není jen o vlastnictví, ale je Slavia takový ambasador Číny v ČR. Čínský režim potlačuje individualitu, osobní i jiné svobody, je absolutně nepřijatelný. Kdyby to bylo jen o vlastnictví a nic víc, jako např. majitel Chelsea, nevadilo by mi to.“ (Oblíbený český klub neurčen)

„Protože v Číně jsou gulagy a společnost z Číny na tom participuje. Minimálně pasivně. Tahle čínská investice do českého fotbalu je přijatelná jenom pro debilního slavistického čecháčka.“ (Fanoušek Bohemians Praha 1905)

„Morálka. Klub, jenž doslova léta brečí, že byl utlačován totalitním režimem, se neštítí díky pružnosti páteře shodné s agentem Burešem spojit s totalitním režimem pro dosažení krátkodobého zisku a zpronevěření se hodnotám. Z tohohle by mělo být slavistickým fanouškům blivno a ne jásat nad nějakým pomíjivým vítězstvím. Tohle totiž prezentuje klub navenek. Ono mít ve vedení zloděje Tvrdíka svědčí o lecčem, ale mj. hlavně o přístupu k hodnotám, jež byly vetknuty do klubů při jejich založení.“ (Fanoušek FK Pelhřimov)

„Nespolehlivost čínských partnerů (viz několik špatných zkušeností z komerční sféry), netransparentnost, nejistota do budoucna (když si řeknou, že je to nebaví, tak prostě jdou a je jim jedno, co se Slávii bude), bezpečnostní rizika (špionáž apod.), vlastní státní společnost ze státu, který soustavně porušuje lidská práva.“ (Fanoušek FC Viktoria Plzeň)

„Vadí mi čínské + ruské vlastnictví, a to hlavně z politických důvodů. Tyto země porušují lidská práva a utlačují své obyvatele dalšími způsoby. Nemohl bych fandit Spartě tak jako dříve, kdyby ji vlastnila čínská nadnárodní společnost.“ (Fanoušek AC Sparta Praha)

„Klub de facto vlastní Čína jako stát (coby vlastník CITIC group). To je problematické zejména proto, že klub používá jako svou propagační

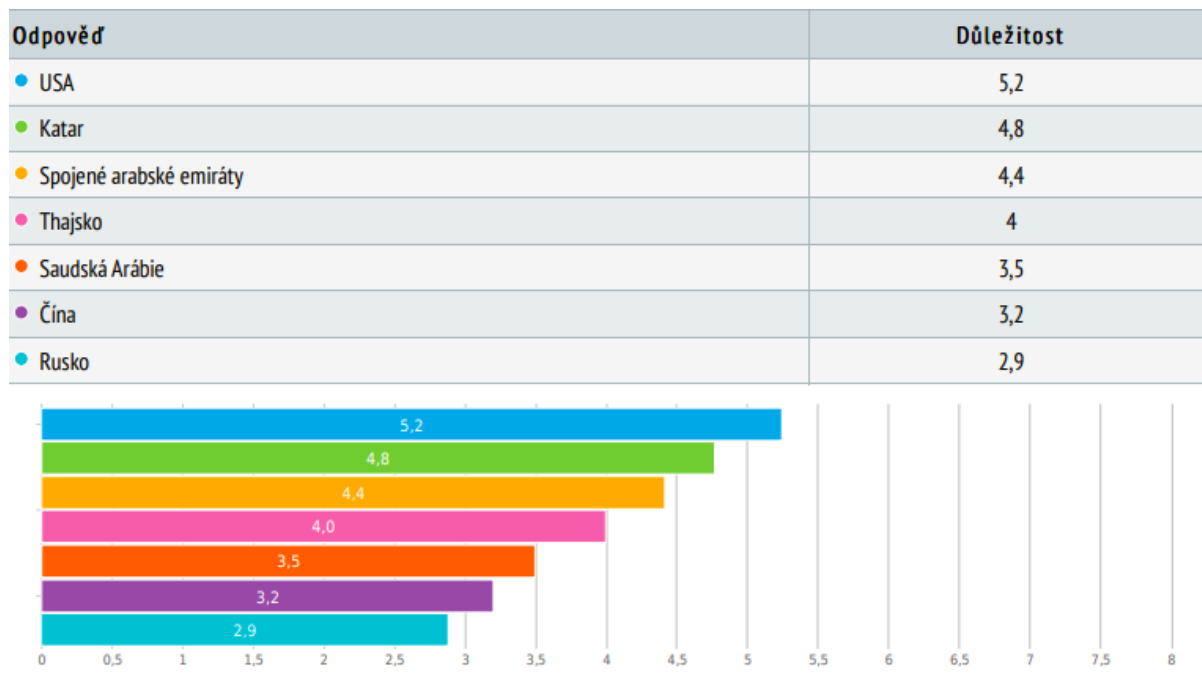
až propagandistický nástroj (viz některá vyjádření lojalisty Jaroslava Tvrdika) a zároveň se jedná o zemi, která nedodrží demokratické principy a svobody svých občanů. Také je tu riziko, že klub použije v případě politického konfliktu jako "výkupné", kterým budou vyhrožovat. Obecně vlastnictví zahraniční firmou problém není, ale čínským státem, to už ano.“ (Fanoušek AC Sparta Praha)

„Momentálně nejlepší klub v ČESKÉ lize vede zahraniční majitel (ted' nechci dehonestovat práci čínského majitele), ale z historického kontextu je prostě SK Slavia Praha ČESKÝ klub, který vždy bojoval o svou prestiž, a i existenci za komunistického režimu, a vždy Slavii zachránili fanoušci, musíme říct, že to byli vždy fanoušci čeští. Problém tedy vidím v komunikaci, pan Tvrdik prostě není člověk, na kterého je spolehnoutí, zároveň si vzpomeňme na jeho minulost v politické sféře.“ (Fanoušek SK Slavia Praha)

„Česká republika byla po roce 1989 jedním ze světových leaderů v oblasti mezinárodních lidských práv. Čína je stát, ve kterém dochází k jejich porušování, a to jak směrem k Ujgurům, tak Tibetánům. Z tohoto důvodu mi přijde spojení tradičního tuzemského klubu s vládním (CEFC je státní firmou) Čínským kapitálem jako neetické.“ (Fanoušek FC Baník Ostrava)

Otázka č. 15 – Kdyby Váš oblíbený český fotbalový klub měl být prodán zahraničnímu investorovi, kterou zemi původu daného majitele byste preferovali z nabídky níže?

Schéma 10, Otázka patnáctá

Zdroj: Vlastní výzkum

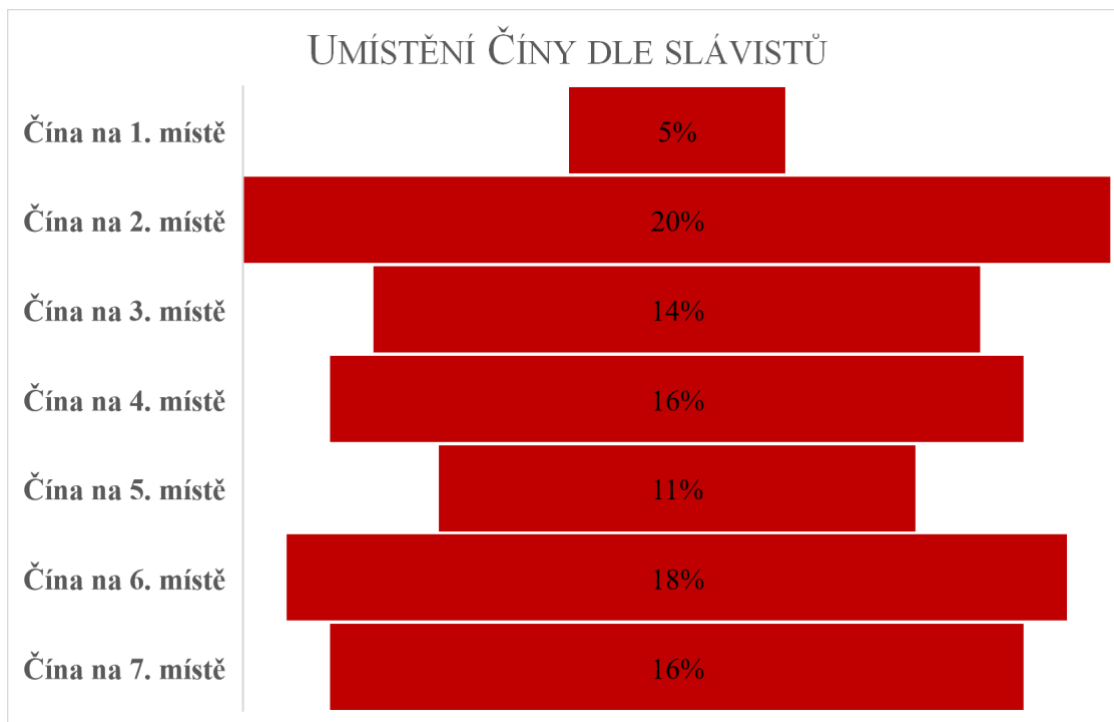
Po dotazech na ochotu prodat svůj oblíbený klub zahraničnímu investorovi, důvodech, které respondenti považují za nejpodstatnější při změně majitele a názoru na Slavii a Čínu, přišla patnáctá otázka, která se zaměřila na národnost potenciálního majitele. Odpovídající měli za úkol seřadit z výchozí nabídky jednotlivé národnosti od nejpreferovanějších po ty nejméně preferované. Státy, ze kterých bylo možné vybírat, dostaly své opodstatnění v tomto seznamu na základě množství koupených klubů po celém světě (především v Evropě), tím pádem nebylo možné zde zahrnout například Slovensko či Německo.

Nejúspěšněji si zde vedly Spojené státy americké, kteří jak již víme, nesou národnost mnoha majitelů v anglické Premier League, či italské Seria A. Dále se za sebou jednotlivě poskládaly státy Katar, Spojené arabské emiráty, Thajsko a Saudská Arábie. Na chvostu zůstala Čína a Rusko, což si vysvětlují především politickými důvody a očividně ani přítomnost čínské společnosti v českém fotbale jejich popularitu u nás nezvedla. Lidé by tedy mnohem raději viděli na vrcholu svých klubů majitele pocházející

ze států, kteří nemají pevnou politickou provázanost s naší zemí či špatné historické vztahy.

Tuto otázku je z pochopitelných důvodů zajímavé prozkoumat pouze z perspektivy příznivců Slavie. 44 % z nich na první pozici nejvíce preferovalo Spojené státy americké. Populární volbou byl také Katar a Spojené arabské emiráty. Na posledních dvou pozicích se nejvíce vyskytovalo Rusko společně s Thajskem a Čínou. Právě Čína byla v této otázce pod drobnohledem z toho důvodu, jelikož bylo zajímavé sledovat, zda její aktuální vlastnictví pražského klubu mělo vliv na preference fanoušků. I přes to, že čínská firma dostala Slavii ze sestupových pozic až na vrchol, tak tuto národnost zvolilo na prvním místě pouhých 6 respondentů. Nejčastější volbou bylo druhé místo, to se však poměrově velmi podobá ostatním možnostem, viz. níže:

Graf 30, Otázka patnáctá

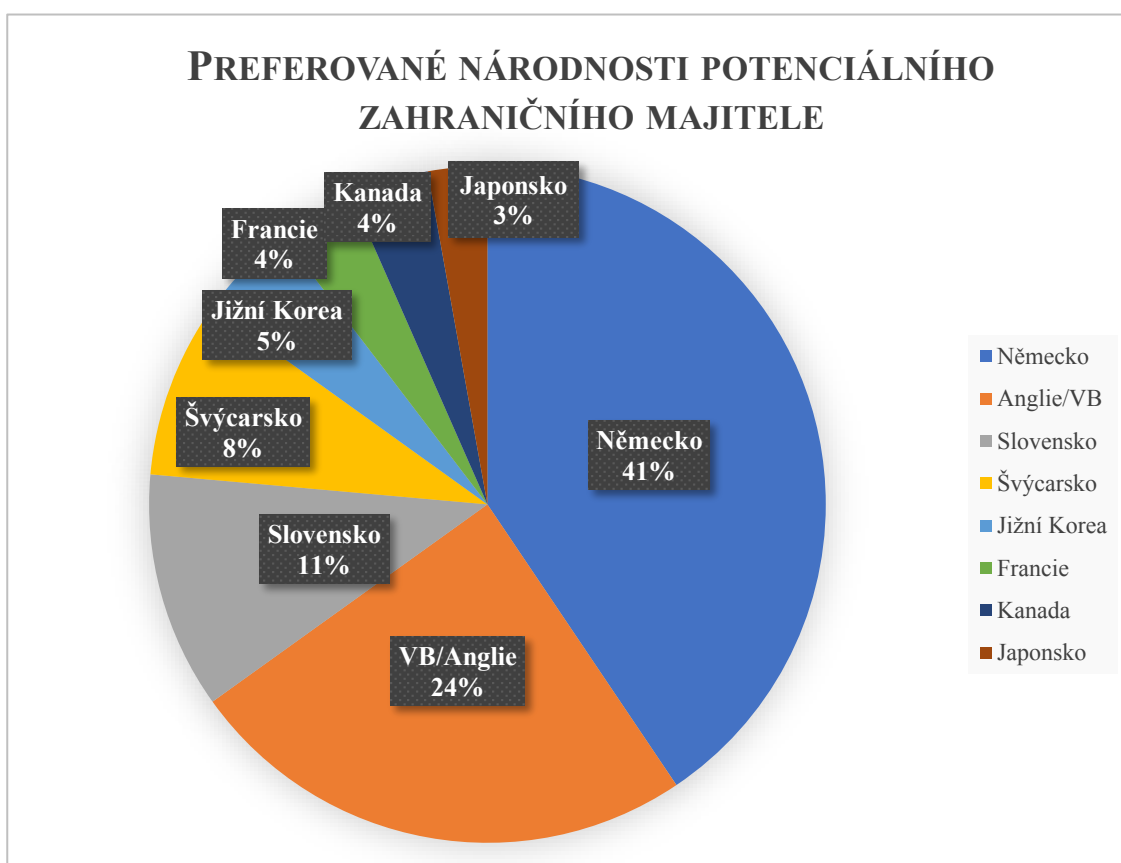

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 16 – Pokud Vás napadá jiná národnost, která by Vámi byla preferovaná a nebyla zařazena v předchozí otázce, napište jí níže:

Zde se samozřejmě dopředu očekávala pestrá škála mnoha odlišných národností, než které byly uvedeny v předchozím dotazu, otázkou však je, jak pravděpodobné je, že by investoři z těchto zemí investovali právě do naší soutěže. Přehledný výsledek odpovědí můžete vidět níže:

Graf 31, Preferované národnosti majitele dle respondentů

Zdroj: Vlastní výzkum

Pokud pomíneme nespočet respondentů, kteří by preferovali „jakoukoliv“ evropskou zemi, tak konkrétní vyjádření by vypadalo tak, že by skoro polovina lidí volila německého majitele. Odůvodnění v mnoha případech byl dobrý management a koncepční myšlení společně s odkazováním na dobře fungující Bundesligu, která má jako primární zájem fanoušky, nikoliv finanční přínos. Druhé místo obsadila Velká Británie (často ojediněle zmiňovaná Anglie). Tento výběr pravděpodobně vychází ze znalosti kvalitní anglické ligy, jenž určuje trend světového fotbalu. Dále se umístila Slovensko. Volba tohoto státu je pochopitelná, kdy respondenti vycházeli z dobrých historických

a současných vztahů s našimi sousedy. Švýcarsko na celkovém čtvrtém místě bylo také relativně častou odpovědí. Velká část odpovídajících buďto zobecnilo výběr na evropské hranice, či zvolili vypsání velikého počtu států jako například Rakousko, Norsko, Dánsko, Itálie, Španělsko atd. Tímto chtěli vyjádřit, že nesejde na tom, o jaký evropský stát by konkrétně šlo, ale byl by preferovanější než kupříkladu nabídka u předchozí otázky. Dá se tedy očekávat, že v porovnávání těchto států třeba s Jižní Koreou, by se tento asijský stát pravděpodobně neumístil na celkovém pátém místě. Hned na další pozici byla nejvíce označovaná Francie, dále Kanada a s celkovými třemi hlasy, které byly potřebné minimum pro uvedení v grafu, bylo Japonsko.

6. DISKUZE

Teoretické vymezení práce společně s provedeným dotazníkovým šetřením nám umožňuje komplexnější pohled na téma zahraničního vlastnictví klubů v českém fotbale. Jak bylo uvedeno, FORTUNA:LIGA zatím nemá takovou zkušenost se zahraničními majiteli a ojedinělý případ SK Slavia Praha tak může vytvářet spekulace a prognózy směrem do následujících let. Čínské společnosti se podařilo z tradičního pražského klubu, který byl na ústupu a potýkal se s celou řadou nepříjemností, vytvořit celek hodný mezinárodnímu poměrování sil a na domácí scéně v posledních letech jen ztěžka hledá přemohitele.

Nejvyšší česká fotbalová soutěž je v odlišné pozici oproti top 5 ligám, kde jsou zisky a výdaje v diametrálně odlišných částkách a zahraniční vlastnictví tam není ojedinělé. Z tohoto důvodu jsme teď svědky o to znatelnějšího zásahu způsobeného novým tokem zahraničního kapitálu. Příchod vnější „síly“ do našeho fotbalového světa zanechává významnou stopu nejen na samotný klub, ale na celou soutěž, potažmo zemi jako takovou. Slavia dosahuje skvělých sportovních výsledků, vytváří lepší bodový koeficient prospěšný pro všechny české a moravské týmy, může si dovolit utrácet milionové částky v rámci přestupů, popularizuje náš stát společně s ligovou soutěží a v neposlední řadě posouvá na lepší úroveň kvalitu našeho fotbalu. I přesto je na tuto změnu vlastnického uspořádání nahlíženo rozporuplně, ať z řad fanoušků konkurenčních týmů, tak samotných slávistů.

Zásadní změna, která v mnohém převyšuje odkup Slavie v roce 2015 čínskou společností, potkala i Premier League v roce 2003, jak víme z teoretické části. Ruský obchodník Roman Abramovich se ujal kormidla londýnské Chelsea a změnil tak nenávratně anglický fotbal. Tato událost, společně s těmi předcházejícími, jak se uvádí v kapitole 3.8.1.1. (Pohled do historie), dala vzniknout multikulturní lize, kdy se začátkem 21. století doslova „roztrhl pytel“ s investory z jiných zemí, kteří byli lační po atraktivním fotbalovém prostředí a liga se pomalu, ale jistě proměnila před očima anglických fanoušků ze soutěže založené na národní tradici a názorech řadových fanoušků na business, jenž ovládají majitelé pocházející mimo britské ostrovy.

Německá Bundesliga se snaží tomuto, z jejich pohledu, negativnímu vývoji vyvarovat a zavedením pravidla 50+1 se jim to daří. Fanoušek zde představuje tu nejdůležitější součást fotbalu, tedy esenci, bez které bychom nemohli mluvit o stejném sportu, a proto je s ním zacházeno s respektem. Graf 5 (str. 49) s porovnáním cen

permanentek mezi Anglií a Německem je toho důkazem. Každá mince má ovšem dvě strany a je tedy na místě zpochybňování i tohoto systému. Premier League představuje velmi výrazný příklad toho, jakým způsobem může otevřenost ligy vůči zahraničním investorům dostat i historicky ne tak úspěšné celky mezi ty úplně nejlepší.

Důvod, proč FORTUNA:LIGA stojí v této debatě stranou, je ten, že není v pozici tak lákavé obchodní příležitosti. Kapitola 3.7 (Vlastnictví českých klubů) uvádí jednotlivé majitele týmů v naší nejvyšší fotbalové lize a mimo to také specifitější pohled na vybrané kluby, jako například FC Fastav Zlín. Majitel Zdeněk Červenka je zde uveden s konstatováním, že je připravený k jednání o prodeji klubu novému investorovi. Dále FK Pardubice řešili finanční zajištění ohledně stadionu, což je situace, která by mohla v delším časovém horizontu znamenat nemožnost hrát první ligu. Bohemians Praha 1905 byli roku 2005 doslova zachráněni svými vlastními fanoušky, kteří vybrali dostatečné množství peněz k odvrácení, v té době, dlouhotrvajícího problému. České kluby tedy potřebovaly a stále potřebují více kapitálu pro udržení běžného chodu organizace a následného progresivního rozvoje. Je tedy pochopitelné, že je naše prostředí otevřené investorům z celého světa a dá se tedy předpokládat, že příklad úspěšného vývoje SK Slavia Praha tento vývoj do příštích let jen podpoří.

Trend majitele s odlišnou národností, jenž je u nás stále v počátcích, by se mohl stát v příštích letech více aktuálním tématem. Rozpoložení fanoušků a jejich názory v rámci této části diskuse tedy stojí za rozebrání, k tomuto tato bakalářská práce posloužila. Z dřívějších let můžeme zatím znát skrze práce dalších studentů jen názory lidí na rostoucí počet zahraničních hráčů v české lize a jejich vliv na soutěž. Chalupník (2018) dochází k závěrům plynoucím z dotazníkového šetření, že lidé ze sledovaného vzorku respondentů v drtivé většině považují za správné, aby se v dlouhodobé koncepci klubů pracovalo s vhodným zařazením zahraničních hráčů do týmu mezi hráče české. Riedl (2019) naopak zkoumal statistiky a důsledky těchto hráčů u nás a můžeme se tak dočíst, že většina klubů je tvořena minimálně ze třetiny zahraničními hráči a dodává, že vyšší zastoupení posil z jiných zemí zpravidla znamená dosahování vyšších příček v tabulce.

Pro porovnání tématu práce bylo mimo zmiňované nejlepší soutěže světa potřeba nahlédnout až do turecké ligy, kde se podobným způsobem zkoumal názor fanoušků na zahraniční vlastnictví v jejich zemi. Fişne, Bardakçi a Hasaan (2021) řešili také otázku týkající se podpory prodeje svého oblíbeného klubu zahraničnímu majiteli, kde výsledkem bylo 33,2 % respondentů s vyjádřenou podporou a 66,8 % by změnu

nepodpořilo. Z dotazníkového šetření této bakalářské práce pro česko-moravské prostředí vyplývá rozdělení přesně na půl, možnost „ano“, které vyjadřovalo podporu této změně, zvolilo 50 % respondentů, a mnou přidané rozdělení druhé strany na „ne“ a „nevím“ sklídilo stejný počet hlasů. Můžeme tedy konstatovat, že Česká republika je zahraničním majitelům nakloněnější více než Turecko.

Dle tureckého výzkumu vyšli fanoušci v této zemi z dotazníkového šetření z významné části jako neinformovaní ohledně fungování zahraničního vlastnictví. Jejich negativní postoj byl především založen na nacionalismu, což byla hlavní překážka i přes ekonomické problémy, se kterými se jednotlivé kluby potýkají. Autor tedy došel k závěru, že odmítání větší otevřenosti soutěže, bylo na základě sociologických důvodů a předsudků, mimo jiné ale také proto, že by došlo k horšímu propojení s klubem, který by se osobou na nejvyšší pozici managementu pocházející odjinud než z Turecka, svým fanouškům vzdálil (Fişne, Bardakçi a Hasaan, 2021). Podobné protekcionistické vnímání národní hrdosti bylo možné pozorovat i u příznivců Manchesteru United, kteří těžce nesli prodej svého milovaného klubu americkému investorovi. Důsledkem byla vlna protestů a názorů, že tato akce byla ostudná pro jejich vnímání anglické identity (Brown, 2007).

Výsledky této práce by se daly rozdělit na dvě roviny. Jednou je rozpoložení českých fanoušků vůči obecnému prodeji klubu do rukou zahraniční společnosti, a druhou je vlastník pocházející z Číny, tedy poukázání na konkrétní situaci v naší lize. V prvním případě bylo ze 374 respondentů pouhých 14,4 % těch, kteří by tuto změnu vnímali s mírnou či větší nespokojeností. Zbytek by buďto hodnotil změnu kladně nebo by zaujal neutrální názor. V případě specifického příkladu Slavie ve spojení s čínským vlastníkem, se ovšem našlo již 32,6 % respondentů, kteří shledávali toto spojení jako problematické. Zajímavostí je, že 22 % z této skupiny bylo tvořeno slávisty, tedy přibližně každý pátý fanoušek vršovického celku měl s uspořádáním vlastnictví svého klubu problém.

Pokud bychom zatím zůstali v obecné rovině, dostali bychom se k tomu, že pro téměř 40 % respondentů nehraje roli konkrétní počet zahraničních majitelů v české lize jako celku. Většina se soustředí především na svůj oblíbený tým. Pozitivní ohlasy na mezinárodní výměnu majitele často obsahovaly myšlenky nových finančních možností a vylepšení hráčského kádru, což by vedlo ke zvýšení šance kvalifikování se do evropských soutěží. Právě účast mezi nejlepšími týmy napříč různými státy přináší do klubového rozpočtu nezanedbatelné částky, jak je ostatně popsáno ve třetí kapitole o příjmech fotbalových klubů (3.3., Příjmy fotbalových klubů).

Lidé s negativním pohledem na zahraniční vlastníky nejčastěji zmiňovali hodnoty jako tradice, vlastenectví a hrdost, které by touto změnou byly ztraceny. Tento argument společně s nižší vztahovou vazbou mezi majitelem a klubem se tak nijak neliší od názorů tureckých příznivců. Faktory, které by nejvíce ovlivnili vnímání českých fanoušků vůči investorovi ze zahraničí, byly mimo příliv finančního kapitálu, který by nabídl spektrum nových příležitostí ve vícero sférách fungování klubu, hlavně v lepší šanci vyhrát domácí titul a možnost hrát evropské poháry.

Konkrétní zaměření se na jednotlivé zástupce klubů z české nejvyšší soutěže nabídlo spoustu zajímavých dat. Spatřané se obecně vyjadřovali více záporně vůči prodeji jejich klubu zahraničnímu majiteli a převýšili tak názory slávistů a fanoušků ostatních klubů české fotbalové soutěže. Příznivci pražských Bohemians se z 24 % vyjádřili, že prodej klubu by měl vliv na jejich podporu. Dále 70 % fanoušků FC Viktorie Plzeň mělo problém s čínským napojením na naši ligu a respondenti podporující FC Slovan Liberec se nejednou vyjádřili negativně vůči svému majiteli Ludvíku Karlovi. Právě jméno této osoby bylo předmětem diskuse v otevřených odpovědích, které souhrnně signalizují, že pokud by mělo dojít k zahraničnímu odkupu klubu, liberečtí fanoušci by pravděpodobně nestáli v cestě. Ostatně pohled na tabulku 3 a 4 (str. 30, 31) nám ukazuje, že FC Slovan Liberec nepatří k nejchudším týmům v lize, ovšem úspěchů v nedávných letech bylo pramálo. Poslední vítězství ligy je ze sezóny 2011/12 a úspěch v českém poháru nepřišel již šest let.

Dotaz, zaměřený na ideální procentuální zastoupení zahraničních majitelů v ČR, poukázal především na rozdíl mezi mladými a staršími respondenty v rámci hraničních hodnot v této otázce. Zastoupení investorů ze zahraničí z méně jak 20 % v české lize by především uvítala starší generace, naopak rozpoložení, které spíše ukazuje, že tato problematika nepředstavuje takovou důležitost, bylo k vidění hlavně u mladších respondentů.

Významnou sledovanou skupinu zde samozřejmě tvořili zástupci slávistického klubu. Jejich názor byl ovlivněný skutečností již aktuálního zahraničního majitele a z toho důvodu vzniklo nejedno porovnání jejich pohledu v kontrastu se zbytkem ligy. Spojení mezi Slavií a Čínou vnímalo negativně velké množství dotazujících, včetně samotných příznivců tohoto týmu. Nedodržování lidských práv a komunistický režim vyvolalo mnoho vášnivých reakcí. Z celého výzkumu můžeme vyčíst, že v případě různých národností je celá řada lidí ochotná poupravit svůj postoj ohledně zahraničních vlastníků, ale pokud je zmíněn vlastník z Číny, nebo Ruska, v ten okamžik nehrají

takovou roli možné sportovní úspěchy zapříčiněné přílivem kapitálu, jelikož morální otázka a politické důvody jsou až moc důležité.

Možná až překvapivým zjištěním byla tak velká vlna nesympatií slávistů vůči čínskému majiteli. Očekávaným předpokladem byla většinová spokojenost anebo neutrálnost, především z důvodu výrazné sportovní proměny, to se však neukázalo jako pravdivé a mnoho příznivců by i přes úspěchy posledních let, mnohem raději vidělo na nejvyšší pozici osobu či společnost pocházející z jiného státu.

Rozpolcenost lidí a emocionální projevy napříč všemi fanouškovskými skupinami bylo zajímavé sledovat. Kámen úrazu souvisel především s režimem, který v daném státě panuje, dále hodnotami, které Čína (ne)zastává a také krkolomným vývojem od roku 2015, což popisuje kapitola 3.7.2. (SK Slavia Praha). Nejasné směřování společnosti s malou transparentností provázanou komplikacemi v průběhu posledních let týkajících se jednotlivých změn čínských společností ve vedení Slavie vyvolává smíšené, až negativní, pocity české veřejnosti. Není tak divu, že se ve výběru preferovaných národností potenciálního majitele Čína umístila až na předposledním místě. Jakožto jediný zahraniční zástupce u nás si nedokázala získat vyšší popularitu a lidé by v České republice raději viděli majitele z USA, Kataru, nebo Spojených arabských emirátů. Pokud by respondenti měli volnou ruku ve výběru, tak by se skoro polovina z nich uchýlila k vlastníkovu pocházejícímu z Německa, tedy ze státu, ve kterém jsou majoritní soukromí vlastníci fotbalových klubů zakázáni. Seznam možností, ze kterého respondenti mohli vybírat, byl ovšem omezený, viz. schéma 10 (str. 90). Výběr byl ze států, kde potenciální vlastníci jsou aktivní v rámci nakupování evropských týmů, což se nedá do takové míry tvrdit u těch národností, které by si český příznivec fotbalu přál nejvíce. Investoři z těchto „typických“ zemí mohou mimo finanční zisk, sportovní úspěch a prestiž, mít kolikrát primární snahu o získání určitého vlivu v daném státě, čímž právě vzniká několikrát zmiňované politické hledisko celé záležitosti.

7. ZÁVĚR

Globalizace dospěla do takové míry, že si již těžko představíme profesionální klub, který by byl tvořen ve všech svých úrovních managementu pouze lidmi z daného státu. Znatelné je to především u těch fotbalových soutěží, které jsou divácky nejvíce atraktivní. Z tohoto důvodu se tedy často uvádí německá Bundesliga jako příklad, který je alespoň v rámci klubového vlastnického uspořádání věrný svým zasetým pořádkům. Německá liga, podobně jako španělské velkokluby FC Barcelona a Real Madrid CF, představuje pravidlo, dle které nesmí soukromá společnost vlastnit nadpoloviční většinu klubu. Tímto je zajištěno směřování dané organizace ke sportovnímu prospěchu, nikoliv ku prospěchu soukromého vlastníka. Na druhé straně stojí Premier League, symbol multikulturní ligy. Převažující poměr zahraničních majitelů oproti těm, kteří pocházejí z Velké Británie, trvá již několik let. Vysoké počty zainteresovaných osob ze zahraničí jsou již běžnou praxí, což mnohdy dokládají základní sestavy týmů, kde je obtížné dohledat anglického odchovance. Výsledkem je multimilionářská soutěž, která váže pozornost lidí z celého světa, jenž ovšem ztratila část své kulturní tradice a mnoho symbolů anglického fotbalu, se změnilo k nepoznání.

Fotbal, jakožto sport sledovaný lidmi ze všech koutů světa, se vyvíjí obrovskou rychlostí nejen v Anglii. Je patrné, že se při tomto progresu čím dál více opomíjí fanoušci. Zvyšující se ceny vstupenek a permanentek na fotbalové stadiony jsou toho důkazem. Pokud se k tomu připojí například umístění mistrovství světa do Kataru anebo myšlenka vzniku evropské Superligy, dostaneme nelichotivý pohled, který příliš nezohledňuje preference a názory fotbalového diváka.

Právě názor fanoušků v České republice byl podstatou této bakalářské práce. Prostředí soutěže FORTUNA:LIGA by bezpochyby uvítalo příliv zahraničního kapitálu, který by mohl mít za následek zvýšený zájem české fotbalové veřejnosti o účast na stadionech a fotbalu u nás obecně. S tématem zahraničního vlastnictví se český fotbal stále seznamuje a oproti jiným soutěžím v Evropě zatím nemáme s investory z jiných zemí takové zkušenosti. SK Slavia Praha, která tvoří výjimku v této oblasti, zažívá jedno z nejúspěšnějších období své historie, ne-li to vůbec nejúspěšnější. Čínská společnost CEFC, vstoupila v roce 2015 do našeho fotbalového prostředí a vytvořila zárodek zdařilé přeměny tradičního pražského týmu, který je stále vlastněn, byť jinou společností, čínským majitelem. Slávit se mohli v posledních letech těšit z mnoha sportovních úspěchů, vyprodaných stadionů a památných zápasů, na které budou dlouhá léta

vzpomínat. Přesto však tato bakalářská práce nabízí pohled na rozpolcenost nejen příznivců vršovického klubu.

Souhrnné výsledky představují různorodé názory respondentů. Jedna strana by příchod investorů ze zahraničí uvítala a vnímala by to jako ideální příležitost k získání finančních prostředků potřebných pro další rozvoj. Mnoho lidí podporovalo myšlenku prodeje klubu do rukou zahraničního majitele, ale pouze s tím, že by předem chtěli znát jasnou vizi a plány z pohledu dlouhodobého směřování. Nemalý počet respondentů se vyjádřil lhostejným způsobem k vlastnickému uspořádání svého oblíbeného klubu, považující za nejdůležitější prosperitu týmu, především po sportovní stránce, nehledě na to, kdo tomu z nejvyšší pozice udává směr. Na druhé straně se vyskytla celá řada negativních postojů, která se obává o tradice a kulturu českého fotbalu. Společně s tím se lidé domnívají, že s příchodem zahraničních investorů nastane zvýšená nejistota a poklesne stabilita, kterou teď kluby v nějaké míře vykazují.

Výjimečné zahraniční vlastnictví v českém fotbale je tak o to specifitější, jelikož vyvolává celou řadu smíšených, až kolikrát silně negativních reakcí. Obavy o vrtkavé počínání čínských společností, které bylo v posledních letech velice turbulentní, na klidu a jistotě také nepřidává. Fanoušci toto vnímají a poukazují na to, že Slavia může jednoduše a rychle přijít o tento zdroj financí. Naštěstí se v jejím případě podařilo finance zužítkovat a klub tak dnes stojí na vlastních nohou. Toto ovšem nemusí být příklad jiného klubu v budoucnu. Příliv finančních prostředků automaticky neznamená úspěch a mohou následně nastat nepříjemné situace, které by ovlivnily tým na několik let. Pokud by SK Slavia Praha neměla takové sportovní úspěchy, dala by se očekávat mnohem výraznější reakce vůči zahraničním investorům.

Je třeba v rámci této problematiky vždy řádného prověření podstaty a motivace nákupu zahraničního majitele, aby tím nevznikaly situace podobné příběhu FK Mohelnice. Mnoho investorů z celého světa může v následujících letech představovat pro české kluby zajímavé příležitosti, ale důležitým faktorem vždy bude, zda daná osoba či společnost má citovou vazbu na daný tým, a pokud ne, tak zda je klub ochotný jít do rizika případné budoucí nestability, která ovšem na druhé straně může přinést úspěchy, o kterých by se jim do té doby ani nesnilo.

SEZNAM LITERATURY

Tištěná literatura

ČÁSLAVOVÁ, Eva, 2000. *Management sportu*. Praha: East west publishing company, 172 s. ISBN 8072190105. In ČÁSLAVOVÁ, Eva, 2009. *Management a marketing sportu*. 1. vyd. Praha: Olympia, s. 74. ISBN 9788073761509

ČÁSLAVOVÁ, Eva, 2009. *Management a marketing sportu*. 1. vyd. Praha: Olympia, 225 s. ISBN 9788073761509.

DLUHOŠOVÁ, Dana, 2010. *Finanční řízení a rozhodování podniku: analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita*. 3., rozš. vyd. Praha: Ekopress, 226 s. ISBN 9788086929682.

DVOŘÁK, Tomáš, 2005. *Akciová společnost a Evropská společnost*. Praha: ASPI, 1040 s. ISBN 807357120x.

FREYER, Walter, 1991. *Handbuch des Sport-Marketing*. Wiesbaden: Forkel-Verlag. ISBN 9783771964184. In ČÁSLAVOVÁ, Eva, 2009. *Management a marketing sportu*. 1. vyd. Praha: Olympia, s. 38. ISBN 9788073761509

HENDL, Jan, 2008. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 407 s. ISBN 9788073674854.

HODAČ, Jan a Tomáš KOTRBA, 2011. *Učebnice globalizace*. Brno: Barrister & Principal, 308 s. ISBN 9788087474334.

JENÍČEK, Vladimír, 2002. *Globalizace světového hospodářství*. Praha: C.H. Beck, 152 s. ISBN 9788071797876.

KLANG, Miloš, 2004. *Obchodní společnosti: průvodce právní úpravou v ČR*. Praha: Arch, 93 s. ISBN 9788086165905.

KRAFT, Jiří, Aleš KOCOUREK a Pavla BEDNÁŘOVÁ, 2017. *Ekonomie I*. Vydání desáté, aktualizované. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 213 s. ISBN 9788074943591.

KRATOCHVÍL, Oldřich, 2014. *Globalizace*. Kunovice: Evropský polytechnický institut, ISBN 9788073143114. NEVÍM POČET STRAN

KUNZ, Vilém, 2020. *Společenská odpovědnost ve sportu*. Praha: Grada Publishing, 198 s. ISBN 9788027112098.

LASÁK Jan a kolektiv, 2014. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer. 2800 s. ISBN 97880747

MEZŘICKÝ, Václav, 2003. *Globalizace*. 1. vyd. Praha: Portál, 148 s. ISBN 9788071787488.

NOVOTNÝ, Jiří, 2011. *Sport v ekonomice*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká Republika, 512 s. ISBN 9788073576660.

PUNCH, Keith, 2008. *Úspěšný návrh výzkumu*. 1. vyd. Praha: Portál, 230 s. ISBN 9788073674687.

SEKOT, Aleš, 2008. *Sociologické problémy sportu*. 1. vyd. Praha: Grada, 224 s. Sociologie. ISBN 9788024725628.

SYNEK, Miloslav, 2006. *Podniková ekonomika*. 4. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 475 s. ISBN 9788071798927.

SYROVÝ, Petr a Martin NOVOTNÝ, 2005. *Osobní a rodinné finance*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada, 172 s. ISBN 9788024710983.

VALACH, Josef, 2006. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 2., přeprac. vyd. Praha: Ekopress, 465 s. ISBN 8086929019.

WANG, Peijie, 2019. *Economics of Foreign Exchange and Global Finance*. Berlín: Springer-Verlag, 487 s. ISBN 9783662592694.

ŽÁČEK, Vladimír a Jaroslav KRATOCHVÍL, 1990. *Akciová společnost a další právní formy podnikatelských subjektů*. Praha: Institut řízení. ISBN 9788070140307.

Elektronické zdroje

AMBROSE, Lewis, 2020. *Why does everyone hate RB Leipzig?* [online] OneFootball. 18.8.2020 [cit. 10. 05. 2021]. Dostupné z:

<https://onefootball.com/en/news/why-does-everyone-hate-rb-leipzig-30747752>

AVGERINO, Vassiliki, 2007. *The Economics of Professional Team Sports: content, trends and future developments.* [online]. X X ΟΡΗΓΙΑ ΟΡΗΓΙΑ – C HOREGIA HOREGIA Sport Management International Journal. SMIJ. 3 [cit. 29. 03. 2021]. Dostupné z: <http://www.rebelavenger.com/sports/1.pdf>

BEZANTS, Jack, 2018. *Unai Emery to arrive at Arsenal with a translator* [online]. Mail Online. 23.5.2018 [cit. 04. 05. 2021]. Dostupné z:

<https://www.dailymail.co.uk/sport/football/article-5761917/Unai-Emery-arrive-Arsenal-translator-learning-English.html>

BISNODE, 2019. *Letos vzniká nejméně firem za poslední tři roky* [online] dun & bradstreet. 21.10.2019 [cit. 03. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.bisnode.cz/o-bisnode/o-nas/novinky/letos-vznika-nejmene-firem-za-posledni-3-roky/>

BROWN, Adam, 2007. *“Not for sale”?* *The destruction and reformation of football communities in the Glazer takeover of Manchester United* [online]. Soccer and Society, 8(4), 614-635. [cit. 25. 05. 2021]. DOI: 10.1080/14660970701440972

BUNDESLIGA, 2017. *German soccer rules: 50+1 explained* [online]. Bundesliga [cit. 09. 05. 2021]. Dostupné z:

<https://www.bundesliga.com/en/news/Bundesliga/german-soccer-rules-50-1-fifty-plus-one-explained-466583.jsp>

BUREŠ, Michal, 2019a. *Kdo vlastní české fotbalové kluby?* [online]. Finance.cz. 4.2.2019 [cit. 12. 04. 2021]. Dostupné z:

<https://www.finance.cz/519177-vlastnici-fotbalovych-klubu-sparta/>

BUREŠ, Michal, 2019b. *Kdo vlastní české fotbalové kluby II* [online]. Finance.cz. 5.2.2019 [cit. 12. 04. 2021]. Dostupné z:

<https://www.finance.cz/519323-kdo-vlastni-ceske-fotbalove-kluby-ii/#Fo8>

- BUREŠ, Michal, 2019c. *Kdo vlastní české fotbalové kluby III* [online]. Finance.cz. 8.2.2019 [cit. 12. 04. 2021]. Dostupné z:
<https://www.finance.cz/519358-vlastnici-fotbalovych-klubu-iii/>
- BUSINESSINFO.CZ, 2019. *Insolvence – úpadek a způsoby jeho řešení | Insolvenční řízení* [online]. BusinessInfo.cz. 31.10.2019 [cit. 17. 04. 2021]. Dostupné z:
<https://www.businessinfo.cz/navody/insolvence-upadek-a-zpusoby-jeho-reseni-ppbi/2/>
- BYSOUTH, Alex, 2020. *Leipzig – Germany’s most divisive club* [online]. BBC Sport. 13.8.2020 [cit. 10. 05. 2021]. Dostupné z:
<https://www.bbc.com/sport/football/51475532>
- CONN, David, 2007. *What money can’t buy* [online]. The Guardian. 29.7.2007 [cit. 04. 05. 2021]. Dostupné z:
<https://www.theguardian.com/sport/2007/jul/29/football.newsstory1>
- CYRRUS CORPORATE FINANCE, 2013. *Anonymní akcie, akcie na majitele, akcie na doručitele převod transformace* [online]. Anonymní akcie. 17.8.2013. [cit. 03. 04. 2021]. Archivováno prostřednictvím služby Web Archive, dostupné z: <https://web.archive.org/web/20130817171018/http://www.anonymni-akcie.cz/>
- ČERMÁK, David a Jan PALIČKA, 2018. *Místo klidu nejistota. Kdo teď vlastně řídí fotbalovou Slavii?* [online]. iDNES.cz. 19.5.2018 [cit. 17. 04. 2021]. Dostupné z:
https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/slavia-fotbal-cefc-problemy.A180518_224025_fotbal_ald
- ČT SPORT, 2015. *Fotbalová Slavia mění majitele, nejstarší český klub koupili Číňané* [online]. ČT Sport. 4.9.2015 [cit. 17. 04. 2021]. Dostupné z:
<https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/fotbal/1-liga/fotbalova-slavia-meni-majitele-nejstarsi-cesky-klub-koupili-cinane/5bde40d90d663b6fe8cfc215>
- ČTK, 2010. *Slavia do insolvence?!* [online]. AHA.cz. 14.10.2010 [cit. 17. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.ahaonline.cz/clanek/sport/50807/slavia-do-insolvence.html>
- ČTK a IDNES.CZ, 2015. *Slavia čelí insolvenčnímu řízení kvůli sporům s bývalým ředitelem* [online]. iDNES.cz. 3.6.2015 [cit. 17. 04. 2021]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/fotbal-slavia-insolvence.A150603_213605_fotbal_rou

ČTK a NOVINKY.CZ, 2018. *Zaplaceno. J&T dostala 11,5 miliardy, které jí dlužila čínská CEFC* [online]. Novinky.cz. 25.5.2018 [cit. 17. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/zaplaceno-j-t-dostala-115-miliardy-ktere-ji-dluzila-cinska-cefc-15797>

EVROPSKÝ PARLAMENT, 2020. *Exploring migration causes – why people migrate* [online]. Europarl.europa.eu. 1.7.2020 [cit. 28. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/world/20200624STO81906/exploring-migration-causes-why-people-migrate>

FIFIELD, Dominic, Simon JOHNSON, Adam CRAFTON and Andy MITTEN, 2020. *Abramovich and the aftershocks that altered football forever* [online]. The Athletic. 28.11.2020 [cit. 07. 05. 2021]. Dostupné z: <https://theathletic.com/2208296/2020/11/27/abramovich-chelsea-1000-matches/>

FIŞNE, Mücahit, Sait BARDAKÇI a Syed Ali HASAAN, 2021. *Foreign ownership and local fans: Turkish football fans' perspective*. [online]. Physical Culture and Sport Studies and Research. **89**(1), 22–33 [cit. 25. 05. 2021]. DOI: 10.2478/pcssr-2021-0003

FOJTÍK, Petr, 2019. *Zlínský boss Červenka povýšil Grygeru. Za sebe vyhlíží nástupce* [online]. iDNES.cz. 11.7.2019 [cit. 12. 04. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/fotbal-fortuna-liga-fastav-zlin-zdenek-grygera.A190711_488328_fotbal_tof

FOOTBALL STADIUMS, b.r. *Foreign Ownership Of Football Clubs in the Premier League, England and Other Major Leagues* [online]. Football-Stadiums.co.uk [cit. 03. 05. 2021]. Dostupné z: <https://www.football-stadiums.co.uk/articles/foreign-ownership-of-football-clubs/>

FOTBALOVÁ ASOCIACE ČR, 2017. *Licenční řízení FAČR s kluby I. a II. ligy, ČFL a MSFL pro soutěžní ročník 2017/18* [online]. Fotbal.cz. 20.6.2017 [cit. 08. 04. 2021]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/licencni-rizeni-facr-s-kluby-i-a-ii-ligy-cfl-a-msfl-pro-soutezni-rocnik-2017-18/a5878>

FOTBALOVÁ ASOCIACE ČR, 2019. *Klubový licenční řád* [online]. Fotbalová asociace ČR [cit. 03. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/dokument/219-klubovy-licencni-rad-facr-edice-2019>

FOTBALOVÉ KOEFICIENTY, 2021. *Klubové pohárové statistiky – koeficient UEFA* [online]. Football Coefficient [cit. 20. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.football-coefficient.eu/cs/>

GOLDSTEIN, Itay a Assaf RAZIN, 2006. *An information-based trade off between foreign direct investment and foreign portfolio investment* [online]. Journal of International Economics. **70**(1), 271–295 [cit. 28. 03. 2021]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2005.12.002>

GOMEZ, Jason, 2014. *Which of Europe's Top 5 Leagues Is the Best?* [online]. Bleacher Report. 29.10.2014 [cit. 03. 05. 2021]. Dostupné z: <https://bleacherreport.com/articles/2249346-which-of-europes-top-5-leagues-is-the-best>

GUARDIAN SPORT, 2015. *Bayern Munich fans stage protest against £64 Arsenal tickets* [online]. The Guardian. 21.10.2015 [cit. 09. 05. 2021]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/football/2015/oct/20/bayern-munich-fans-arsenal-protest>

HAINDLOVÁ, Markéta, 2018. *Licenční řízení FAČR – právní kritéria* [online]. Právní prostor. 9.3.2018 [cit. 2021-3-20]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/licencni-rozeni-facr-pravni-kriteria>

HANSEN a spol., 2012. *What Explains Asian Investments in Denmark?* [online] Internationalization of Emerging Economies and Firms. 343–366 [cit. 06. 05. 2021]. DOI:10.1057/9780230363663_16

CHALUPNÍK, Martin, 2018. *Odezva fanoušků na sportovní imigranty v českém fotbalu* [online]. Bakalářská práce. Univerzita Karlova. Fakulta tělesné výchovy a sportu [cit. 25. 05. 2021]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/101358/130244110.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

IMUSA (The Independent Manchester United Supporters Association), 2011. *Football Governance* [online]. parliament.uk. 24.1.2011 [cit. 04. 05. 2021].

Dostupné z:

<https://publications.parliament.uk/pa/cm201011/cmselect/cmcomeds/writev/792/fg34.htm>

ISPORT.CZ, 2015. *Soud ukončil insolvenční Slavii. Tvrdik poslal ostrý vzkaz Kusému* [online]. iSport.cz. 30.10.2015 [cit. 17. 04. 2021]. Dostupné z:

<https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-1-liga-rocnik-2015-16/250786/soud-ukoncil-insolvenци-slavie-tvrdik-poslal-ostry-vzkaz-kusemu.html>

JANČÍK, Miloslav, 2017. *Mohelnice jako Slavia: fotbal made in China* [online]. iDNES.cz. 8.11.2017 [cit. 27. 04. 2021]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/fotbal/domaci-souteze/mohelnice-fotbal-cina.A171108_102207_fot_dsouteze_par

JANČÍK, Miloslav, 2018a. *Čínský investor přinesl do fotbalového klubu peníze i stín sázkářské mafie* [online]. iDNES.cz. 11.1.2018 [cit. 27. 04. 2021]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/mohelnice-fotbal-cinsky-investor-sazky-mafie-korupce-premysl-buba-xialong-ji-anping-football-club.A180110_171623_olomouc-zpravy_stk

JANČÍK, Miloslav, 2018b. *Podezřelý zápas třetí fotbalové ligy má dohru, policie obvinila čtyři hráče* [online]. Impuls.cz. 23.11.2018 [cit. 27. 04. 2021]. Dostupné z:

https://www.impuls.cz/regiony/olomoucky-kraj/mohelnice-valasske-mezirici-fotbal-sazkarska-mafie-policie-obvineni-uplatky.A181123_045608_imp-olomoucky_kov/tisk

JUSTICE.CZ, 2021. *Veřejný rejstřík a sbírka listin* [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR. [cit. 12. 04. 2021]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>

KELLY, Kevin, Rhidian LEWIS a Thomas Richard MORTIMER, 2012. *In football we trust?* [online] International Journal of Business and Social Science. 3(8). s. 35-60, ISSN 2219-6021. [cit. 04. 05. 2021].

Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10547/594469>

KELLY, Ryan, 2019. *What is the 50+1 rule? Ownership model affecting Bayern Munich, Dortmund & Bundesliga clubs explained* [online]. Goal.com. 24.3.2019 [cit. 09. 05. 2021]. Dostupné z: <https://www.goal.com/en/news/what-is-50-1-rule-ownership-model-bayern-munich-dortmund/1tbauau8p6cm01xbm8ok60k1uc>

KONEČNÝ, Jakub, 2021. *Slavia v Evropě vydělala 404 milionů, kolik získala jarním tažením?* [online]. iSport.cz. 16.4.2021 [cit. 20. 04. 2021]. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-evropske-pohary-evropska-liga/394660/slavia-v-evrope-vydelala-404-milionu-kolik-ziskala-jarnim-tazenim.html?kapitola=691317>

KOPTYUG, Evgenia, 2020. *Bundesliga: season ticket prices 2019/2020* [online]. Statista. 12.10.2020 [cit. 09. 05. 2021]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/595388/prices-of-season-tickets-bundesliga-germany/>

LANGE, David, 2019. *Premier League cheapest seasons tickets 2018/19* [online]. Statista. 9.8.2019 [cit. 09. 05. 2021]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/328650/premier-league-teams-ranked-by-cheapest-season-ticket-price/>

LANGE, David, 2020. *“Big Five” European football leagues revenue 1996-2019*. [online]. Statista. 26.11.2020 [cit. 03. 05. 2021]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/261218/big-five-european-soccer-leagues-revenue/>

LAURAB, 2018. *25 Top Bill Shankly Quotes: Commemorating the Anniversary of his Death* [online]. Shankly Hotel in Liverpool. 25.9.2018 [cit. 04. 05. 2021]. Dostupné z: <https://shanklyhotel.com/blog/bill-shanklys-best-quotes/>

LIGOVÁ FOTBALOVÁ ASOCIACE, b.r. *Historie LFA* [online]. Ligová fotbalová asociace [cit. 07. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/historie-lfa>

LIGOVÁ FOTBALOVÁ ASOCIACE, b.r. *Struktura LFA* [online]. Ligová fotbalová asociace [cit. 07. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/struktura>

MÁDL, Luděk, 2020. *Komu patří fotbalová Slavia? Tvrdík vysvětlil, jak je to s akcionáři* [online]. Seznam Zprávy. 13.2.2020 [cit. 17. 04. 2021]. Dostupné z:

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/komu-patri-fotbalova-slavia-tvrdik-vysvetlil-jak-je-to-s-akcionari-89149>

MEZINÁRODNÍ MĚNOVÝ FOND (IMF), 2008. *Globalization: A Brief Overview* [online]. Imf.org. 2008 [cit. 28. 03. 2021]. Dostupné z: https://www.imf.org/external/np/exr/ib/2008/053008.htm#P32_4752

NAURIGHT, John a John RAMFJORD, 2010. *Who owns England's game? American professional sporting influences and foreign ownership in the Premier League* [online]. Soccer & Society. **11**(4), 428–441 [cit. 06. 05. 2021]. DOI:10.1080/14660971003780321

NOVÁK, Miloslav, 2015. *Jak Šimáně pro Slavii získal Čiňany. Dali jsme si skleničku a bylo to* [online]. iDNES.cz. 7.10.2015 [cit. 17. 04. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/jiri-simane-o-slavii.A151007_125911_fotbal_min

PATEL, Karen, 2008. *Is Money Ruining Our Beautiful Game of Football?* [online]. Bleacher Report. 9.9.2008 [cit. 06. 05. 2021]. Dostupné z: <https://bleacherreport.com/articles/55629-is-money-ruining-our-beautiful-game-of-football>

PREMIER LEAGUE, b.r. *Premier League official news, stats, results & videos.* [online]. Premier League [cit. 04. 05. 2021]. Dostupné z: <https://www.premierleague.com/history/origins>

REUTERS, 2008. *FACTBOX: Soccer-Foreign ownership of Premier League clubs.* [online]. Reuters. 4.9.2008 [cit. 06. 05. 2021]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/rbssBanks/idUSL411525820080904>

REVILLA, Leonardo, 2021. *The story of RB Leipzig.* [online]. The Ticker. 6.3.2021 [cit. 10. 05. 2021]. Dostupné z: <https://theticker.org/3210/sports/the-story-of-rb-leipzig/>

RIEDL, Jakub, 2019. *Vliv zahraničních hráčů na český ligový fotbal* [online]. Bakalářská práce. Univerzita Karlova. Fakulta tělesné výchovy a sportu [cit. 25. 05. 2021]. Dostupné z:

<https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/108860/130271042.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

RICHTER, Felix, 2019. *Infographic: Which Football Leagues Draw the Biggest Crowds?* [online]. Statista. 28.5.2019 [cit. 09. 05. 2021]. Dostupné z: <https://www.statista.com/chart/12573/football-league-stadium-attendance/>

ROHDE, Marc a Christoph BREUER, 2016. *The financial impact of (foreign) private investors on team investments and profits in professional football: Empirical evidence from the premier league* [online]. Applied Economics and Finance. 3(2), s. 15-25, [cit. 06. 05. 2021]. DOI: 10.11114/aef.v3i2.1366

ROLL, Aleš, 2010. *Šéf Slavie o insolventci klubu: Je to šílenství* [online]. iSport.cz. 14.10.2010 [cit. 17. 04. 2021]. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-gambrinus-liga-rocnik-10-11/96954/sef-slavie-o-insolvenci-klubu-je-to-silenstvi.html>

SHVILI, Jason, 2020. *The Most Popular Sports in the World* [online]. WorldAtlas. 16.10.2020 [cit. 03. 05. 2021]. Dostupné z: <https://www.worldatlas.com/articles/what-are-the-most-popular-sports-in-the-world.html>

SCHOENFELD, Bruce, 2020. *Why RB Leipzig is the most hated team in the Bundesliga*. [online]. ESPN.com. 14.1.2020 [cit. 10. 05. 2021]. Dostupné z: <https://www.espn.com/soccer/german-bundesliga/story/4029702/why-rb-leipzig-is-the-most-hated-soccer-team-in-the-bundesliga>

SK SLAVIA PRAHA, b.r. *Klubové úspěchy* [online]. SK Slavia Praha [cit. 20. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.slavia.cz/zobraz.asp?t=historie-klubove-uspechy>

SKLENSKÝ, Martin, 2018. *Trable čínské CEFC a jejich dopad na J&T Finance Group* [online]. Peak.cz. 14.6.2018 [cit. 17. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.peak.cz/trable-cinske-cefc-dopad-jt-finance-group/>

SOCCERMODO, b.r. *Best Soccer Leagues In the World* [online]. Soccermodo [cit. 03. 05. 2021]. Dostupné z: <https://soccermodo.com/best-soccer-leagues-in-the-world/>

SOUČKOVÁ, Lada, 2021. *314 milionů bez daně. Pardubice schválily “nový” stadion, vyroste do dvou let* [online]. Deník.cz. 11.3.2021 [cit. 12. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/fotbal-zajimavosti/doprojektovat-a-zacit-stavet-pardubice-budou-mit-fotbalovy-stadion-20210311.html>

ŠEDIVÝ, Petr, 2016. *CEFC získala zbývající akcie, ve Slavii nově vlastní 99,96 procenta*. [online]. iDNES.cz. 22.11.2016 [cit. 17. 04. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/cefc-slavia-vlastnictvi-99-96-procent.A161122_114345_fot_reprez_pes

ŠEDIVÝ, Petr, 2017. *Hotovo. Čínští majitelé Slavie potvrdili koupi stadionu v Edenu*. [online]. iDNES.cz. 17.4.2017 [cit. 17. 04. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/cefc-koupila-stadion-eden.A170416_223311_fotbal_pes

TRANSFERMARKT.COM, b.r. *Fortuna Liga 20/21*. [online]. Transfermarkt.com [cit. 20. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.transfermarkt.com/fortuna-liga/startseite/wettbewerb/TS1>

TRANSFERMARKT.COM, b.r. *SK Slavia Prague – All transfers*. [online]. Transfermarkt.com [cit. 20. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.transfermarkt.com/sk-slavia-prag/alletransfers/verein/62>

Veselý, Kamil, 2021. *Financování sportovních (fotbalových) klubů* [online]. [Praha]: UK FTVS. 1. 4. 2021 [cit. 10. 05. 2021]. Dostupné z: https://dl1.cuni.cz/pluginfile.php/1178239/mod_resource/content/1/prezentace_Kamil_Vesely_FTVS_1_4_2021.pdf

Wikipedie, 2020. *UEFA* [online] Wikipedie [cit. 07. 04. 2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=UEFA&oldid=19226700>

Wikipedie, 2021a. *1. česká fotbalová liga* [online] Wikipedie [cit. 26. 05. 2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=1._%C4%8Desk%C3%A1_fotbalov%C3%A1_liga&oldid=19928235

Wikipedie, 2021b. *FIFA* [online] Wikipedie [cit. 07. 04. 2021].

Dostupné z: <<https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=FIFA&oldid=19908027>>

Wikipedie, 2021c. *SK Slavia Praha* [online] Wikipedie [cit. 27. 05. 2021] Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=SK_Slavia_Praha&oldid=19914875>

Wikipedie, 2021d. *Systém fotbalových soutěží v Česku* [online] Wikipedie [cit. 07. 04. 2021]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Syst%C3%A9m_fotbalov%C3%BDch_sout%C4%9B%C5%BE%C3%AD_v_%C4%8Cesku&oldid=19900509

Wikipedia, 2021a. *Bundesliga*. [online] Wikipedia [cit. 03. 05. 2021]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Bundesliga&oldid=1024709932>

Wikipedia, 2021b. *List of French football club owners*. [online] Wikipedia [cit. 03. 05. 2021]. Dostupné z:

https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=List_of_French_football_club_owners&oldid=1004255558

Wikipedia, 2021c. *List of Italian football club owners*. [online] Wikipedia [cit. 03. 05. 2021]. Dostupné z:

https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=List_of_Italian_football_club_owners&oldid=1006227571

Wikipedia, 2021d. *List of owners of English football clubs* [online] Wikipedia [cit. 03. 05. 2021]. Dostupné z:

https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=List_of_owners_of_English_football_clubs&oldid=1023946659

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

SEZNAM GRAFŮ, OBRÁZKŮ, SCHÉMAT A TABULEK

Graf 1, Vývoj tržní hodnoty SK Slavia Praha	35
Graf 2, Hodnota klubů	36
Graf 3, Bodový koeficient českých klubů	37
Graf 4, Zisk TOP 5 fotbalových soutěží od sezóny	42
Graf 5, Cena permanentek v Německu a v Anglii	49
Graf 6, Návštěvnost na stadionech napříč ligami	50
Graf 7, Operacionalizace	54
Graf 8, Národnost majitelů v ČR	57
Graf 9, Národnost majitelů v Anglii	58
Graf 10, Otázka sedmnáctá	59
Graf 11, Otázka osmnáctá	60
Graf 12, Otázka devatenáctá	61
Graf 13, Otázka první a)	62
Graf 14, Otázka první b)	63
Graf 15, Otázka druhá	64
Graf 16, Otázka třetí a)	65
Graf 17, Otázka třetí b)	66
Graf 18, Otázka čtvrtá a)	67
Graf 19, Otázka čtvrtá b)	68
Graf 20, Otázka pátá	69
Graf 21, Otázka šestá	70
Graf 22, Otázka sedmá a)	72
Graf 23, Otázka sedmá b)	73
Graf 24, Otázka sedmá c)	74
Graf 25, Otázka osmá a)	75
Graf 26, Otázka osmá b)	76
Graf 27, Otázka jedenáctá a)	82
Graf 28, Otázka jedenáctá b)	83
Graf 29, Otázka dvanáctá	84
Graf 30, Otázka patnáctá	91
Graf 31, Preferované národnosti majitele dle respondentů	92

Obrázek 1, Mohelnice jako Slavia, nadpis článku	38
Obrázek 2, Nárůst hrubých výdajů Premier League	47
Obrázek 3, Názory fanoušků na spojení SK Slavia Praha a čínské společnosti ...	87
Schéma 1: Charakteristiky procesu globalizace sportu	14
Schéma 2: Magický trojúhelník investování	16
Schéma 3: Rozdělení obchodních společností	19
Schéma 4, Obecné schéma akciové společnosti.....	21
Schéma 5: Akcie a její dělení	22
Schéma 6: Struktura Ligové fotbalové asociace	25
Schéma 7, Otázka desátá	81
Schéma 8, Otázka jedenáctá	82
Schéma 9, Otázka třináctá	85
Schéma 10, Otázka patnáctá.....	90
Tabulka 1, Organizační struktura soutěží v ČR.....	24
Tabulka 2, Definice žadatele o licenci	27
Tabulka 3, FORTUNA:LIGA - majitelé	30
Tabulka 4, Vítězové československé a české ligy (bez slovenských týmů).....	31
Tabulka 5, Národnost majitelů v top 5 fotbalových ligách	41

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Žádost o vyjádření Etické komise UK FTVS

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Josef Martího 31, 162 52 Praha 6-Vešelavín

Žádost o vyjádření Etické komise UK FTVS

k projektu výzkumné, kvalifikační či seminární práce zahrnující lidské účastníky

Název projektu: Zahraniční vlastnictví v českém fotbale

Forma projektu: výzkumná práce - bakalářská práce

Výzkum bude realizován v souladu s platnými epidemiologickými opatřeními Ministerstva zdravotnictví ČR.

Období realizace: leden 2021 – březen 2021

Předkladatel: Michal Grečl, student 3. ročníku bakalářského oboru MNG tělovýchovy a sportu

Hlavní řešitel: Michal Grečl, student 3. ročníku bakalářského oboru MNG tělovýchovy a sportu

Místo výzkumu (pracoviště): Výzkum nevyžaduje žádné specifické pracoviště k vypracování

Spoluřešitel(é):

Vedoucí práce (v případě studentské práce): Mgr. William Morea Crossan, Ph.D.

Finanční podpora: Žádná

Popis projektu: Hlavním cílem práce bude zjistit aktuální rozložení fanoušků v České republice ohledně budoucích potenciálních vlastníků a investorů ze zahraničí v českém fotbale. Mojí snahou bude analýza konceptu zahraničních fotbalových lig, dle kterého přistupovali a přistupují k cizím vlastníkům a jaké používají případná opatření. Výsledek mé práce by měl podat názory a obavy řadových i skalních fanoušků k tomuto tématu a zamyšlení se nad možnými změnami, kterými by se Ligová fotbalová asociace mohla řídit. Pro svou bakalářskou práci využiji elektronické dotazování. Dotazník bude polo-strukturovaný – nastane zde tedy situace kombinování standardizovaného typu dotazníku a typu s otevřenými otázkami. Na jedné straně tedy bude snadnost sečtení a porovnání dat u pevně daného seznamu otázek a na straně druhé bude mít respondent možnost více slovy vyjádřit svůj názor a přidat tak ucelenější pohled.

Odkaz na dotazník bude umístěn na sociální síť (Facebook), touto cestou tedy budu čerpat kontakt na respondenty. Otázky nebudou zjišťovat žádná citlivá data.

Charakteristika účastníků výzkumu: Vzorek přibližně 250 respondentů, oblast dotazovaných budou tvořit diváci Fortuna:liga. Není zde cílené věkové rozpětí respondentů s tím, že všichni budou zletilí.

Zajištění bezpečnosti: Účast na dotazování je zcela dobrovolná a proběhne elektronicky. Rizika prováděného výzkumu nebudou vyšší než běžně očekávaná rizika v rámci tohoto typu výzkumu.

Etické aspekty výzkumu: Výzkumu se mohou zúčastnit všichni dobrovolníci nad 18 let s povědomím o dané problematice, nezávisle na pohlaví, rase či národnosti.

Potenciální střet zájmů: Neexistuje jakákoli skutečnost, která by mohla ovlivnit objektivitu/integritu a důvěryhodnost výzkumu. Jedná se o vědeckou práci, já ani nikdo z výzkumného týmu nemáme soukromý zájem na výsledku výzkumu, výzkum nevede k mému osobnímu prospěchu ani k prospěchu žádného z účastníků výzkumu.

Ochrana osobních dat: Data budou shromažďována a zpracovávána v souladu s pravidly vymezenými nařízením Evropské Unie č. 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb. – o zpracování osobních údajů. Budou získávány následující osobní údaje – věk a pohlaví, odpovědi na otázky z dotazníku – které budou bezpečně uchovány na heslem zajištěném počítači v uzamčeném prostoru, přístup k nim bude mít hlavní řešitel.

Uvědomuji si, že text je anonymizován, neobsahuje-li jakékoli informace, které jednotlivě či ve svém souhrnu mohou vést k identifikaci konkrétní osoby – budu dbát na to, aby jednotlivé osoby nebyly rozpoznatelné v textu práce. Osobní data, která by vedla k identifikaci účastníků výzkumu, budou bezprostředně do 1 dne po testování anonymizována.

Získaná data budou zpracovávána, bezpečně uchována a publikována v anonymní podobě v bakalářské práci, případně v odborných časopisech, monografiích a prezentována na konferencích, případně budou využita při další výzkumné práci na UK FTVS.

Požíování fotografií/videí/audio nahrávek účastníků: Během výzkumu nebudou pořizovány žádné fotografie, audionahrávky ani videozáznamy.

V maximální možné míře zajistím, aby získaná data nebyla zneužita.

Text informovaného souhlasu (IS): Zjednodušený IS ve formě úvodu k dotazníku přiložen

Povinností všech účastníků výzkumu na straně řešitele je chránit život, zdraví, důstojnost, integritu, právo na sebeurčení, soukromí a osobní data zkoumaných subjektů, a podniknout k tomu veškerá preventivní opatření. Odpovědnost za ochranu zkoumaných subjektů leží vždy na účastnících výzkumu na straně řešitele, nikdy na zkoumaných, byť dali svůj souhlas k účasti na výzkumu. Všichni účastníci výzkumu na straně řešitele musí brát v potaz etické, právní a regulační normy a standardy výzkumu na lidských subjektech, které platí v České republice, stejně jako ty, jež platí mezinárodně.

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Josef Martího 31, 162 52 Praha 6-Vešleslavín

Potvrzují, že tento popis projektu odpovídá návrhu realizace projektu a že při jakékoli změně projektu, zejména použitých metod, zašlu Etické komisi UK FTVS revidovanou žádost.

V Praze dne: 18.1.2021

Podpis předkladatele:

Datum a podpis odpovědného pracovníka z místa výzkumu:

Vyjádření Etické komise UK FTVS

Složení komise: Předsedkyně: doc. PhDr. Irena Parry Martinková, Ph.D.

Členové: prof. MUDr. Jan Heller, CSc.

prof. PhDr. Pavel Slepíčka, DrSc.

PhDr. Pavel Hráský, Ph.D.

Mgr. Eva Prokešová, Ph.D.

Mgr. Tomáš Ruda, Ph.D.

MUDr. Simona Majorová

Projekt práce byl schválen Etickou komisí UK FTVS pod jednacím číslem: 254/2020

dne: 11. 1. 2021

Etická komise UK FTVS zhodnotila předložený projekt a **neshledala rozpory** s platnými zásadami, předpisy a mezinárodními směnicemi pro provádění výzkumu zahrnujícího lidské účastníky.

Řešitel projektu splnil podmínky nutné k získání souhlasu Etické komise UK FTVS.

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu
Josef Martího 31, 162 52, Praha 6
razičko UK FTVS

- 20 -

podpis předsedkyně EK UK FTVS

Příloha č. 2: Informovaný souhlas

Já, Michal Grečl

Jsem studentem bakalářského studia na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Tímto se na Vás obracím s žádostí o vyplnění dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro mou bakalářskou práci. Cílem práce je zjistit aktuální rozpoložení fanoušků v České republice ohledně budoucích potenciálních vlastníků a investorů ze zahraničí v českém fotbale. Výsledek mé práce by měl podat názory a obavy řadových i skalních fanoušků k tomuto tématu. Chtěl bych Vás tedy požádat o vyplnění tohoto dotazníku. Jeho vyplnění Vám zabere cca 5-10 minut.

Výzkum je zaměřen pouze na osoby starší 18 let.

Získaná data budou využita ke zpracování bakalářské práce, případně dalšímu výzkumu na UK FTVS; budou zpracována, publikována a uchována v anonymní podobě a ochráněna před jiným užitím. Pokud budete mít zájem seznámit se s výsledky studie, napište na adresu: *Michal.Grecl@centrum.cz*

Vyplněním a odevzdáním dotazníku potvrzujete, že dobrovolně souhlasíte se svojí účastí v této výzkumné studii, o které jste byl(a) informován(a), jakož i o právu odmítnout účast nebo svůj souhlas kdykoliv odvolat bez represí, a to písemně Etické komisi UK FTVS.

Předem děkuji za Vaši ochotu při vyplnění dotazníku.

Příloha č. 3: Dotazník

Zahraniční vlastnictví v českém fotbale

Dobrý den,

jmenuji se Michal Grečl a jsem studentem bakalářského studia na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Tímto se na Vás obracím s žádostí o vyplnění dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro mou bakalářskou práci. Cílem práce je zjistit aktuální rozložení fanoušků v České republice ohledně budoucích potenciálních vlastníků a investorů ze zahraničí v českém fotbale. Výsledek mé práce by měl podat názory a obavy řadových i skalních fanoušků k tomuto tématu. Chtěl bych Vás tedy požádat o vyplnění tohoto dotazníku. Jeho vyplnění Vám zabere cca 5-10 minut.

Výzkum je zaměřen pouze na osoby starší 18 let.

Získaná data budou využita ke zpracování bakalářské práce, případně dalšímu výzkumu na UK FTVS; budou zpracována, publikována a uchována v anonymní podobě a ochráněna před jiným užitím. Pokud budete mít zájem seznámit se s výsledky studie, napište na adresu: michalgrecl@centrum.cz

Vyplněním a odevzdáním dotazníku potvrzujete, že dobrovolně souhlasíte se svojí účastí v této výzkumné studii, o které jste byl(a) informován(a), jakož i o právu odmítnout účast nebo svůj souhlas kdykoliv odvolat bez represí, a to písemně Etické komisí UK FTVS.

Předem děkuji za Vaši ochotu při vyplnění dotazníku.

1. Jaký je Váš oblíbený český fotbalový klub?

2. Jaký je Váš oblíbený zahraniční fotbalový klub?

3. Kolika zápasů české fotbalové ligy se účastníte přímo na stadionu v průměru za sezónu?

Nápověda k otázce: *Před Covidem*

- Žádného
- 1 - 2 zápasy
- 3 - 6 zápasů
- 7- 12 zápasů
- 13 a více zápasů

4. Kolik hodin průměrně strávíte sledováním české fotbalové ligy za týden?

Nápověda k otázce: *Myšleno samotných zápasů + debat ve studiu, sestřihů či pořadů*

- Méně jak jednu hodinu
- 1 - 2 hodiny
- 3 - 4 hodiny
- 5 - 6 hodin
- Více jak 6 hodin

5. Jaké je podle Vás procentuální zastoupení anglických majitelů u klubů nejvyšší anglické fotbalové soutěže Premier League?

Nápověda k otázce: *Celkem 20 týmů*

- Méně jak 20%
- 21% - 40%
- 41% - 60%
- 61% - 80%
- 81% a více

6. Jaké je podle Vás procentuální zastoupení zahraničních majitelů u klubů nejvyšší české fotbalové soutěže FORTUNA:LIGA?

Nápověda k otázce: *Celkem 18 týmů*

- Méně jak 20%
- 21% - 40%
- 41% - 60%
- 61% - 80%
- 81% a více

7. Jaké procentuální zastoupení zahraničních majitelů u klubů nejvyšší české fotbalové soutěže FORTUNA:LIGA by pro Vás bylo ideální?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Méně jak 20%
- 21% - 40%
- 41% - 60%
- 61% - 80%
- 81% a více
- Je mi to jedno/nehraje to pro mě roli

8. Podporovali byste prodej Vašeho oblíbeného českého klubu zahraničnímu investorovi?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
- Ne
- Nevím

9. Proč byste tento prodej podporovali/nepodporovali?

Nápověda k otázce: *Otevření otázky*

10. Seřadte dle důležitosti níže uvedené body, pod kterými by pro Vás zahraniční vlastnictví Vašeho oblíbeného českého klubu mělo největší smysl:

Nápověda k otázce: *Změřte pořadí položek dle svých preferencí pomocí přesunutí (1. - nejdůležitější, poslední - nejméně důležitá)*

Příchod kvalitních zahraničních hráčů	<input type="text"/>
Zvýšená šance vyhrát domácí titul	<input type="text"/>
Inovace stadionu a zázemí	<input type="text"/>
Možnost hrát Evropské poháry	<input type="text"/>
Udržení nejlepších českých hráčů v lize	<input type="text"/>
Příviv finančního kapitálu do klubu	<input type="text"/>

11. Jaký by byl/je Váš názor na (případné) převzetí vašeho oblíbeného klubu zahraniční firmou/osobou?

Nápověda k otázce: *Posuňte na škále od 1 do 5 dle vašeho výběru:*

	1	2	3	4	5	
Veliká spokojenost	☐	☐	☐	☐	☐	Veliká nespokojenost

12. Ovlivnilo by to Vaši podporu k danému klubu?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
- Ne
- Nevím

13. Je pro Vás problematické spojení SK Slavia Praha s vlastnictvím společností z Číny?

Nápověda k otázce: Na škále od 1 do 5 určete:

	1	2	3	4	5	
Bezproblémové	☐	☐	☐	☐	☐	Velmi problematické

14. Jestli jste odpověděli na škále 4 či 5, proč je pro Vás toto spojení problematické?

Nápověda k otázce: Otevřená otázka

15. Kdyby Váš oblíbený český fotbalový klub měl být prodán zahraničnímu investorovi, kterou zemi původu daného majitele byste preferovali z nabídky níže?

Nápověda k otázce: Změňte pořadí položek dle svých preferencí pomocí přesunutí (1. - nejpreferovanější, poslední - nejméně preferovaná)

Katar	<input type="text"/>
Čína	<input type="text"/>
Saúdská Arábie	<input type="text"/>
USA	<input type="text"/>
Rusko	<input type="text"/>
Thajsko	<input type="text"/>
Spojené arabské emiráty	<input type="text"/>

16. Pokud Vás napadá jiná národnost, která by Vámi byla preferovaná a nebyla zařazena v předchozí otázce, napište jí níže:

17. Kolik je Vám let?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Méně jak 20 let
- 21 - 30 let
- 31 - 40 let
- 41 - 50 let
- 51 - 60 let
- 61 let a více

18. Jaké je Vaše pohlaví?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Muž
- Žena

19. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Základní vzdělání
- Střední vzdělání (s vyučením/bez vyučení, s maturitou/bez maturity, odborné i neodborné)
- Vyšší odborné vzdělání
- Vysokoškolské vzdělání